

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Koolitustegevused *Leader*-meetme raames

Uuringu aruanne

Teostaja:

Eesti maaelu arengukava 2007-2013 1., 3. ja 4.
telje püsihindaja

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Majandus- ja sotsiaalinstituut

Eesti Maaülikool

Tartu 2013

SISUKORD

Sissejuhatus	4
1. Uuringu metoodika	6
2. Ülevaade koolitustegevusi sisaldavatest projektidest.....	9
2.1. Projektitoetusest toetatud projektid	9
2.1.1. Koolitustegevusi sisaldavate projektide väljaselgitamine	9
2.1.2. Koolitustegevuse vormid	15
2.1.3. Koolitusprojektide rakendamise määr	17
2.1.4. Katkestatud koolitusprojektid ning katkestamise põhjused.....	20
2.1.5. Toetuse saajad.....	22
2.1.6. Koolitustegevuste sisulised läbiviijad	26
2.1.7. Koolitustegevuste detailne maksumus.....	28
2.1.8. Koolitustegevuste teemad.....	32
2.1.9. Koolitustegevustele planeeritud maht	36
2.1.10. Koolitustegevustel osalejate üldisloomustus	39
2.1.11. Koolituste vajalikkus ja mõju tegevusgrupi piirkonnas	41
2.2. Projektitoetusest toetatud koostööprojektid.....	47
2.2.1. Koolitustegevusi sisaldavate projektide väljaselgitamine	47
2.2.2. Koolitustegevuse vormid	50
2.2.3. Koolitusprojektide rakendumise määr	52
2.2.4. Koolitustegevuste sisulised läbiviijad	55
2.2.5. Koolitustegevuste detailne maksumus.....	56
2.2.6. Koolitustegevuste teemad.....	59
2.2.7. Koolitustegevustele planeeritud maht	62
2.2.8. Koolitustegevustel osalejate üldisloomustus	63
2.3. Tegevusgrupi toetus	64
2.3.1. Koolitusi sisaldavate tegevuste väljaselgitamine	64
2.3.2. Koolitustegevuste vormid.....	67
2.3.3. Koolitustegevuste sisulised läbiviijad	68
2.3.4. Koolitustegevuste detailne maksumus.....	69
2.3.5. Koolitustegevuste teemad.....	70
2.3.6. Koolitustegevuste maht ja osalejate üldisloomustus	71
2.3.7. Tegevusgrupi poolt korraldatud koolituste rahastamise põhjendatus.....	74

2.3.8. Muudest allikatest rahastatavad koolitused	75
2.4. Arengustrateegia koostamise toetus.....	76
2.4.1. Koolitusi sisaldavate tegevuste väljaselgiatmine	76
2.4.2. Koolitustegevuse vormid	78
2.4.3. Koolitustegevuste sisulised läbiviijad	78
2.4.4. Koolitustegevuste detailne maksumus ja teemad	79
2.4.5. Koolitustegevuste maht ja osalejate üldiseloostus	80
2.4.6. Koolituste mõju tegevusgrupi piirkonnas.....	83
3. <i>Leader</i> -meetme koolitustega seotud sihttasemete täitmine	84
Ettepanekud ja soovitused	85
Kokkuvõte	90
Kasutatud materjal	94
Lisa 1. Katkestaja intervjuu küsimustik	95
Lisa 2. Tegevusgrupi tegevjuhi intervjuu küsimustik	97
Lisa 3. Tegevusgrupi liikmete ja hindamiskomisjoni liikmete küsimustik	100
Lisa 4. Kahe viimati moodustatud tegevusgrupi tegevjuhi küsimustik.....	102
Lisa 5. <i>Leader</i> -meetme koolitusprojektide koolitustegevuste kodeerimisjuhend	104

SISSEJUHATUS

Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (edaspidi MAK) 4. telje *Leader*-meetme püsihindamist teostab Eesti Maaülikooli (edaspidi EMÜ) majandus- ja sotsiaalinstituut. Vastavalt Nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 86 lõike 1 kohaselt kehtestavad liikmeriigid püsihindamise süsteemi, mida vastavalt Põllumajandusministeeriumi (edaspidi PM) volitusele teostab MAK raames EMÜ majandus- ja sotsiaalinstituut (edaspidi püsihindaja). Püsihindaja tegevus on määratletud põllumajandusministri 7. jaanuari 2009. a määrusega nr 3 „Eesti maaelu arengukava 2007–2013 seire ja hindamise kord“. Uuring kuulub 2012. aasta hindamisplaani.

Leader-lähenemine on 1991. aastal Euroopa Komisjoni poolt algatatud üks edukam maapiirkondade toetamise algatus. *Leader*-lähenemisele on iseloomulikud piirkonnapõhised kohaliku arengu strateegiad, kohalikud avaliku ja erasektori partnerlused, altpoolt tulev algatus, kus kohalikel tegevusgruppidel (edaspidi tegevusgrupp) on otsustusõigus kohaliku arengu strateegiate koostamisel ja rakendamisel, kohaliku majanduse erinevate sektorite ja projektide vastastikusel toimel põhineva strateegia kavandamisel ja rakendamisel, uudsete lähenemiste rakendamisel, koostööprojektide rakendamisel ning kohaliku tasandi partnerluse koostöövõrgustike loomisel. Eestis alustati *Leader*-lähenemise rakendamisega 2006. a sügisel, kui 24 kohalikku tegevusgruppi taotles Riikliku arengukava 2004-2006 *Leader*-tüüpi meetmest toetust oma piirkondliku arengustrateegia koostamiseks. Koostatud arengustrateegiad olid omakorda aluseks rahaliste vahendite taotlemiseks MAKist oma piirkondliku arengukava rakendamiseks. Kaks tegevusgruppi koostasid oma piirkondliku arengustrateegia MAKi raames ning nende strateegiad valmisid 2009. aasta lõpuks. Kokku on Eestis 26 tegutsevat tegevusgruppi, kelle tegutsemispiirkonnad katavad 99% Eesti maapiirkonnast.

Kehtiva arengukava *Leader*-meetme kaudu on riik otsustanud jagada maaelu arengu ja kohaliku initsiatiivi toetuseks 10% arengukava eelarvest ehk 85,8 mln eurot. Kuna *Leader*-meetme üldeesmärk on edendada kohalikku algatust, parandada primaarsektori konkurentsivõimet, elukeskkonda ja elukvaliteeti ning mitmekesistada majandustegevust, teostatakse *Leader*-meetme kaudu nii investeeringu- kui ka nn „pehmeid projekte“ (koolitused, uuringud vms). Käesoleva uuringu keskne tähelepanu on koolitustegevustel. Koolitus on tegevus, kus osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi. *Leader*-meetmes on koolitustegevused väga kallustunud ning puudub selge ülevaade, millises mahus ja milliseid koolitusi on *Leader*-meetme raames toetatud. Antud teema on aktuaalne seda enam, et üks tegevusgrupp — Kilderanniku Koostöökogu — valiti 2012. aastal täiskasvanud õppija nädala raames Ida-Virumaa koolitussõbralikumaks organisatsiooniks.

Uuringu peaesmärgiks on välja selgitada, milliseid koolitustegevusi *Leader*-meetme raames ellu viiakse, anda hinnang koolitustegevuste edasise toetamise vajalikkusele ja vajadusel teha ettepanekuid koolitustegevustele esitatavate nõuete täpsemaks reguleerimiseks *Leader*-meetme määruses. Eesmärgiks on sealhulgas teha ettepanekuid koolitustegevuste üle peetava arvestuse

täiendamiseks ning anda hinnang *Leader*-meetme edukate koolituste seireindikaatori täitmise ja muutmisvajaduse kohta.

Andmeanalüüsil kasutati Põllumajanduse ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) poolt seisuga 12.07.2012 heakskiidetud ja väljamakstud projekte ning andmeid toetuse saajate ja koolitustegevuste läbiviijate kohta. Lisaks koguti lisaandmeid struktureeritud küsimustikega tegevusgruppide tegevjuhtidelt (valimis oli kaks käesoleval programmiperioodil ja viis Eesti riikliku arengukava 2004–2006 programmiperioodil moodustatud tegevusgruppi), tegevusgrupi ja hindamiskomisjoni liikmetelt (valimis oli viis Eesti riikliku arengukava 2004–2006 programmiperioodil moodustatud tegevusgruppi), toetust saanud, kuid koolitusprojekti tegevused hiljem katkestanud isikutelt koolitustegevuste ning uuringu valimisse kuulunud viie tegevusgrupi piirkonna koolitustegevustega seotud projektides (edaspidi koolitusprojektid) osalenute soolise-vanuselise struktuuri kohta. Küsimustikud valmistati ette koostöös Põllumajandusministeeriumi kohaliku algatuse ja elukeskkonna bürooga. Andmekorje toimus perioodil 16.10.2012–12.11.2012. Sekundaarandmete tulemused esitati koolitustegevuse vormide, meetme koodide, 26 tegevusgrupi ja maakondade lõikes ning küsitlusega kogutud andmete tulemused üldjaotusena.

Uuringu aruandes kirjeldatakse andmete kogumise ja analüüsi metoodikat, antakse ülevaade *Leader*-meetme raames korraldatud koolitustegevusest ning meetme koolitustegevustega seotud sihttasemete täitmisest. Aruande juurde kuuluvad ettepanekud, kokkuvõte, kasutatud materjalide loetelu ja lisa. Lisas asuvad küsimustikud ja koolitusprojektide tegevuste kodeerimisjuhend.

Kohaliku tegevusgrupi toetusest (ülalpidamiskulud, elavdamiskulud jne) finantseeritud koolitustegevuste puhul kasutati võrdlusandmetena 2010. aasta Statistikaameti poolt korraldatud uuringu „Täiskasvanute koolitusest ettevõtetes“ tulemusi koolitustegevuse mahu kohta ettevõtetes. Jälgimise hõlbustamiseks on andmete võrdlusmomendid tekstis tähistatud tumeda kirjaga ning järeldused kastikeste sees. Küsitlustega kogutud respondentide tsitaadid on tekstis kaldkirjas.

Uuringu aruande koostas EMÜ majandus- ja sotsiaalinstituudi uuringute osakonna töötaja Kersti Aro ning uuringu andmeid aitas koguda sama osakonna töötaja Jaana Prants.

1. UURINGU METOODIKA

Analüüsil kasutati nii küsitlusandmeid kui ka sekundaarandmeid. Küsitluste korraldamise eesmärgid, metoodika, kontaktisikute ja laekunud vastuste arv on esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Küsitlemise metoodika ja valimi ülevaade

Jrk nr	Küsitlemise teema	Küsitlemise metoodika	Kontaktisikute arv	Laekunud vastuseid
1.	Koolitustegevuste liigitamine. Hinnang tegevusgrupi toetusega tehtud koolitustegevustele. Muudest allikatest rahastatud koolitustegevuste osatähtsus.	Struktureeritud personaalintervjuu	5 tegevusgrupi tegevjuhti	5
2.	Hinnang koolitustegevuste vajalikkuse kohta tegevusgrupi piirkonnas.	Veebiküsitlus	366 viie tegevusgrupi ja hindamiskomisjoni liiget	127
3.	Hinnang arengustrateegia koostamise protsessis tehtud koolitustegevustele.	Struktureeritud personaalintervjuu	2 viimati moodustatud tegevusgrupi tegevjuhti	2
4.	Koolitustegevustega seotud projektide katkestamise põhjused.	Struktureeritud telefoni,- intervjuu	8 katkestajat	8
KOKKU				142

Kahe esimese küsimustiku valimisse kuulusid viie tegevusgrupi tegevjuhid, liikmed ja hindamiskomisjonide liikmed. Tegevusgrupi liikmete ja hindamiskomisjonide liikmete e-posti aadressid saadi tegevusgrupi tegevjuhtidelt. Viie tegevusgrupi väljavalimise kriteeriumid olid (tabel 2):

1. Tegevusgrupi piirkonna strateegia visioonis või eesmärgis sisaldus mõiste „koolitustegevus“.
2. Koolitusprojektide arv.
3. Tegevusgrupi poolt taotletud ja PRIA poolt heakskiidu saanud koolitusprojektide arv.

Tabel 2. Valimisse kuuluvad tegevusgrupid

Tegevusgrupp	Strateegia visioonis või eesmärgis sisaldus mõiste „koolitustegevus“	Koolitusprojektide arv	Tegevusgrupi koolitusprojektide arv
Arenduskoda	Jah	60	0
Tartumaa Arendusselts	Ei	56	6
Lääne-Harju Koostöökogu	Ei	25	6
Virumaa Koostöökogu	Jah	14	4
Mulgimaa Arenduskoda	Jah	8	1

Kolmanda küsitluse valimisse kuulusid Ida-Harju Koostöokoja ja Põhja-Harju Koostöökogu tegevjuhid. Kuna Põhja-Harju Koostöökogul oli tegevjuht vahetunud, küsitleti tegevusgrupi tegevmeeskonna koosseisu kuuluvat isikut, kes kuulus ka arengustrateegia väljatöötamise protsessis tegevusgrupi tegevmeeskonda. Neljanda küsitluse valimisse kuulusid need

projektitoetuse saajad, kelle projekt sisaldas koolitustegevust, kuid kes olid seisuga 12.07.2012 projekti tegevused katkestanud. Projekti katkestanud isikute kontaktid saadi PRIAst.

Lisaks koguti andmeid:

- 1) Ida-Harju Koostöökoja ja Põhja-Harju Kootöökogult strateegia koostamise raames ellu viidud koolitustegevuste kohta (aastatel 2008—2009);
- 2) Uuringu valimisse kuuluvalt viielt tegevusgrupilt tegevusgrupi toetuse raames ellu viidud koolitustegevuste kohta (perioodil 01.01.2008—16.10.2012);
- 3) Uuringu valimisse kuuluva viie tegevusgrupi piirkonna koolitustegevustel osalejate soolise-vanuse struktuuri kohta.

Tegevusgruppide tegevjuhtide intervjuude puhul olulisi probleeme ei esinenud. Samas oli problemaatiline tegevusgruppide lisaandmete kogumine koolitustegevuste kohta, kuna

- igapäevaselt tegevusgrupid ei pea koolitustegevuste kohta nii detailset arvestust kui uuringu tarvis oli ning seetõttu nõudis koolitustegevuste tabeli täitmine palju inim- ja ajaressurssi;
- andmete kogumine sattus ajale, kus tegevusgruppidel oli pingeline periood (taotlusvoorud olid avatud, koosolekute või seminaride ettevalmistamine, hindamiskriteeriumite ülevaatamine vms).

Andmete kogumine toimus perioodil 16.10.2012—12.11.2012. Vastused laekusid kõigilt uuringu valimisse kuulunud tegevusgruppidele vaadeldava perioodi kohta. Erandiks oli Tartumaa Arendusselts, kes jättis tegevusgrupi poolt korraldatud 2012. aasta koolitustegevuste kohta andmed esitamata (põhjuseks aja puudus).

Viie tegevusgrupi liikmete ja hindamiskomisjonide liikmete e-posti aadressid saadi tegevusgruppide kodulehtedelt ja tegevusgruppide tegevjuhtidelt. Veebiküsimustik oli kättesaadav *SurveyMonkey* küsitluskeskkonnas, kuhu sisenemiseks saadeti kutsed kokku 366 isiku e-posti aadressile. Veebiküsitlus toimus perioodil 22.10.2012—30.10.2012. Vastused laekus 127-lt isikult, moodustades 35% üldkogumist. Veebiküsitluse peamised probleemid olid järgmised:

- E-kirja saatmisel küsitletava e-posti aadressile ilmnes tõrge ja süsteem lükkas kirja tagasi (24 isiku puhul);
- E-kirja saaja ei osutunud õigeaks sihtgrupiks, kuna isikud ei olnud enam kas tegevusgrupi või hindamiskomisjoni (nelja isiku puhul) liikmed;
- E-kirja saaja puhkas või oli lähetuses (kahe isiku puhul).

Viie tegevusgrupi piirkonna koolitusprojektides osalejate andmed soolise-vanuselise struktuuri kohta koguti PRIA digitaalsest projektidokumentide haldussüsteemist, Tartumaa Arendusseltsi piirkonna koolitusprojektide puhul ka PRIAst paber kandjal olevatest projekti toimikutest. Andmete kättesaadavusel paber kandjal olevatest projekti toimikutest ja digitaalsest projektidokumentide haldussüsteemist esinesid järgmised probleemid:

- 1) osalejate nimekiri puudus (kolme projekti puhul);
- 2) skaneeritud dokumendi tekst oli hele, mistõttu ei olnud võimalik osasid osalejaid tuvastada (ühe projekti puhul);

- 3) osaleja nime juures puudus isikukood (kahe projekti puhul kogu nimekirja ulatuses ning osaliselt 23 projekti puhul) ning nende puhul ei olnud võimalik määrata osalejate vanust;
- 4) Osalejate seas olid välismaalased (kuue projekti puhul), kelle puhul ei olnud võimalik määrata osaleja sugu ega vanust.

Toetust saanud, kuid koolitusprojekti tegevused hiljem katkestanud isikute kontaktandmed saadi PRIAst. Telefoniintervjuu koolitusprojektide katkestajatega sujus ladusalt ja probleemideta. Telefoniintervjuu toimus 17.10.2012–24.10.2012. Vastused saadi kõigilt kaheksalt koolitusprojekti katkestajalt.

Kasutati järgmisi sekundaarandmeid:

- 1) Püsihindaja poolt kogutud andmed, milles kajastusid PRIA poolt heakskiidetud ja väljamakstud projektid ning toetuse saajad seisuga 12.07.2012 ning *Leader*-meetme seireandmeid seisuga 16.10.2012;
- 2) 26 tegevusgrupi arengustrateegiad, kust koguti koolitustegevusi puudutavat infot (strateegia visioon, üldeesmärk ja sihtgrupp).

Andmete analüüsimisel kasutati kvantitatiivset meetodit, mis võimaldab andmeid statistiliselt töödelda (keskmised, esinemissagedused ja klassifitseerimine) ning interpreteerimismeetodit, mille abil mõtestati lahti küsitlemisel saadud tulemused ja mille abil formuleeriti järeldused (üldistamine ja võrdlemine). Ankeetide lahtiste küsimuste puhul kasutati vastuste rühmitamist.

Primaar- ja sekundaarandmete tulemused esitati *Leader*-meetme alameetmete lõikes:

- alameede 341 – kohaliku arengustrateegia koostamine (edaspidi arengustrateegia koostamise toetus);
- alameede 431 – kohalike tegevusrühmade juhtimine, oskuste omandamine ja piirkonna elavdamine. Alameede hõlmab strateegia rakendamisega ning elavdamisega seotud tegevusi. Elavdamise tegevused hõlmavad teavitamismeetmeid, mis käsitlevad kohalikku arengustrateegiat ja projektiarendusülesandeid (edaspidi tegevusgrupi toetus);
- alameede 41 – kohaliku arengustrateegia rakendamine (edaspidi projektitoetus), mille hulka kuulub ka alameede 421 – kohaliku tegevusgrupi koostööalaste tegevuste ettevalmistamine ja rakendamine.

Küsitlemisega saadud andmed esitati üldjaotusena. Sekundaarandmed esitati 26 tegevusgrupi, maakondade, meetme koodide ja koolitustegevuse vormide lõikes:

- koolitus;
- seminar;
- infopäev;
- õppepäev;
- töötuba;
- õppereis;
- ümarlaud;
- konverents.

Alapeatükis 2.3 kasutati võrdlusandmetena 2010. aastal Statistikaameti poolt korraldatud uuringu „Täiskasvanute koolitusest ettevõtetes“ tulemusi. Uuringuga koguti andmeid töandja täienduskoolitust puudutavate tegevuste kohta. Valimis oli 3 000 ettevõtet.

2. ÜLEVAADE KOOLITUSTEGEVUSI SISALDAVATEST PROJEKTIDEST

Leader-meetme üldeesmärk on edendada maapiirkonnas kohalike inimeste algatust ja koostööd. Eesmärgi saavutamiseks võib kasutada erinevaid viise ning vahendeid, sõltuvalt ressursside olemasolust ja nende mahust.

Järgnevates neljas alapeatükis antakse ülevaade projekti-, tegevusgrupi ja arengustrateegia koostamise toetuse raames korraldatud koolitustegevustest, koolitustegevuse mahust, korraldajatest ning nendel osalejatest.

2.1. PROJEKTITOETUSEST TOETATUD PROJEKTID

Projektitoetuse eesmärgiks on rakendada kohalikule eripärale, sh loodus- ja kultuuripärandi säästlikumale kasutamisele ja tutvustamisele, kogukonna tegevuste arendamisele, tööhõive parandamisele, identiteedi rõhutamisele, sise- ja väliturismi potentsiaali kasutamisele, omapära ja traditsioonide väärtustamisele suunatud strateegiat. Olulisel kohal on innovaatiliste ja lisandväärtust loovate algatuste julgustamine ning seeläbi kohalike teenuste ja elukvaliteedi arendamine.

Uuringu koostamise momendil rakendasid kohalikke arengustrateegiaid kõik 26 kohalikku tegevusgruppi. Kõikide arengustrateegiate eesmärgid on kooskõlas *Leader*-meetme üldise eesmärgiga (toetada kohalikku initsiatiivi, edendades külaelu kohaliku partnerluse ja koostöö kaudu) ning kõikide arengustrateegiate eesmärkides on suuremal või vähemal määral kirjeldatud strateegia eesmärgi saavutamise tegevused ja sihtgrupid. Arenduskoja, Partnerite, Virumaa Koostöökogu, Mulgimaa Arenduskoja ja Pärnu Lahe Partnerluskogu kohalikud arengustrateegiad paistsid silma sellega, et nende strateegia visioonis või eesmärgis sisaldus mõiste „koolitustegevus“.

Kohalike arengustrateegia rakendamise raames viiakse ellu kohalikes arengustrateegiates kirjeldatud meetmeid, mis vastavad Nõukogu määrusele (EÜ) nr 1698/2005. Tegevusgruppide poolt koostatud ja rakendatavate meetmete kaudu saavad taotleda toetust kohalikud tegevusgrupid ise, ettevõtjad, kohalikud omavalitsused, organisatsioonid ja muud ühendused.

Rakendatavate projektide väljavalimine on tegevusgrupi pädevuses. PRIA roll piirdub üksiktegevuste abikõlblikkuse kontrolliga. Seisuga 12.07.2012 PRIA poolt heakskiidu saanud projekte ja koostööprojekte oli kokku 5 266, mille määratud toetuse summa oli 56,3 mln eurot.

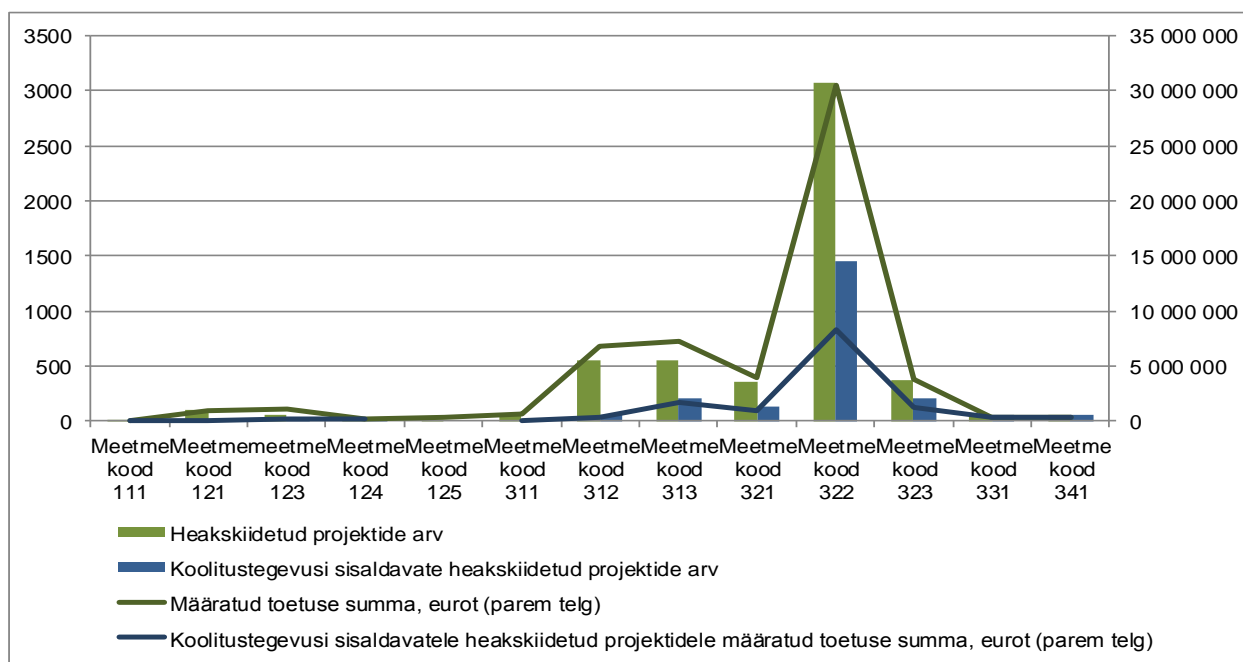
2.1.1. KOOLITUSTEGEVUSI SISALDAVATE PROJEKTIDE VÄLJASELGITAMINE

Projektidele määratakse kolmekohaline Euroopa Komisjoni (edaspidi EK) poolt määratud meetme kood. *Leaderi*-meetme heakskiidetud projektid hõlmasid seisuga 12.07.2012. a 13 meetme koodi:

- 111 — kutseõppe- ja teavitamismeetmed põllumajandus- ja toidusektori ning metsandussektoriga seotud isikutele
- 121 — põllumajandusettevõtte moderniseerimine;
- 123 — põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine;
- 124 — põllumajandus- ja toidusektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamine;
- 125 — põllu- ja metsamajanduse infrastruktuur;
- 311 — mitmekesistamine mittepõllumajandusliku tegevuse suunas;
- 312 — mikroettevõtte rajamis- ja arendamistoetus;
- 313 — turismi soodustamine;
- 321 — põhiteenused majanduse ja maaelanikkonnale;
- 322 — külade uuendamine ja arendamine;
- 323 — maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine;
- 331 — koolitus ja teavitus 3. teljega hõlmatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele;
- 341 — oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks.

Meetme koodi nimetust arvestades koolitustegevusele viitavaid meetme koode on kolm: 111, 331 ja 341.

PRIA poolt heakskiidu saanud projekte oli kokku 5 224, mille määratud toetuse summa oli 55,7 mln eurot. Veidi üle ½ kogu heakskiidetud projektide arvust ja määratud toetuse summast moodustasid meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine) sisaldavad projektid (joonis 1).

Joonis 1. Heakskiidetud projektide arv ja määratud toetuse summa, eurot

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Projekt koosneb ühest või enamast tegevusest. Projektitoetuse taotleja määrab projekti igale tegevusele etteantud neljakohalise tegevuse koodi, mida PRIA kasutab projektitaotluste haldussüsteemis tegevuste eristamiseks. Sõltuvalt tegevuse iseloomust jagunevad tegevuse koodid kaheks:

- (1) tegevused, mille alusel on võimalik tuvastada meetme koodi, millele on lisatud projekti tegevust iseloomustav näitaja (kas tegemist on rekonstrueerimisega, ehitamisega, tarvikute, masinate, seadmete või istikute ostuga, strateegia koostamisega, koolitusega vms);
- (2) abistavad tegevused (sümboolika maksumus, omanikujäreelvalve, vabatahtliku tasustamata töö, projektijuhtimine vms).

Projektide tegevuste koodidel põhineval andmete analüüsil selgus, et vaid meetme koodi 125 (põllu- ja metsamajanduse infrastruktuur) sisaldavates projektides puudus viide koolitustegevustele. Ülejäänud 12 meetme koodi sisaldavate projektide tegevustes olid suuremal või vähemal määral viited koolitustegevustele olemas. Koolitustegevusi sisaldavaid heakskiidetud projekte oli kokku 2 185 (42% heakskiidetud taotlustest), mille toetuse summa oli 13,3 mln eurot (24% määratud toetuse summast).

Leader-meetmes tehakse koolitustegevusi mis tahes meetme koodi all, mistõttu meetme koodide põhine lähenemine koolitustegevuste arvestuse pidamiseks ei ole piisav.

Projekti meetme koodi ja projektis sisalduvate tegevuste koodi määrab toetuse taotleja ise ning projekti tegevuste lähemal vaatlusel selgus, et mitte kõik tegevuste koodid ei vasta projekti tegevuste sisule. Sageli esines olukordi, kus neljakohalise meetme koodi alusel

- (1) pidi projekt sisaldama koolitustegevust, kuid sageli projektil puudus seos koolitustegevusega;
- (2) ei pidanud projekt sisaldama koolitustegevust, kuid projektil oli seos koolitustegevusega.

Seega vaadeldi koolitustegevusi sisalduvate projektide tuvastamiseks üle kõik 5 224 heakskiidetud projekti 13 326 tegevuse detailsed kirjeldused, et tuvastada, kas tegemist oli koolitusprojektiga või mitte. Seega koolitusprojektide tuvastamine toimus üksnes toetuse saaja enda poolt toetuse avaldusele vabas vormis kirjutatud tegevuste detailse kirjelduse põhjal. Kõik koolitustegevusi sisalduvad projektid jagati nelja rühma (lisa 5):

- 1) koolitusprojektid (projekt sisaldas koolituse, kursuse, seminari, infopäeva, õppepäeva, töötoa, õpitoa, õppereisi, ümarlaua või konverentsi korraldamist või sellel osalemist);
- 2) spordiüritusega seotud projektid (projekt sisaldas võistluste, matkade, spordipäevade vms korraldamist või sellel osalemist);
- 3) muu üritusega seotud projektid (projekt sisaldas messi, laada, suvepäeva, laagri, festivali, näituse, talgute, kontserdi vms korraldamist või sellel osalemist);
- 4) muu tegevusega seotud projektid, mis ei olnud seotud koolitustegevuste ega ürituste korraldamisega ega sellel osalemisega (veebilehe loomine või arendamine; teksti-, foto-, kaardi-, heli- ja filmimaterjali koostamine, kogumine, tõlkimine või trükkimine; uuringute ja analüüside tegemine; strateegiate, arengukavade, planeeringute, geodeetiliste

alusplaanide või äriplaanide koostamine; infotahvlite ja viitade soetamine ja paigaldamine; ettevõtete turustamine jne).

Lisaks 2 185 koolitustegevusi sisalduvatele projektidele tuvastati projekti detailse kirjelduse alusel viis projekti, mis olid otseselt seotud koolitustegevusega. Nende 2 190 koolitustegevusi sisalduvate projektide jagunemine on esitatud tabelis 3. Tabelist on näha, et koolitusprojektid puudutasid 11 meetme koodi. Kokku oli koolitusprojekte 813, mille määratud toetuse summa oli 5,0 mln eurot. Koolitusprojektid moodustasid 37% koolitustegevusi sisaldavatest projektidest (37% määratud toetuse summast) ning 15,4% kõigist heakskiidetud projektide arvust (8,8% määratud toetuse summast). Seega 2/3 koolitustegevusi sisaldavatest projektidest ei olnud otseselt koolitustegevustega seotud. Peamiselt korraldati või osaleti muul üritusel (31% projektidest ja 29% määratud toetuse summast), tehti muid tegevusi (25% projektidest ja 29% määratud toetuse summast) ning vähesemal määral korraldati või osaleti spordiüritustel (7% projektidest ja 5% määratud toetuse summast). Muude ürituste projektid sisaldasid üheksa, muud tegevused 12 ja spordiüritused nelja meetme koodi. Meetme koodi 322 sisaldasid 66% koolitusprojektidest (63% määratud toetuse summast).

Tabel 3. Koolitustegevusi sisaldavate heakskiidetud projektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) meetme koodide lõikes

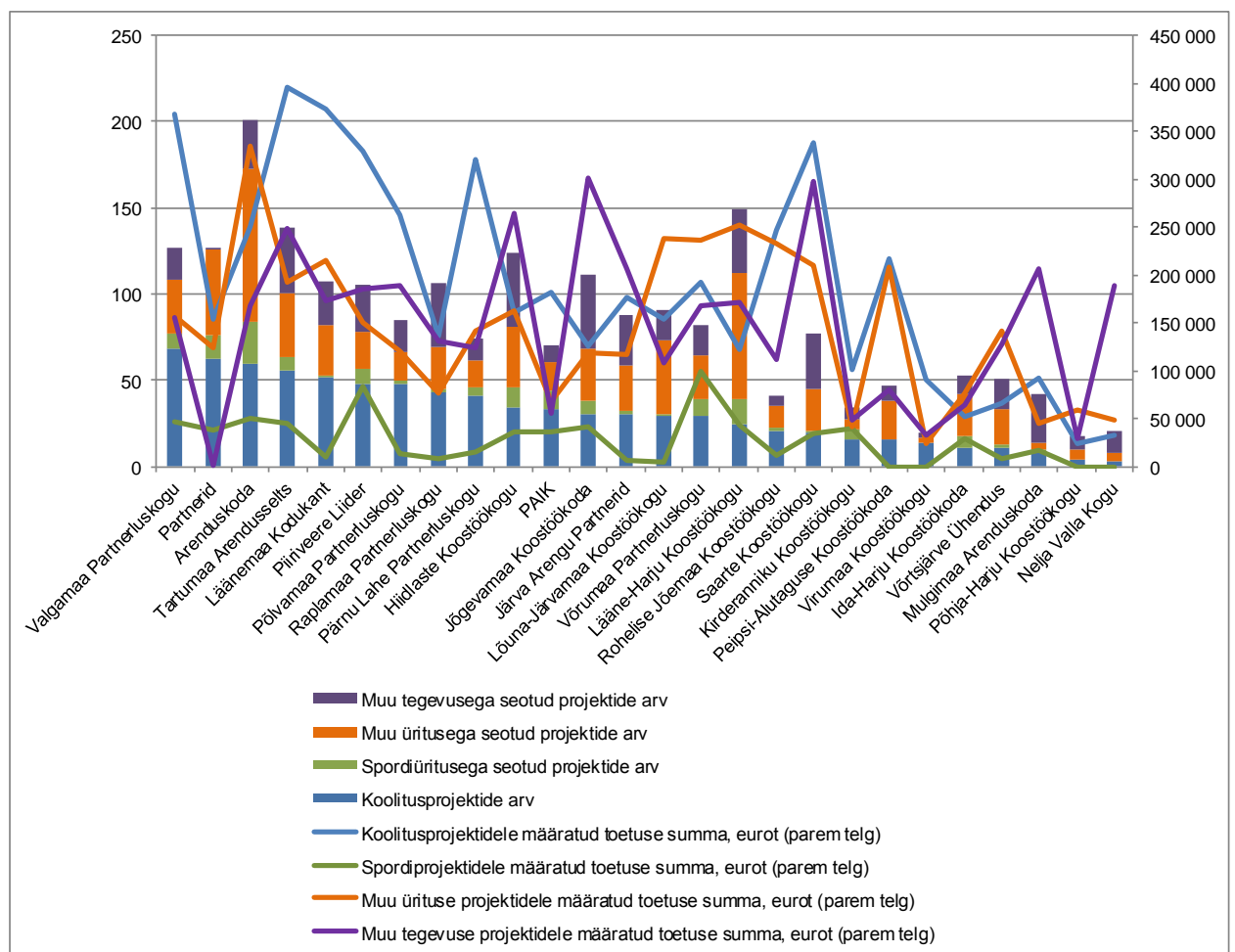
Meetme kood	Koolitus-		Spordiüritusega seotud		Muu üritusega seotud		Muu tegevusega seotud	
	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	Projektidele määratud toetuse summa, eurot
111	6	33 612	0	0	0	0	1	3 190
121	0	0	0	0	0	0	2	3 100
123	3	63 188	0	0	0	0	2	31 080
124	2	18 611	0	0	2	41 497	3	27 814
311	3	11 819	0	0	2	4 831	2	9 569
312	11	40 707	0	0	6	25 172	32	286 669
313	57	418 723	4	51 296	38	390 336	105	800 009
321	53	393 493	12	69 334	34	185 814	29	210 975
322	540	3 130 968	134	599 357	538	2 682 414	247	1 814 171
323	56	328 401	0	0	53	331 509	103	601 156
331	46	244 284	0	0	5	66 372	4	23 183
341	36	276 722	1	3 055	11	68 397	7	31 197
KOKKU	813	4 960 527	151	723 042	689	3 796 342	537	3 842 111
Osatähtsus	37%	37%	7%	5%	31%	29%	25%	29%

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Koolitusprojektide osatähtsus moodustas toetuse saajate poolt määratud koolitustegevusi sisaldavatest projektidest ja määratud toetusest veidi üle kolmandiku. Seega toetuse saajad plaanisid koolitustegevuse nimetuse all teha muid tegevusi. See tuleneb (1) toetuse saajate teadlikust käitumisest, kuna koolitustegevuse koodi selgitus (koodi sõnaline selgitus on „koolitus jms“) jättis toetuse saajatele laia tõlgendamisruumi ning

„koolitus jms“ kood lisati muudele koolitustegevusele sarnastele tegevusele;
 (2) tegevustele tegevuse koodide määramise keerukusest;
 (3) etteantud tegevuste koodide vähesusest.

Koolitusprojekte esines kõikide tegevusgruppi piirkondades. Keskmiselt oli ühe tegevusgruppi kohta 31 koolitusprojekti. Keskmisest kaks korda rohkem koolitusprojekte oli Valgamaa Partnerluskogu (68 projekti), Partnerite (63 projekti) ja Arenduskoja (60 projekti) piirkonnas ning keskmisest kümme korda vähem Nelja Valla Kogu (kolm projekti) ja Põhja-Harju Koostöökoja (neli projekti) piirkonnas (joonis 2). Koolitusprojektidele määratud toetus ühe tegevusgruppi kohta oli keskmiselt 190,8 tuh eurot. Spordiüritusega seotud projekte oli rohkem Arenduskoja (24 projekti) piirkonnas, muu üritusega seotud projekte samuti Arenduskoja (89 projekti) ja Lääne-Harju Koostöökogu (73 projekti) piirkonnas ning muu tegevusega seotud projekte oli Hiidlaste Koostöökogu (43 projekti) ja Jõgevamaa Koostöökoja (43 projekti) piirkonnas.

Joonis 2. Koolitustegevusi sisaldavate heakskiidetud projektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Vaadeldes koolitusprojektide arvu ja määratud toetuse summat maakondade lõikes oli 97% juhtudel koolitusprojektide rakenduspiirkonnaks märgitud üks maakond ning ülejäänud juhtudel kaks või enam maakonda. Koolitusprojekte ühe maakonna kohta oli keskmiselt 53 (tabel 4).

Keskmisest kaks korda rohkem koolitusprojekte oli Lääne-Virumaal (130 projekti) ning keskmisest vähem Saaremaal (20 projekti) ja Viljandimaal (23 projekti). Koolitusprojektidele määratud toetus ühe maakonna kohta oli keskmiselt 320,1 tuh eurot. Spordi- ja muu üritusega seotud projekte oli rohkem Lääne-Virumaal (vastavalt 36 ja 116 projekti) ja Harjumaal (vastavalt 31 ja 131 projekti) ning muu tegevusega seotud projekte oli peamiselt Harjumaal (82 projekti).

Tabel 4. Koolitustegevusi sisaldavate heakskiidetud projektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) maakondade lõikes

Maakond	Koolitus-		Spordiüritusega seotud		Muu üritusega seotud		Muu tegevusega seotud		KOKKU	
	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot	projektide arv	projektidele määratud toetuse summa, eurot
Harjumaa	63	316 839	31	99 681	131	522 279	82	522 331	307	1 461 130
Hiiumaa	34	160 285	12	36 953	35	162 855	43	264 638	124	624 731
Ida-Virumaa	41	386 756	6	40 023	30	273 819	17	145 195	94	845 793
Jõgevamaa	29	122 160	8	42 102	30	118 245	43	300 737	110	583 244
Järvamaa	58	312 655	3	11 219	78	364 956	48	302 569	187	991 399
Lääne-Virumaa	130	476 176	36	92 418	116	391 749	22	135 709	304	1 096 052
Läänemaa	52	372 594	1	9 465	32	229 342	25	172 714	110	784 115
Põlvamaa	74	413 381	3	31 256	30	217 923	25	232 157	132	894 717
Pärnumaa	53	428 479	6	22 239	22	281 890	13	127 476	94	860 084
Raplamaa	44	160 111	2	7 610	23	74 917	37	131 434	106	374 072
Saaremaa	20	337 171	1	33 803	24	210 697	32	297 018	77	878 689
Tartumaa	57	393 908	9	47 003	40	204 984	40	250 861	146	896 756
Valgamaa	68	367 912	9	47 104	32	162 443	19	155 840	128	733 299
Viljandimaa	23	242 093	3	23 433	24	233 777	48	426 108	98	925 411
Võrumaa	43	311 762	19	169 860	29	234 907	31	262 354	122	978 883
Kaks või enam maakonda koos	24	158 244	2	8 874	13	111 560	12	114 968	51	393 646
KOKKU	813	4 960 527	151	723 042	689	3 796 342	537	3 842 111	2 190	13 322 022
Keskmine ühe maakonna kohta	53	320 152	10	47 611	45	245 652	35	248 476	258	1 567 297

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.1.2. KOOLITUSTEGEVUSE VORMID

Koolitusprojekti tegevuste detailse kirjelduse alusel lisati projektides sisalduvatele koolitustegevustele vormi nimetus. Koolitustegevused jagati kaheksasse gruppi:

- 1) koolitus (sh kursus);
- 2) seminar;
- 3) infopäev (sh teabepäev, infotund, tund);
- 4) õppepäev;
- 5) töötuba (sh õpituba);
- 6) õppereis;
- 7) ümarlaud;
- 8) konverents.

Üks koolitusprojekt sisaldab üht või enam koolitustegevust ning koolitustegevuse vorme võib ühes projektis olla mitu. Kahe või enama koolitustegevuse vormiga projekte oli 103 (moodustades 13% koolitusprojektide arvust). Koolitusprojektide-põhisel analüüsil võeti arvesse eelmises lõigus kirjeldatud koolitustegevuse vormi loetelus eespool oleva koolitustegevuse vormi nimetus ehk kui üks projekt sisaldas nii seminari kui ka õppereisi, siis liigitati projekt seminari projektide hulka või kui üks projekt sisaldas nii töötuba kui ka koolitust, siis liigitati projekt koolitusprojektide hulka.

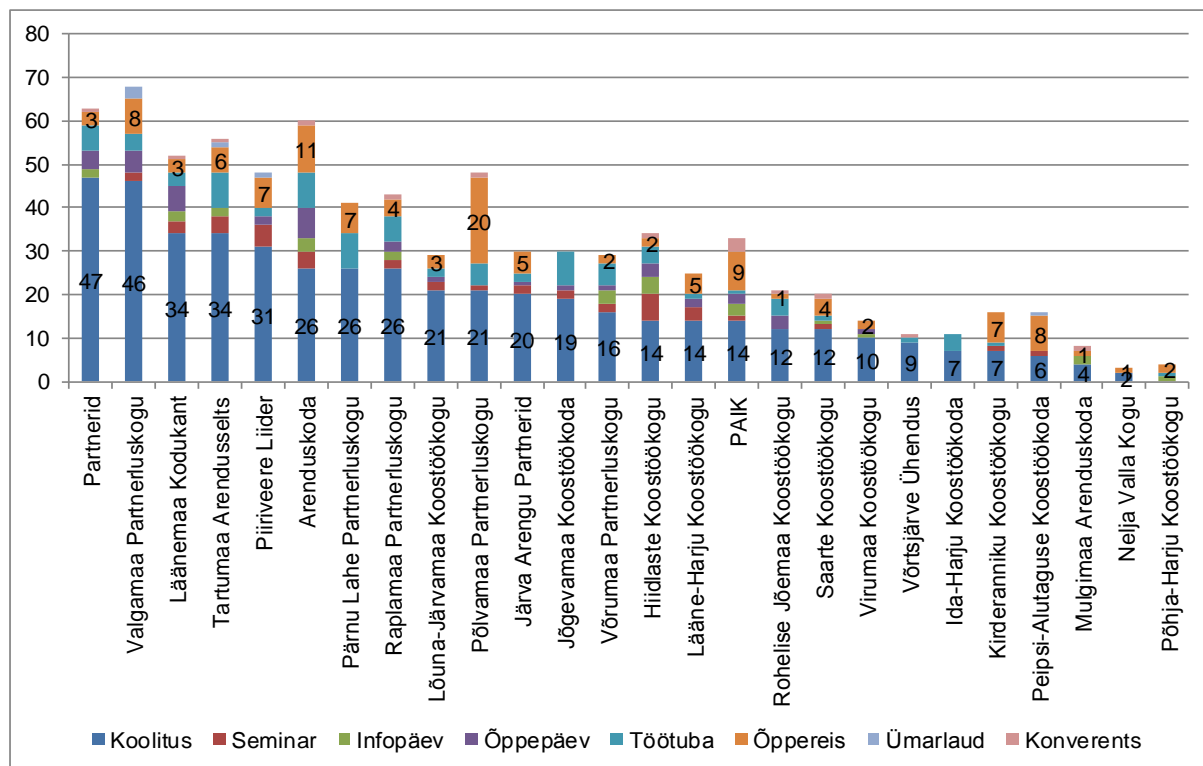
Kõigist 813 heakskiidetud koolitusprojektidest 59% sisaldasid koolitusi (478 projekti, tabel 5). Veidi rohkem oli ka õppereisi- (15% projektidest) ja töötoaprojekte (10% projektidest). Ülejäänud koolitustegevuse vormidega projekte oli vähem (iga koolitustegevuse projektide osatähtsus oli 5% või alla selle).

Tabel 5. Koolitusprojektide arv koolitustegevuse vormide ja meetme koodide lõikes

Meetme kood	Koolitus	Seminar	Infopäev	Õppepäev	Töötuba	Õppereis	Ümarlaud	Konverents
111	2	1	0	1	1	1	0	0
123	3	0	0	0	0	0	0	0
124	1	1	0	0	0	0	0	0
311	3	0	0	0	0	0	0	0
312	7	0	0	0	1	3	0	0
313	28	4	3	1	3	13	2	3
321	35	2	1	0	7	8	0	0
322	322	21	15	32	63	78	3	6
323	30	6	5	3	5	3	1	3
331	33	4	0	2	2	4	0	1
341	14	3	2	2	3	11	0	1
KOKKU	478	42	26	41	85	121	6	14
Osatähtsus	59%	5%	3%	5%	10%	15%	1%	2%

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Kõige rohkem oli koolitusprojekte Partnerite (47 projekti, joonis 3) ja Valgamaa Partnerluskogu (46 projekti) piirkonnas ning kõige vähem Nelja Valla Kogu piirkonnas (kaks projekti). Ühtegi koolitusprojekti ei olnud Põhja-Harju Koostöökogu piirkonnas. Õppereisiprojekte oli tunduvalt enam Põlvamaa Partnerluskogu (20 projekti), töötube Tartumaa Arendusseltsi, Arenduskoja, Pärnu Lahe Partnerluskogu ja Jõgevamaa Koostöökoja (kõigil nimetatud tegevusgruppidel kaheksa projekti), õppepäevi Arenduskoja (seitse projekti) ning ümarlaudasid Valgamaa Partnerluskogu (kolm projekti) piirkonnas. Ülejäänud koolitustegevuse vormide osas tegevusgruppide vahel suuri erinevusi ei esinenud.

Joonis 3. Koolitusprojektide arv koolitustegevuse vormide ja tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Keskmiselt oli koolitusprojekte ühe maakonna kohta 31 (tabel 6), õppereise kaheksa ja töötube viis. Ülejäänud koolitustegevuse vorme esines maakondades keskmisest tunduvalt vähem. Teisest maakondadest eristus Lääne-Virumaa, kuna selles maakonnas toetati keskmisest enam erinevate koolitustegevuse vormidega projekte. Keskmisest vähem toetati eri koolitustegevuse vormidega projekte Saaremaal, Jõgevamaal ja Hiiumaal.

Tabel 6. Koolitusprojektide arv koolitustegevuse vormide ja maakondade lõikes

Maakond	Koolitus	Seminar	Infopäev	Õppepäev	Töötuba	Õppereis	Ümarlaud	Konverents
Harjumaa	32	5	3	2	8	13	0	0
Hiiumaa	14	6	4	3	4	2	0	1
Ida-Virumaa	19	2	0	1	1	17	1	0
Jõgevamaa	19	2	0	1	7	0	0	0
Järvamaa	37	4	0	3	6	8	0	0
Lääne-Virumaa	78	3	6	11	10	17	0	5
Läänemaa	34	3	2	6	3	3	0	1
Põlvamaa	40	2	0	1	5	24	1	1
Pärnumaa	31	0	0	3	12	7	0	0
Raplamaa	27	2	2	2	6	4	0	1
Saaremaa	12	1	1	0	1	4	0	1
Tartumaa	34	4	2	0	9	6	1	1
Valgamaa	46	2	0	5	4	8	3	0
Viljandimaa	17	0	2	0	0	2	0	2
Võrumaa	24	5	3	2	6	3	0	0
Kaks või enam maakonda koos	14	1	1	1	3	3	0	1
KOKKU	478	42	26	41	85	121	6	14
Keskmine ühe maakonna kohta	31	3	2	3	5	8	0	1

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.1.3. KOOLITUSPROJEKTIDE RAKENDAMISE MÄÄR

Projektitoetuse raames rahastuse saanud 813 koolitusprojektist 54% olid lõpetatud ning 1% katkestatud (tabel 7). Osaliselt või täielikult välja makstud projekte oli 537 (66% projektidest) ning ühegi väljamakseta projekte 276 (34% projektidest). Koolitusprojektidele oli välja makstud 2,7 mln eurot, moodustades 55% koolitusprojektidele määratud toetuse summast. Koolituse vormide lõikes edukamalt viidi ellu õppepäevi ja konverentse, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud projektide arvu osatähtsus heakskiidetud projektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem. Keskmisest tagasihoidlikumalt viidi ellu infopäevi. 60% väljamakseta projektidest moodustasid koolitused.

Tabel 7. Heakskiidetud, väljamakstud, lõpetatud ja katkestatud koolitusprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitus-tegevuse vorm	Heakskiidetud projektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud projektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud projektide arv	Katkestatud projektide arv	Väljamakseta projektide arv
Koolitus	478	3 113 202	313	1 666 546	243	5	165
Seminar	42	269 499	29	141 330	26	1	13
Infopäev	26	139 447	14	54 730	12	2	12
Õppepäev	41	170 993	29	124 623	23	0	12
Töötuba	84	384 524	52	215 851	43	0	33
Õppereis	122	756 043	85	425 921	77	0	36
Ümarlaud	6	37 581	3	28 765	2	0	3
Konverents	14	89 238	12	60 590	10	0	2
KOKKU	813	4 960 527	537	2 718 356	436	8	276

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

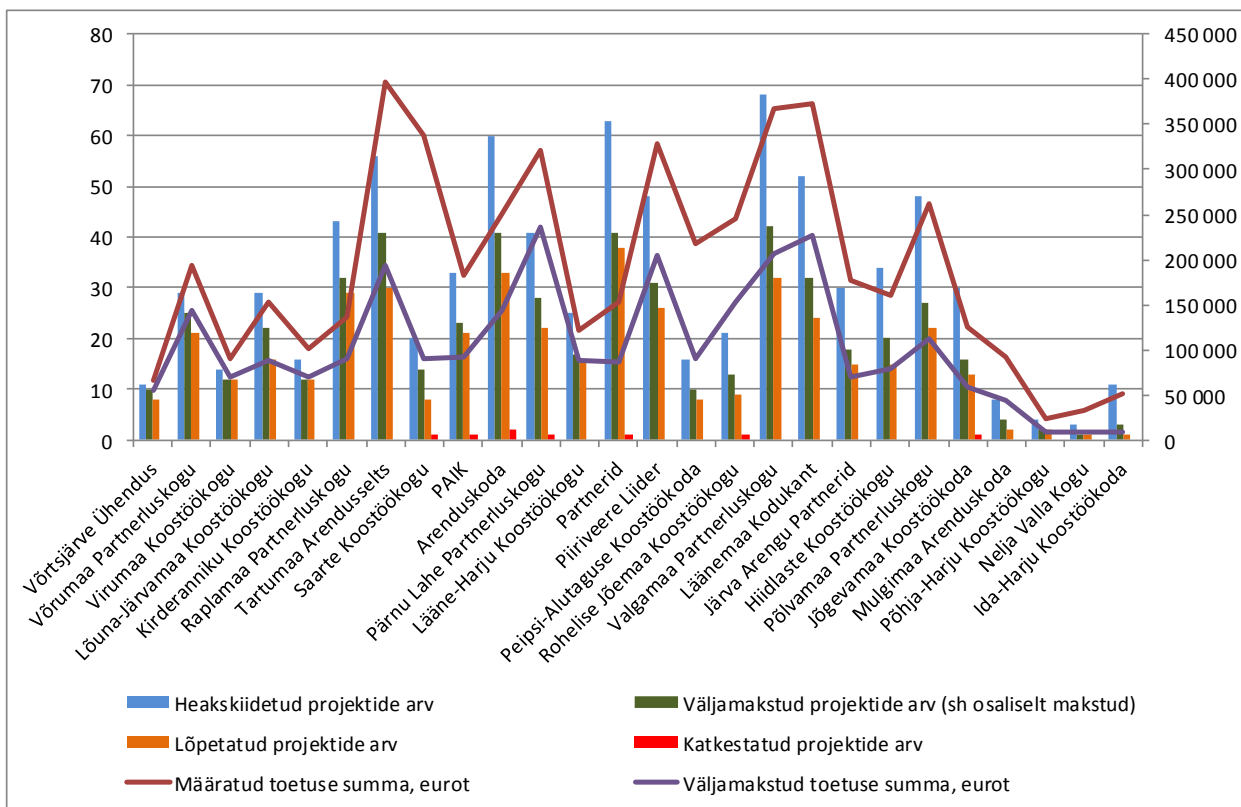
Kõige edukamalt viidi ellu meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks, tabel 8) sisaldavaid koolitusprojekte, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud projektide arvu osatähtsus heakskiidetud projektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem. Keskmisest tagasihoidlikumalt viidi ellu meetme koodi 312 (mikroettevõtte rajamis- ja arendamistoetus) ja 313 (turismi soodustamine) sisaldavaid koolitusprojekte. 66% väljamakseta projektidest sisaldasid meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine).

Tabel 8. Heakskiidetud, väljamakstud, lõpetatud ja katkestatud koolitusprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) meetme koodide lõikes

Meetme kood	Heakskiidetud projektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud projektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud projektide arv	Katkestatud projektide arv	Väljamakseta projektide arv
111	6	33 612	4	22 942	4	0	2
123	3	63 188	2	30 864	0	0	1
124	2	18 611	2	18 164	1	0	0
311	3	11 819	2	3 355	1	0	1
312	11	40 707	6	16 683	5	0	5
313	57	418 723	29	169 150	23	1	28
321	53	393 493	34	221 633	29	0	19
322	540	3 130 968	359	1 724 024	293	4	181
323	56	328 401	35	144 691	29	2	21
331	46	244 284	34	144 306	26	0	12
341	36	276 722	30	222 545	25	1	6
KOKKU	813	4 960 527	537	2 718 356	436	8	276

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Tegevusgruppide lõikes keskmisest edukamalt viidi koolitusprojekte ellu Võrtsjärve Ühenduse, Võrumaa Partnerluskogu, Virumaa Koostöökogu ja Kirderanniku Koostöökogu piirkonnas, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud projektide arvu osatähtsus heakskiidetud projektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem (joonis 4). Keskmisest tagasihoidlikumalt viidi koolitusprojekte ellu Nelja Valla Kogu ja Ida-Harju Koostöökoja piirkonnas. 9,4% väljamakseta projektidest moodustasid Valgamaa Partnerluskogu piirkonna koolitusprojektid.

Joonis 4. Heakskiidetud, väljamakstud, lõpetatud ja katkestatud koolitusprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Maakondade lõikes keskmisest edukamalt viidi koolitusprojekte ellu Võru- ja Viljandimaal, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud projektide arvu osatähtsus heakskiidetud projektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem (tabel 8). Keskmisest tagasihoidlikumalt viidi koolitusprojekte ellu Jõgeva- ja Hiiumaal. 16% väljamakseta projektidest moodustasid Lääne-Virumaal tegutsevate toetuse saajate koolitusprojektid.

Tabel 8. Heakskiidetud, väljamakstud, lõpetatud ja katkestatud koolitusprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) maakondade lõikes

Maakond	Heakskiidetud projektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud projektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud projektide arv	Katkestatud projektide arv	Väljamakseta projektide arv
Harjumaa	63	316 839	37	173 135	31	0	26
Hiiumaa	34	160 285	20	78 563	15	0	14
Ida-Virumaa	41	386 756	29	213 381	27	0	12
Jõgevamaa	29	122 160	16	58 630	13	1	13
Järvamaa	58	312 655	42	155 951	33	0	16
Lääne-Virumaa	130	476 176	87	258 870	77	4	43
Läänemaa	52	372 594	32	226 753	24	0	20
Põlvamaa	74	413 381	42	194 203	36	0	32
Pärnumaa	53	428 479	34	304 468	26	1	19
Raplamaa	44	160 111	32	89 931	29	1	12
Saaremaa	20	337 171	14	90 667	8	1	6
Tartumaa	57	393 908	42	192 405	31	0	15
Valgamaa	68	367 912	42	206 161	32	0	26
Viljandimaa	23	242 093	18	156 775	12	0	5
Võrumaa	43	311 762	35	222 460	28	0	8
Kaks või enam maakonda koos	24	158 244	15	96 003	14	0	9
KOKKU	813	4 960 527	537	2 718 356	436	8	276
Keskmine ühe maakonna kohta	52	320 152	35	174 823	28	1	18

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.1.4. KATKESTATUD KOOLITUSPROJEKTID NING KATKESTAMISE PÕHJUSED

Eelnevas alapeatükis oli näha, et 1% koolitusprojektidest moodustasid katkestatud projektid (kaheksa projekti). Nendest viis olid koolituse-, kaks infopäeva- ja üks seminari projekt. Valdavalt oli tegemist meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine) projektidega, puudutades nii tööalast kui ka vabahariduslikku koolitust. Nende projektide toetuse saajatest kuus olid mittetulundusühingud, üks kohalik omavalitsus ja üks osaühing.

Katkestatud projektide ülevaate saamiseks ja projekti katkestamise põhjuste selgitamiseks korraldati toetust saanud, kuid projekti tegevused hiljem katkestanud isikute seas küsitlus. Kuna projektide esitamisest ja heakskiitmisest oli möödunud mitu aastat (viis projekti kiideti heaks 2009. ja kolm projekti 2010. aastal), vastasid projektide katkestajad ankeedi küsimustele hinnanguliselt.

Projekti katkestajate küsitlusest ilmnas, et kõik katkestatud projektide tegevused olid planeeritud umbes 806 isikule (tabel 9), valdavalt alla 25-aastastele gümnasistidele, koolinoortele ja lastele. Üle 25-aastastele suunatud projekte oli neli ja üle 25-aastastele meestele kolm. Tegevused olid

suunatud kohalikele elanikele ning muu sihtgrupi all nimetati treenereid, kutsekooli õpilasi ja lapsi üle Eesti. Ühegi katkestatud projekti tegevusest ei olnud suunatud ettevõtjatele ja kolmanda sektori esindajatele.

Tabel 9. Katkestatud koolitusprojektide sihtgrupp ja osalejate arv

Sihtgrupp	Kuni 25aastaste meestele suunatud projektide arv	Üle 25aastaste meestele suunatud projektide arv	Kuni 25aastaste naistele suunatud projektide arv	Üle 25aastaste naistele suunatud projektide arv	Osalejate arv kokku
Kohalikud elanikud	2	2	3	3	x
Muu	5	1	5	1	x
KOKKU	7	3	8	4	806

Küsimusele, kui kaua oleks koolitustegevus kestnud, oli küsitletavatel mõnevõrra keerulisem vastata. Neli küsitletavat oskasid küsimusele vastata ning nende hinnangul oleks koolitustegevused kestnud kokku 79 tundi. Üks küsitletav ei osanud koolitustegevuse kestust tundides väljendada ning leidis, et koolitus oleks kestnud seitse päeva. Kolm küsitletavat ei osanud koolitustegevuse kestust öelda. Nendest ühel oli keeruline vastata ka seetõttu, kuna projektiga oleks pandud alus käsitööringile.

Järgnevalt paluti küsitletavatel nimetada kuni kolm põhjust, miks koolitusprojekt jäi ellu viimata. Küsimusele vastasid kõik toetuse saajad. Põhjused olid mittetulundusühingutel, kohaliku omavalitsuse esindajal ja ettevõtjal erinevad (tabel 10). Kohaliku omavalitsuse puhul toimus samal aastal, kui projekt sai PRIAlt heakskiidu, projekti sisulise läbiviija vahetus. Kuid probleemiks osutus see, et eelmine projekti sisuline läbiviija ei olnud projekti üleandmisel projekti tegevustega veel algust teinud ning projekti jätkamine osutus ajalise piirangu tõttu ebaratsionaalseks. Ettevõtja projekti katkestamise peamiseks põhjuseks oli ettevõtte likvideerimise alustamine. Mittetulundusühingute puhul oli peamiseks projekti katkestamise põhjuseks rahapuudus, kuna mittetulundusühingutel on raske leida omaosaluse katteks raha. Mujalt raha laenates projekti kulutused kasvavad ning kohalik omavalitsus oma tuge projekti teostamiseks alati ei paku.

Tabel 10. Koolitustegevuse katkestamise põhjused

Toetuse saaja	Projekti katkestamise põhjus (sulgudes mainitud kordade arv)
Kohalik omavalitsus	Projekti sisulise läbiviija vahetus.(1)
Ettevõtja	Ettevõtte likvideerimine. (1)
Mittetulundusühing	Rahapuudus.(4) Taotles samal ajal ka mujalt toetust ja sai samale projektile mujalt rahastuse. (1) PRIA vähendas toetust ja koolituse läbiviija ei olnud nõus väiksema toetussumma eest koolitust läbi viima. (1) Ei saanud kokku piisava suurusega koolitatavate gruppi. (1) Projektijuht esitas PRIAle projekti aruandlusega seotud puudulikud dokumendid (puudu oli koolitustel osalejate nimekirjad). (1) Sunniti projekti kirjutama, sest kohalikele omavalitsusele oli tähtis <i>Leader</i> -meede „käima saada“. (1)

Lisaks eelpool toodud põhjustele lisasid kuus projekti katkestajat omapoolseid kommentaare koolitustegevuste toetamise kohta *Leader*-meetmest. Kokkuvõtvalt olid kommentaarid järgmised:

- *Mittetulundusühingutel ei ole motiveeriv Leader-meetmest koolitustegevusele toetust taotleda. Mittetulundusühingutel on keeruline leida projekti tarvis omaosalust ning veel keerulisem on leida raha projekti teostamiseks, kuna väikestel mittetulundusühingutel ei ole tuluallikat. Siiani on toetuse saajad projekti teostamiseks vajamineva raha laenanud, mis tähendab ühtlasi ka oma isiklike varade pantimist ja laenu käendamist ning laenuraha kättesaamisel intresside kogunemist. Toetuse saajatele on see liialt riskantne ja närvesööv. Mittetulundusühingutele projektide rahastamine tagantjärele ei sobi. Mittetulundusühingud on hakanud projekte esitama Eesti riigieelarvest rahastatava Kohaliku omaalgatuse programmi, kuna positiivse otsuse korral saadakse toetus kätte vahetult enne projekti rakendumist. See on mittetulundusühingute jaoks lihtsam ja mugavam.*
- *Kohaliku tegevusgrupp eelistab toetada käsitöö-teemalisi projekte ning mitte veespordi teemalisi projekte. Projektide hindamisel on korduvalt väga nappide punktidega toetusest ilma jäetud ning enam ei ole motivatsiooni Leader-meetmest toetust raha taotleda.*

Siinjuures tuleb märkusena lisada, et Kohaliku omaalgatuse programmis (edaspidi KOP) on nagu *Leader*-meetmeski, projektitoetuse taotlemine vooruline. Sarnaselt *Leader*-meetmele on KOPi eesmärgiks kohalik areng ja piirkondade konkurentsivõime kasv läbi kohalike elanike initsiatiivi, kogukonna kaasamise ja koostöö tugevdamise. KOPi valdkondadeks on kogukonnaliikmete koolitamine ja kohaliku arengu kavandamine, kohaliku ajaloopärandi ja traditsioonide väärtustamine, kohaliku identiteedi ja sidususe tugevdamine ning kohaliku elukeskkonna parandamine. Erinevalt *Leader*-meetmest rakendatakse KOPi kogu Eesti territooriumil.

Kuna kolmanda sektori esindajatel puudub kindel tuluallikas ning projektide omaosalust ja projekti tegevuste esialgset rahastamist oma vahenditest on keeruline leida ja saada ning võib arvata, et kui kolmanda sektori esindajad ei loo enda organisatsioonile kindlat tuluallikat (näiteks liikmemaksu tõstmine või liikmemaksu kogumine kavandatud suuremahuliste tegevuste tarbeks vms), loobuvad nad tulevikus riskide maandamise eesmärgil toetuse taotlemisest *Leader*-meetmest ning otsitakse lihtsamaid ja mugavamaid rahastamise allikaid.

2.1.5. TOETUSE SAAJAD

Kõigi 813 heakskiidetud koolitusprojekti kohta oli toetuse saajaid 544, kellest 24 kuulus erasektoris (aktsiaselts, osaühing ja füüsilisest isikust ettevõtja, 4,4% toetuse saajatest), 33 avalikku sektoris (kohalik omavalitsus, 6,1% toetuse saajatest) ning 487 kolmandasse sektoris (mittetulundusühing, sihtasutus ja seltsingud 89,5% toetuse saajatest). Toetuse saajate seas oli kõige enam mittetulundusühinguid (edaspidi MTÜ, 432 toetuse saajat, 79% toetuse saajatest, tabel 11), kelle koolitusprojektid moodustasid 80% koolitusprojektidest ning 81% koolitustegevustele määratud toetuse summast. Ülejäänud juriidilise isikute osatähtsus toetuse saajate seas oli tagasihoidlikum. Eristades MTÜde hulgast tegevusgrupid, ilmnes, et toetati 17 tegevusgrupi koolitusprojekte. Nende tegevusgruppide koolitusprojektid moodustasid 8,2%

koolitusprojektidest ning nimetatud projektidele määrati 0,7 mln eurot toetust (14,3% koolitusprojektidele määratud toetusest).

Tabel 11. Toetuse saajate arv, heakskiidetud projektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) toetuse saaja juriidilise vormi lõikes

Juriidiline vorm	Toetuse saajate arv	Osatähtsus saajate arvust	Heakskiidetud projektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Osatähtsus määratud toetuse summast
Aktsiaselts	1	0,2%	1	2 620	0,1%
Osaühing	22	4,0%	25	134 112	2,7%
Füüsilisest isikust ettevõtja	1	0,2%	1	481	0,0%
Kohalik omavalitsus	33	6,1%	41	220 711	4,4%
Mittetulundusühing	432	79,4%	651	4 037 141	81,4%
<i>sh tegevusgrupp</i>	17	3,1%	67	711 987	14,3%
Sihtasutus	33	6,1%	68	488 919	9,9%
Seltsing	22	4,0%	26	76 543	1,5%
KOKKU	544	x	813	4 960 527	x

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Tabelist 12 on näha, et MTÜd ja SAd viisid ellu kõigi kaheksa erineva koolitustegevuse vormiga projekte. Kohalikud omavalitsused (edaspidi KOV) viisid ellu kuue erineva koolitustegevuse vormiga projekte. Osaühingud (edaspidi OÜ) viisid ellu nelja, seltsingud kolme, füüsilisest isikust ettevõtjad (edaspidi FIE) ja aktsiaseltsid (edaspidi AS) ühe koolitustegevuse vormiga projekte. Kui koolitusi korraldasid kõik juriidilise vormi esindajad, siis infopäevi ja ümarlaudasid vaid MTÜd ja SAd. Tegevusgrupid korraldasid peamiselt koolitusi ja õppereise, harvem töötube, seminare ja konverentse.

Tabel 12. Koolitusprojektide arv koolitustegevuse vormide ja toetuse saaja juriidilise vormi lõikes

Koolitus-tegevuse vorm	AS	OÜ	FIE	KOV	MTÜ	SA	Seltsing
Koolitus	1	21	1	21	375	40	19
Seminar	0	0	0	2	35	5	0
Infopäev	0	0	0	0	25	1	0
Õppepäev	0	1	0	1	34	1	4
Töötuba	0	0	0	5	76	4	0
Õppereis	0	2	0	10	92	14	3
Ümarlaud	0	0	0	0	4	2	0
Konverents	0	1	0	2	10	1	0
KOKKU	1	25	1	41	651	68	26

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Meetme koodide eripärasid arvestades sisaldasid MTÜde koolitusprojektid kümnet, OÜde koolitusprojektid kaheksat, KOVde ja SAd koolitusprojektid seitset ning seltsingute koolitusprojektid viit meetme koodi (tabel 13). FIE ja ASi koolitusprojektid sisaldasid vaid üht meetme koodi. Kui meetme koodi 331 (koolitus ja teavitamine 3. teljega hõlmatud valdkondades

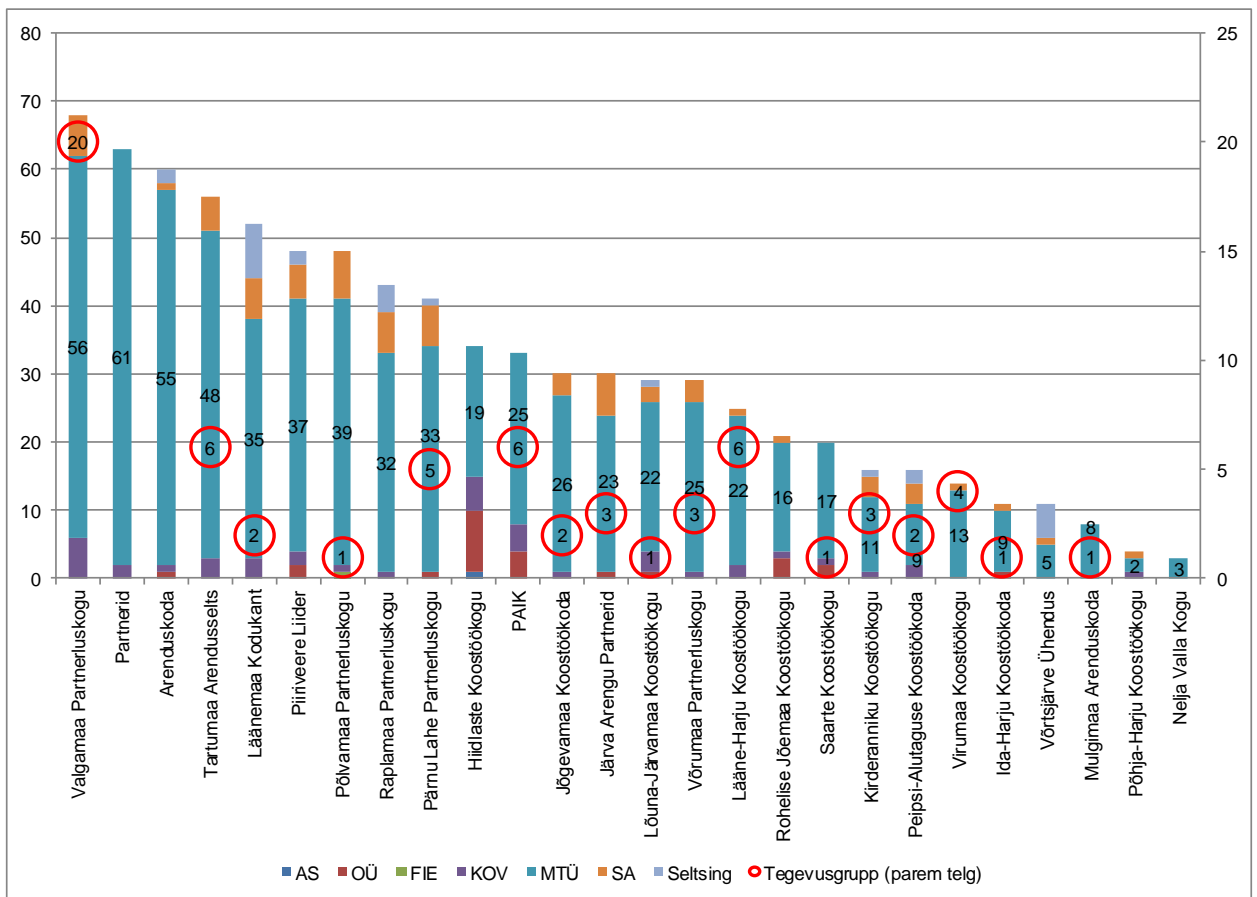
tegutsevatele ettevõtjatele) sisaldavate projektide puhul olid esindatud kõik juriidilise vormi esindajad, siis meetme koodi 123 (põllumajandustoodetele ja metsasaadustele lisandväärtuse andmine) sisaldavaid koolitusprojekte korraldasid vaid OÜde esindajad ning meetme koodi 124 (põllumajandus- ja toidusektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamine) sisaldavaid koolitusprojekte korraldasid MTÜde esindajad. Tegevusgruppide koolitusprojektid sisaldasid peamiselt meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine), meetme koodi 331 ja meetme koodi 321 (põhiteenused majandusele ja maaelanikkonnale).

Tabel 13. Koolitusprojektide arv meetme koodide ja toetuse saaja juriidilise vormi lõikes

Meetme kood	AS	OÜ	FIE	KOV	MTÜ	SA	Seltsing
111	0	2	0	0	4	0	0
123	0	3	0	0	0	0	0
124	0	0	0	0	2	0	0
311	0	1	0	1	1	0	0
312	0	7	0	0	3	1	0
313	0	2	0	3	41	11	0
321	0	0	0	4	43	4	2
322	0	1	0	24	462	35	18
323	0	0	0	7	43	2	4
331	1	8	1	1	22	12	1
341	0	1	0	1	30	3	1
KOKKU	1	25	1	41	651	68	26

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Ühes tegevusgrupi piirkonnas oli toetuse saajaid keskmiselt 31. Keskmisest kaks korda rohkem toetuse saajaid oli Valgamaa Partnerluskogu (68 toetuse saajat) ja Partnerite (63 toetuse saajat, joonis 5) piirkonnas. Kõige vähem oli toetuse saajaid Nelja Valla Kogu (kolm toetuse saajat), Põhja-Harju Koostöökogu (neli toetuse saajat) ja Mulgimaa Arenduskoja (kaheksa toetuse saajat) piirkonnas. Kõikides tegevusgruppides peamiseks toetuse saajaks olid MTÜd. Arenduskoja, Piiriveere Liidri ja Lõuna-Järvamaa Koostöökogu piirkonnad paistsid silma sellega, et nende toetuse saajate hulgas oli viie erineva juriidilise vormi esindajaid, samas kui Mulgimaa Arenduskoja ja Nelja Valla Kogu piirkonna kõik koolitusprojektide toetuse saajad olid MTÜd. Kõige enam oli tegevusgrupi enda koostatud koolitusprojekte Valgamaa Partnerluskogul (20 koolitusprojekti).

Joonis 5. Koolitusprojektide arv tegevusgruppide ja toetuse saaja juriidilise vormi lõikes (MTÜde hulgas ka tegevusgrupid)

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Toetuse saajaid ühe maakonna kohta oli keskmiselt 53. Kui kõige rohkem oli toetuse saajaid Lääne-Virumaal (130 toetuse saajat, tabel 14), siis Saaremaal oli toetuse saajaid vaid 20 ja Jõgevamaal 29. Põlvamaa paistis silma sellega, et selle maakonna toetuse saajate hulgas oli kuue erineva juriidilise vormi esindajaid.

Tabel 14. Koolitusprojektide arv maakondade ja toetuse saaja juriidilise vormi lõikes

Maakond	AS	OÜ	FIE	KOV	MTÜ	SA	Seltsing
Harjumaa	0	1	0	3	53	4	2
Hiiumaa	1	9	0	5	19	0	0
Ida-Virumaa	0	0	0	3	28	7	3
Jõgevamaa	0	0	0	1	25	3	0
Järvamaa	0	2	0	3	44	8	1
Lääne-Virumaa	0	5	0	7	118	0	0
Läänemaa	0	0	0	3	35	6	8
Põlvamaa	0	2	1	2	59	9	1
Pärnumaa	0	2	0	0	43	7	1
Raplamaa	0	0	0	1	33	6	4
Saaremaa	0	2	0	1	17	0	0
Tartumaa	0	0	0	3	49	5	0
Valgamaa	0	0	0	6	56	6	0
Viljandimaa	0	2	0	1	15	0	5
Võrumaa	0	0	0	2	37	4	0
Kaks või enam maakonda koos	0	0	0	0	20	3	1
KOKKU	1	25	1	41	651	68	26
Keskmine ühe maakonna kohta	0	2	0	3	42	5	2

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.1.6. KOOLITUSTEGEVUSTE SISULISED LÄBIVIJAD

Alapeatükis antakse ülevaade koolitusprojektide sisuliste läbivijate sektorilisest kuuluvusest, juriidilisest vormist ning sellest, kas tegevuse läbiviija puhul oli tegemist õppe-, koolitusasutuse või konsulentidega.

Täiskasvanute tööalast koolitust pakuvad paljud erakoolitusasutused, kutseõppeasutused, kõrgkoolid ja kutseliidud. Kõik erakoolitusasutused, kes pakuvad õpet enam kui 120 tundi või kuus kuud aastas, peavad Haridus- ja Teadusministeeriumist taotlema koolitusloa. Haridus- ja Teadusministeeriumi andmebaasis oli 1 685 eraomandis, munitsipaal-, riigiomandis või avalik-õiguslikku kooli, huvikooli ja koolieelset lasteasutust (seisuga 24.09.2012) ning 722 täiskasvanute koolitusasutust, kellel oli kokku 916 erineva õppekava koolitusluba (seisuga 04.10.2012).

Vabahariduslikku koolitust pakuvad vabahariduslikud koolituskeskused, rahvaülikoolid, kultuurikeskused ja paljud teised keskused. Populaarsemad kursused on kunsti- ja kultuurikursused, keelekursused ja majandus- ning arvutiõppe kursused. Eesti Vabaharidusliit ühendab haridusele suunatud mittetulundusühinguid, kodanikeühendusi ja vabahariduslikke koolitusasutusi. Liidu liikmeid oli kokku 79 (seisuga 01.06.2012).

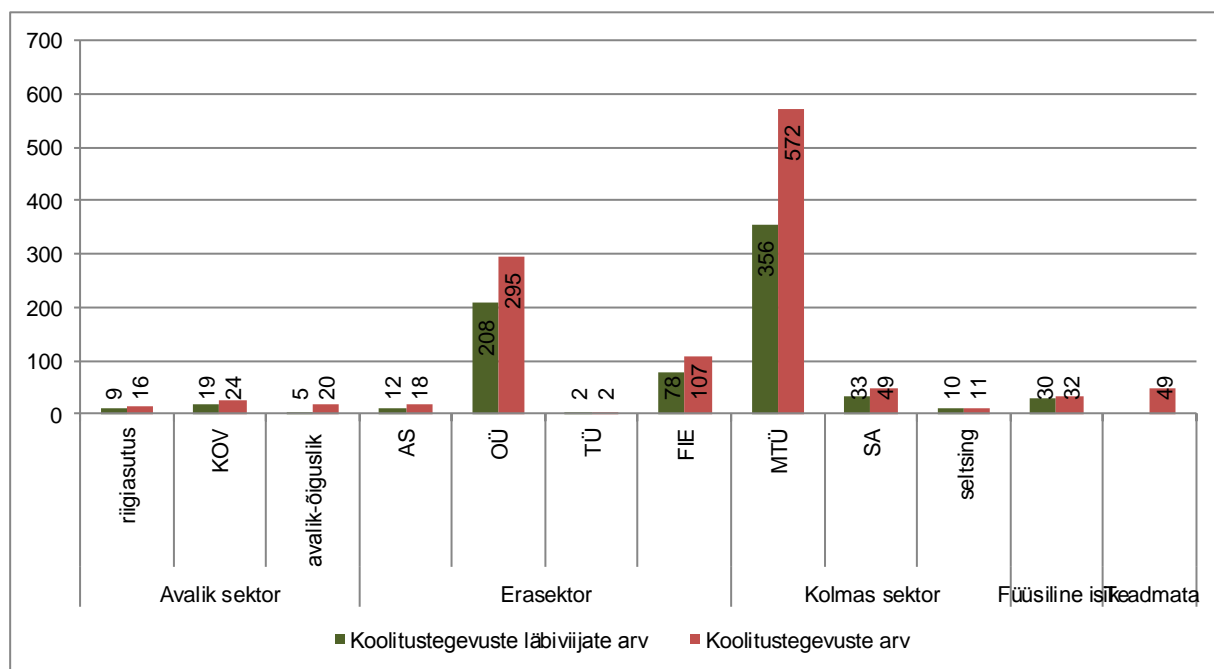
Tegutsevaid konsulente oli Maamajanduse Infokeskuse andmetel 222 (seisuga 16.10.2012).

Kuna üks koolitusprojekt võib sisaldada mitut koolitustegevust, võib ühel ja samal koolitusprojektil olla mitu sisulist läbiviijat. Seetõttu vaadeldi koolitusprojektide sisulise läbiviija tuvastamiseks projektide neid tegevuste ridasid, kus toetuse saaja esitas

- (1) koolitustegevuse (koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud ja konverents) maksumuse (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) ühel real ning
- (2) eraldi koolitaja või lektori maksumuse.

Kokku oli selliseid tegevusi 1 195, millest 96% juhtudel oli märgitud ka tegevuse sisuline läbiviija. Neid tegevusi viis läbi 762 erinevat asutust, ettevõtet, organisatsiooni ja füüsilist isikut. Üks läbiviija viis läbi keskmiselt 1,5 tegevust (maksimaalselt 15 tegevust).

Koolitustegevuste läbiviijate sektoritesse jagamise aluseks oli nende juriidiline vorm, mis tuvastati koolitustegevuse läbiviija nimest. Analüüsides tegevuste läbiviijate arvu sektorite lõikes, selgus, et 52% kõigist koolitustegevuste läbiviijatest moodustasid kolmanda sektori organisatsioonid (joonis 6). Kõige rohkem oli MTÜsid (47% tegevuste läbiviijatest, kes viisid läbi 572 tegevust), vähemal määral ASid (33 SAd) ja seltsinguid (10 seltsingut). 39% tegevuse läbiviijatest olid erasektori (peamiselt OÜde esindajad), 5% avaliku sektori esindajad (peamiselt KOV esindajad) ning 4% olid füüsilised isikud.

Joonis 6. Koolitustegevuste sisuliste läbiviijate arv sektorite ja juriidilise vormi lõikes

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Leader-meetme koolitustegevuste läbiviijatest 4,5% olid õppe-, koolitusasutused ja konsulendid. Ülejäänud koolitustegevuste läbiviijad ei olnud otseselt seotud õppe- või koolitusasutusega või ei tegutsenud konsulendina (tabel 15). Koolituste sisulised läbiviijad moodustasid 6,3% kõigist Eesti Vabaharidusliidu liikmetest (vabahariduslikest koolitusasutustest), 1,4% tegutsevatest

konsulentidest ning 1,1% Haridus- ja Teadusministeeriumi andmebaasis olevatest õppe- ja koolitusasutusest.

Tabel 15. Koolitustegevuste sisulised läbiviijad õppe-, koolitusasutuste ja konsulentide lõikes

	Koolitus-tegevuste läbiviijate arv	Osatähtsus koolitustegevuste läbiviijate arvust	Õppe-, koolitus-asutuste ja konsulentide arv	Osatähtsus õppe-, koolitusasutuste ja konsulentide arvust
Õppe- ja koolitusasutus	26	3,4%	2 407*	1,1%
Vabahariduslik koolitusasutus	5	0,7%	79**	6,3%
Konsulent	3	0,4%	222***	1,4%
Ülejäänud koolitus-tegevuste läbiviijad	728	95,5%	x	x
KOKKU	762	100%	2 708	1,3%

*Allikas: www.hm.ee (12.10.2012) **Allikas: www.vabaharidus.ee (16.10.2012)

***Allikas: www.maainfo.ee (16.10.2012)

Valdaval enamikul *Leader*-meetmest rahastatud koolitustegevuste sisulistel läbiviijatel puudus seos tunnustatud õppe- ja koolitusasutustega ning toetuse saajad valisid projektis sisalduvate koolitustegevuste läbiviijateks lektorid, juhendajad ja tegevuste läbiviijad oma äranägemise järgi, mis võib ohtu seada koolitustegevuste kvaliteedi.

Nii õppe- ja koolitusasutusi, vabahariduslikke koolitusasutusi kui ka konsulente planeeriti kasutada koolitustegevuste läbiviijatena peamiselt koolituste ning valdavalt meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine) tegevuste puhul.

2.1.7. KOOLITUSTEGEVUSTE DETAILNE MAKSUMUS

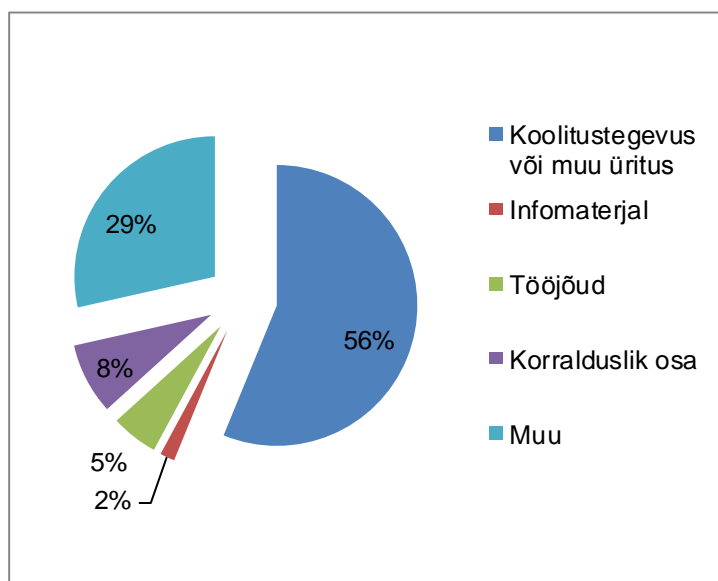
Koolitusprojektide detailse maksumuse ülevaate saamiseks lähtuti projekti tegevuste detailsest kirjeldusest, mida projektitoetuse taotleja kirjutas toetuse avaldusele vabas vormis. Koolitusprojekti tegevuste detailse kirjelduse alusel jaotati koolitustega seotud tegevused viide gruppi:

1. Koolitustegevuse või muu ürituse läbiviimine, kus eristatakse koolitustegevuse vorme, spordiüritusi ja muid üritusi, kuna toetuse saajad esitasid koolitustegevuse või muu ürituse maksumuse (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) ühel real.
2. Infomaterjal (voldik, brošüür, õppematerjal, muu infomaterjal).
3. Tööjõud (koolitaja või lektor, projektijuht, vabatahtliku tasustamata töö, modereerimine vms).
4. Korralduslik osa (ruumi rent, toitlustus, transport, majutus, reklaam, muu teenus, muu rent vms).
5. Muud tegevused. Muu tegevuste alla paigutati tegevused, mis on koolituste korraldamisel abistava tegevuse iseloomuga või tegevusel puudus otsene seos koolitusega (veebilehe loomine; teksti-, foto-, kaardi-, heli- või filmimaterjali kogumine, koostamine vms; seadme, masina, tarviku ost vms).

Kõik 813 koolitusprojekti sisaldasid 3 179 tegevust, keskmiselt 3,9 tegevust ühe projekti kohta. Kuna koolitusprojektide määratud toetus moodustas 86% koolitusprojekti kogumaksumusest

(koolitusprojekti kogumaksumuse ning määratud toetuse erinevus oli väike), kasutati projektide maksumuse illustreerimiseks koolitusprojekti kogumaksumust. Üks projekt sisaldab üht või enam koolituse vormi ja –tegevust, mistõttu on koolitustega seotud tegevuste detailne maksumuse analüüs tegevuste-, mitte projektipõhine.

Koolitusprojektide kogumaksumusest 56% moodustasid koolitustegevus või muu üritus (3,2 mln eurot, joonis 7). Olulise osa moodustasid ka muud tegevused (29% koolitusprojektide kogumaksumusest, 470,1 tuh eurot). Ülejäänud tegevuste kogumaksumuse osatähtsus oli tagasihoidlikum.

Joonis 7. Koolitusprojektide kogumaksumuse jagunemine, %

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Järgnevalt on toodud koolitusprojektide tegevuste detailne kogumaksumus eelpool kirjeldatud tegevuste liikide lõikes.

Koolitustegevus või muu üritus

Toetuse saajad kirjeldasid koolitusega seotud tegevusi lühidalt ning kokkuvõtvalt, kus ühe koolituse või ürituse tegevuste (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) kogumaksumus esitati projekti taotluses ühel real. 49% tegevusest ning 50% kogumaksumusest moodustasid koolitused (kogumaksumus oli 1,6 mln eurot, tabel 16), 14% tegevustest ja 26% kogumaksumusest õppereisid ning 14% tegevustest ja 7% kogumaksumusest töötoad. Ülejäänud koolitustegevuste ja muu ürituste osatähtsus tegevuse liikidest ja kogumaksumusest oli tagasihoidlik. Keskmisest (mediaan) kulukamad tegevused olid konverentside (3 105 eurot) ja õppereiside (2 630 eurot) korraldamine. Keskmisest väiksemat eelarvet nõudsid spordiürituste (235 eurot) ja töötubade (474 eurot) korraldamine. Muude ürituste raames korraldati laatasid, suvepäevi, laagreid, festivale, näitusi, talguid, kontserte või osaleti ise messil või laadal.

Infomaterjal

Leader-meetme raames koolituste korraldamisel infomaterjalide koostamist sisaldavate tegevuste arv ja maksumus oli tagasihoidlik. Koostati voldikuid (19% infomaterjalidest ja 18%

kogumaksumusest) ja õppematerjale (18% infomaterjalidest ja 6% kogumaksumusest). Brošüüre koostati ja trükiti harvem. Keskmisest (mediaan) kulukam oli jaotusmaterjali, bukleti, trükise, infomaterjali vms (837 eurot) ning keskmisest vähemkulukam õppematerjali (230 eurot) koostamine ja trükkimine.

Tööjõud

Koolitusprojektides tööjõu maksumusest enamuse moodustas projektijuhi töö (60% tööjõust ja 51% tööjõu kogumaksumusest), mille järgnes koolitajate ja lektorite töö (16% tööjõust ja 31% kogumaksumusest), vabatahtlike tasustamata töö (15% tööjõust ja 9% kogumaksumusest) ning muu tööjõu töö (modereerimine, koordineerimine, millegi ettevalmistamine, kellegi töötasu, 9% tööjõust ja 9% kogumaksumusest). Keskmisest (mediaan) kõrgem kogumaksumus ühe tegevuse kohta oli koolitajatel või lektoritel (1 123 eurot) ja keskmisest madalam vabatahtlikel (230 eurot).

Korralduslik osa

Veerand korraldusliku osa tegevusest ja ligi veerand kogumaksumusest moodustas transport ning 14% tegevusest ja 28% kogumaksumusest tegevused, kus toetuse taotleja esitas ruumide rendi, majutuse, toitlustuse ja /või transpordi maksumuse taotluses ühel real. Ruumide rent ja majutus moodustas umbes 10% ning ülejäänud tegevused (toitlustus, muu teenus või rent, reklaam, logod, *Leader*-meetme sümboolika, selle paigaldamine, osalustasu, piletid vms) 40% koolituste korralduslikest tegevustest ja maksumusest. Keskmisest (mediaan) kulukamad oli majutusega seotud tegevused (522 eurot) ning keskmisest vähemkulukamad muud tegevused (logod, *Leader*-meetme sümboolika, selle paigaldamine, osalustasu, piletid vms, 172 eurot).

Tinglikult võib öelda, et ligi poole korralduslikest tegevustest ja kogumaksumusest moodustas transpordi kasutamine.

Muu

Üle pooltel juhtudel osteti koolitustegevuste läbiviimiseks seadmeid, masinaid või tarvikuid (60% tegevusest, 58% kogumaksumusest, kogumaksumus oli 0,9 mln eurot). Peamiselt osteti töövahendeid ja –materjale, aga ka seadmeid ja tarvikuid kööki ja kontorisse, ruumide sisustamiseks mööblit, vaba aja veetmise ja sporditarvikuid. 8% tegevusest moodustas teksti-, foto- ja kaardimaterjali koostamine, tõlkimine ja trükkimine (artikli, raamatu, kalendri vms koostamine, 6% kogumaksumusest), 5% veebilehe loomine ja arendamine (4% kogumaksumusest) ning 2% heli- ja filmimaterjali kogumine ja koostamine (3% kogumaksumusest). Ülejäänud tegevuste hulka kuulusid objekti infostendi loomine, paigaldus, projekteerimine, arengukavade koostamine, millegi remont, millegi renoveerimine, millegi paigaldus vms (14% tegevusest, 25% kogumaksumusest).

Jättes kõrvale koolitustegevuse või muu ürituse kogumaksumuse, siis *Leader*-meetmest toetud koolitusprojektide suurimaks kuluartikliks olid muud tegevused ehk koolitustegevusteks vajamineva seadmete, masinate või tarvikute ost.

Tabel 16. Koolitusprojektide tegevuste detailne maksumus, eurot

Tegevuse liik	Tegevuse detailne kirjeldus	Tegevuse liikide arv	Osatähtsus tegevuse liigi tegevustest	Kogumaksumus, eurot	Osatähtsus kogu kogumaksumusest	Keskmine (mediaan) kogumaksumus, eurot	Määratud toetuse summa, eurot
Koolitus	Koolitus	610	49%	1 608 339	50%	1 534	1 410 331
	Seminar	55	4%	128 880	4%	1 207	114 211
	Infopäev	34	3%	64 111	2%	1 184	57 084
	Õppepäev	51	4%	82 124	3%	1 211	74 037
	Töötuba	177	14%	217 664	7%	474	193 971
	Õppereis	176	14%	847 816	26%	2 630	728 146
	Ümarlaud	18	1%	24 940	1%	623	21 384
	Konverents	18	1%	87 341	3%	3 105	78 363
	Spordiüritus	14	1%	8 672	0%	235	7 681
	Muu üritus	96	8%	148 709	5%	506	127 455
	KOKKU	1 249	39%	3 218 596	56%	1 195	2 812 662
Infomaterjal	Voldik	14	19%	17 237	18%	507	15 481
	Brošüür	3	4%	2 181	2%	770	1 822
	Õppematerjal	13	18%	5 870	6%	230	5 404
	Muu	44	59%	71 952	74%	837	64 380
	KOKKU	74	2%	97 240	2%	638	87 086
Tööjõud	Koolitaja/lektor	56	16%	97 138	31%	1 123	86 338
	Projektijuht	208	60%	156 152	51%	479	138 167
	Vabatahtlike tasustamata töö	51	15%	27 089	9%	230	23 620
	Muu	30	9%	28 774	9%	690	25 644
	KOKKU	345	11%	309 153	5%	585	273 770
Korralduslik osa	Ruumi rent	43	7%	20 306	4%	275	17 891
	Toitlustus	109	17%	71 628	15%	422	61 883
	Transport	168	27%	100 777	21%	387	87 152
	Majutus	34	5%	25 215	5%	522	21 570
	Ruumi rent, toitlustus, transport ja majutus kõik või osaliselt koos	85	14%	131 748	28%	718	113 752
	Reklaam	64	10%	26 468	6%	199	23 492
	Muu teenus või rent	124	20%	93 983	20%	383	82 939
	Muu	87	14%	48 745	10%	172	41 642
	KOKKU	714	22%	518 871	8%	385	450 323
Muu	Veebileht	46	5%	72 040	4%	847	60 395
	Teksti-, foto- ja kaardimaterjal	71	8%	103 811	6%	920	91 238
	Heli- ja filmimaterjal	18	2%	51 055	3%	967	45 229
	Seadme, sasina, tarviku ost	534	60%	949 885	58%	709	813 182
	Muu	128	14%	408 308	25%	1 097	326 642
	KOKKU	797	25%	1 585 099	29%	920	1 336 686
KOKKU		3 179	100%	5 728 958	100%	720	4 960 527

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

2.1.8. KOOLITUSTEgevuste TEEMAD

„Täiskasvanute koolituse seaduse“ alusel täiskasvanute koolitus jaguneb tasemekoolituseks, tööalaseks koolituseks ja vabahariduslikuks koolituseks, kus

- tasemekoolitus võimaldab omandada põhi-, üld- ja kutsekeskharidust ning kõrgharidust õhtuses või kaugõppe õppevormis või eksternina.
- täiskasvanute tööalane koolitus võimaldab kutse-, ameti- ja/või erialaste teadmiste, oskuste ja vilumuste omandamist ja täiendamist, samuti ümberõpet töökohas või koolitusasutuses. Tööalase koolituse läbimist tõendab tunnistus või tõend.
- vabahariduslik koolitus on suunatud inimese loovuse, annete ja sotsiaalsete oskuste tõstmisele, enamasti toimub õpe kursuste vormis, tihtipeale ka õpiringides. Kuigi vabaharidus on enamasti seotud inimeste hobide või harrastustega, on tegelikult vabaharidusliku koolituse ja tööalase koolituse vahel piiri väga raske tõmmata. Mõningatel juhtudel on kasvab hobi üle ametiks ning paljudel inimestel aitavad vabahariduse raames omandatud teadmised ja oskused olla edukamad oma igapäevatoos.

Koolitusprojektide tegevuste grupeerimise aluseks oli projektitoetuse avalduse vormil toetuse saaja poolt märgitud tegevuse detailne kirjeldus (kokkuvõtte tegevuse eesmärkidest ning tegevustest). Tegevuse detailse kirjelduse kirjutab toetuse taotleja avaldusele vabas vormis. Arvestades täiskasvanute koolituse jagunemist, grupeeriti *Leader*-meetmest toetatud koolitustegevused eesmärgi või teema alusel kaheks:

- Tööalane koolitus.
- Vabahariduslik koolitus.

Koolitustegevuse teema analüüsimiseks grupeeris püsihindaja koolitustegevuse eesmärgi või teema alusel projektide tegevused, mis kajastasid projekti teemat, üheksasse gruppi. Kaks esimest teemagruppi võib liigitada tööalase, järgmised kuus vabaharidusliku koolituse alla ning viimasesse gruppi kuulusid muu teemalised koolitused (tabel 17).

Tabel 17. Koolitustegevuste jaotamine teemade lõikes

Tööalane koolitus	Tööalane koolitus (keeled, tootearenduse alane vms).
	Meeskonna alane koolitus (sh suhtlemise alane).
Vabahariduslik koolitus	Käsitööstuslik koolitus (keraamika, viltimise, ketramise vms alane).
	Foto-, filmi-, teatri- ja muusikaalane koolitus.
	Toiduvalmistamise ja toitumise alane koolitus.
	Looduse alane koolitus.
	Spordialane koolitus.
	Muu vabaharidusalane koolitus (ajaloo, esmaabi, arvutialane vms).
Muu teemaline koolitus	Muu teema alane.

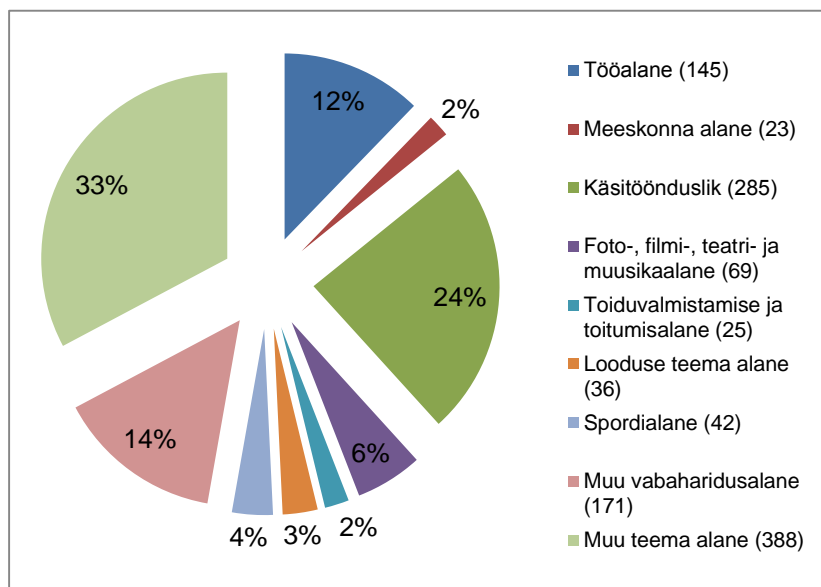
Kuna üks projekt sisaldab üht või enam koolitustegevust, on järgnev koolitustega seotud tegevuste teemade analüüs tegevuste-, mitte projektipõhine.

Projektitoetusest toetatud 813 projektis sisaldas kokku 1 184 teemat. Üldistatult võib öelda, et *Leader*-meetme raames korraldatavad koolitustegevused on ennekõike vabahariduslikud (53% teemadest oli vabahariduslikud, joonis 8). Töölased (tööalane ja meeskonna alane) koolitused

moodustasid 14% ja muu teemalised koolitused 33% koolitusprojektide tegevusest. Muu teema hulka loeti sellised tegevused, kus

- 1) Tegevuse detailses kirjelduses kajastus projekti või koolitustegevuse pealkiri, mis oli liialt üldsõnaline (nt koolituse „Kaunis kodu on hea elada“, „Elamisväärtus elu“, „Loomisrõõm“ vms korraldamine) ning koolitustegevuse eesmärki või teemat oli raske tuvastada;
- 2) Tegevuse detailses kirjelduses kajastus üksnes koolitustegevuse vorm (nt kursuse, koolituse, seminari vms korraldamine);
- 3) Tegevuse detailses kirjelduses kajastus sihtgrupp, kellele koolitustegevus oli suunatud (noortele, noorsootöötajatele, lastevanematele, külvavanematele vms).

Teemade ring, milles *Leader*-meetme raames koolitusi tehakse, on väga lai. Koolitustegevuse teemade detailsemal vaatlusel selgus, et 24% koolitustegevusest olid käsitöölased. 12% koolitustegevusest olid töölased, 6% foto-, filmi-, teatri- ja muusikaalased ning ülejäänud teemad olid koolitusprojektides tagasihoidlikumalt esindatud. Muu vabaharidusala koolituse (ajaloo, esmaabi, tervise vms) osatähtsus moodustas 14% kõigist teemadest.

Joonis 8. Koolitustegevuste teemad, % (sulgudes tegevuste arv)

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Koolitusprojektide raames ellu viidavad koolitustegevused olid valdavalt vabahariduslikku laadi. Vabahariduslikul koolitusel on inimesel võimalik õppida täpselt seda, mille vastu ta huvi tunneb ja seeläbi arendada ennast kui isiksust ja omandada eluks vajalikke teadmisi ja oskusi. Töölased koolitused on *Leader*-meetmes marginaalsed, mistõttu *Leader*-meetme panus maapiirkonnas elavate isikute tööalaste teadmiste ja oskuste tõusule ning töötajate konkurentsivõime kasvule töajuturul on väike.

Toetuse läbipaistvuse tagamise eesmärgil ei tohiks taotluste administreerimisel esineda olukordi, kus koolitustegevuse detailses kirjelduses kajastub üksnes koolitustegevuse vorm või koolitustegevuse sihtgrupp.

Töölaseid koolitusi planeeriti teha peamiselt koolituse vormis (96% töölasedest koolitustest, tabel 18), vähemal määral ka seminari, töötoa või infopäeva vormis. Vabahariduslikke

koolitustegevusi planeeriti teha peaaegu kõikide koolitustegevuse vormides. Tegevused, mis toimusid muul teemal, olid peamiselt kas koolitused või õppereisid.

Tabel 18. Koolitustegevuste teemade arv koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitustegevuse vorm	Töölane koolitus	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
Koolitus	161	404	175
Seminar	4	29	30
Infopäev	1	20	11
Õppepäev	0	28	23
Töötuba	2	120	19
Õppereis	0	17	119
Ümarlaud	0	0	7
Konverents	0	10	4
KOKKU	168	628	388

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

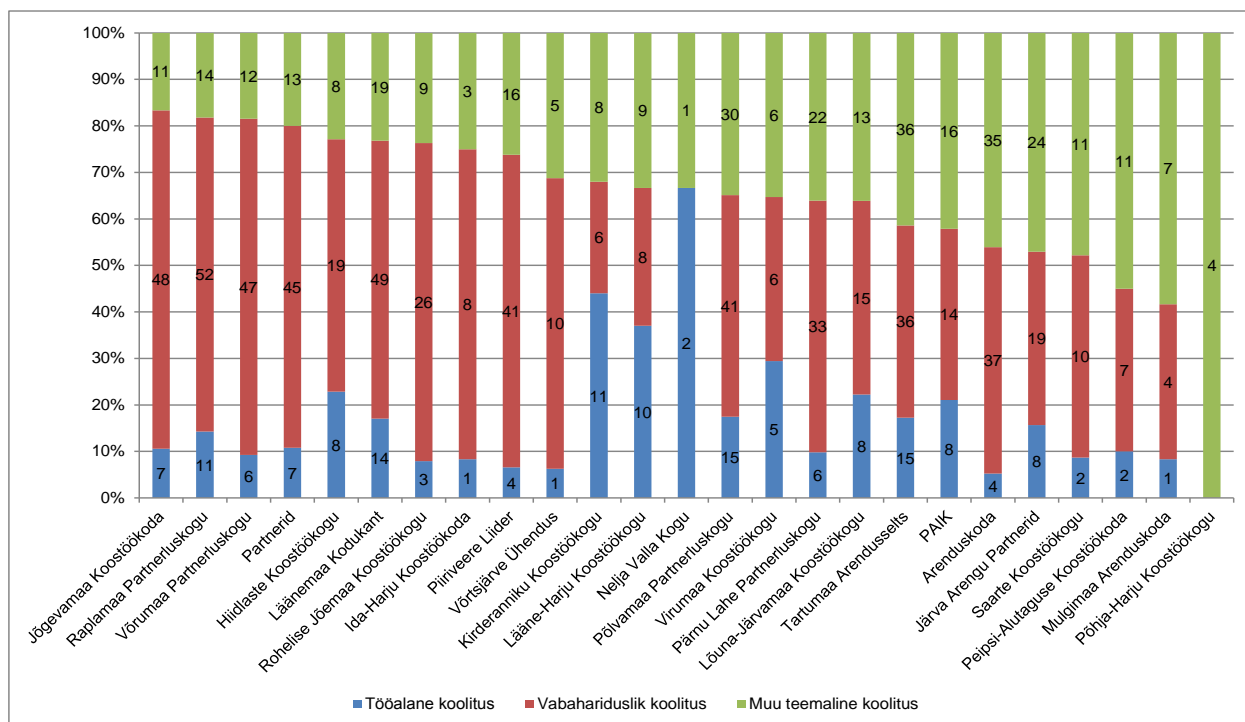
Ligi ½ tööalastest, ¾ vabahariduslikest ja ligi 2/3 muu teemalistest koolitustest planeeriti teha peamiselt meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine, tabel 19) sisaldavates projektides.

Tabel 19. Koolitustegevuste teemade arv meetme koodide lõikes

Meetme kood	Töölane koolitus	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
111	3	6	1
123	2	1	0
124	1	0	1
311	1	1	1
312	4	3	5
313	21	27	53
321	20	39	20
322	78	464	233
323	3	50	23
331	30	17	22
341	5	20	29
KOKKU	168	628	388

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

Keskmiselt oli ühe tegevusgrupi piirkonna kohta seitse tööalast ja 26 vabahariduslikku koolitust. Ühe tegevusgrupi piirkonna kohta oli muu teemalisi koolitusi keskmiselt 15. Kui Jõgevamaa Koostöökoja, Raplamaa Partnerluskogu, Võrumaa Partnerluskogu ja Partnerite piirkonnad paistsid silma sellega, et nende piirkonnas üle 80% koolitustegevustest olid tööalased või vabahariduslikud, siis Peipsi-Alutaguse Koostöökoja ja Mulgimaa Arenduskoja piirkonna koolitustegevuste puhul domineerisid muud teemad (joonis 9). Põhja-Harju Koostöökogu piirkonna kõik koolitustegevused olid muu teemalised.

Joonis 9. Koolitustegevuste teemade jagunemine tegevusgruppide lõikes

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

Keskmiselt oli ühe maakonna kohta 11 tööalast ja 41 vabahariduslikku koolitust (tabel 20). Ühe maakonna kohta oli muu teemalisi koolitusi keskmiselt 25. Töölaseid koolitusi planeeriti keskmisest tunduvalt rohkem Lääne-Virumaal ja Põlvamaal, vabahariduslikke koolitusi samuti Lääne-Virumaal, Põlvamaal, aga ka Võrumaal. Samas ligi ½ Järva- ja Saaremaa koolitustest olid muu teemalised.

Tabel 20. Koolitustegevuste teemade arv maakondade lõikes

Maakond	Töölane koolitus	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
Harjumaa	13	30	28
Hiiumaa	8	19	8
Ida-Virumaa	15	18	22
Jõgevamaa	7	45	10
Järvamaa	16	28	39
Lääne-Virumaa	19	83	49
Läänemaa	14	49	19
Põlvamaa	18	62	41
Pärnumaa	6	40	30
Raplamaa	11	53	14
Saaremaa	2	10	11
Tartumaa	13	40	34
Valgamaa	9	47	45
Viljandimaa	5	28	12
Võrumaa	6	61	15
Kaks või enam maakonda koos	6	15	11
KOKKU	168	628	388
Keskmine ühe maakonna kohta	11	41	25

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

2.1.9. KOOLITUSTEgevuste PLANEERITUD MAHT

Koolitustegevuse maht pärineb toetuse saajate taotlusvormilt ehk koolitustegevuse maht põhineb toetuse saajate hinnangul, millises mahus nad koolitustegevust planeerisid. Koolitustegevuse mahu määramisel lähtuti tegevuste detailsest kirjeldusest ning võeti arvesse üksnes need tegevused, kus toetuse saaja kajastas kogu koolitustegevuse (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) ühel real.

Toetuse saajad kasutasid toetuse taotluse vormil koolitustegevuse mahu määratlemisel erinevaid ühikuid: etapp, komplekt, kuu, päev, tükk ja tund. Seejuures pole teada, mitu päeva või tundi sisaldas kuu ning mitu tundi sisaldas päev ühe koolitustegevuse raames ning seetõttu ei olnud võimalik kuid ja päevi ümber teisendada tundideks ja vastupidi.

Kuna *Leader*-meetme koolitustegevuste puhul on tegemist enamasti vabahariduslike koolitustega, oli toetuse saajatel keeruline määrata koolitustegevuse mahtu tavapärases (maht päevades ja/või tundides) määrangus.

Kõige sagedamini kasutati koolitustegevuse mahu määratlemisel tunni, tüki, komplekti ja päeva ühikut ehk koolitustegevusi planeeriti teha 4 851 tunni, 220 päeva ja 3 kuu ulatuses ning 2 774 tükki, 302 komplekti ja kaheksa etappi (tabel 21). Koolituste mahu määratlemisel kasutati kõiki erinevaid mahu määranguid. Keskmisest erinevaid mahu määranguid kasutati ka infopäevade, õppepäevade ja töötubade puhul. Tükkide ja komplektidena määratleti konverentse ja ümarlaudasid. Keskmisest kauem ja rohkem planeeriti teha koolitusi.

Tabel 21. Koolitustegevustele planeeritud maht koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitus- tegevuse vorm	Koolitustegevuse mahu ühik					
	etappi	komplekti	kuud	päeva	tükki	tundi
Koolitus	8	182	3	146	1 294	4133
Seminar	0	21	0	0	404	96
Infopäev	0	7	0	1	116	6
Õppepäev	0	13	0	13	607	417
Töötuba	0	36	0	35	181	199
Õppereis	0	33	0	25	149	0
Ümarlaud	0	2	0	0	4	0
Konverents	0	8	0	0	19	0
KOKKU	8	302	3	220	2 774	4 851

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Meetme koodide eripärasid arvestades kõige rohkem erinevaid koolitustegevuse määranguid kasutati meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine) ja meetme koodi 323 (maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine, tabel 22) sisaldavates projektides. Meetme koodi 124 (põllumajandus- ja toidusektoris uute toodete, töötlemisviiside ja tehnoloogiate arendamine) sisaldavates projektides kasutati koolitustegevuse

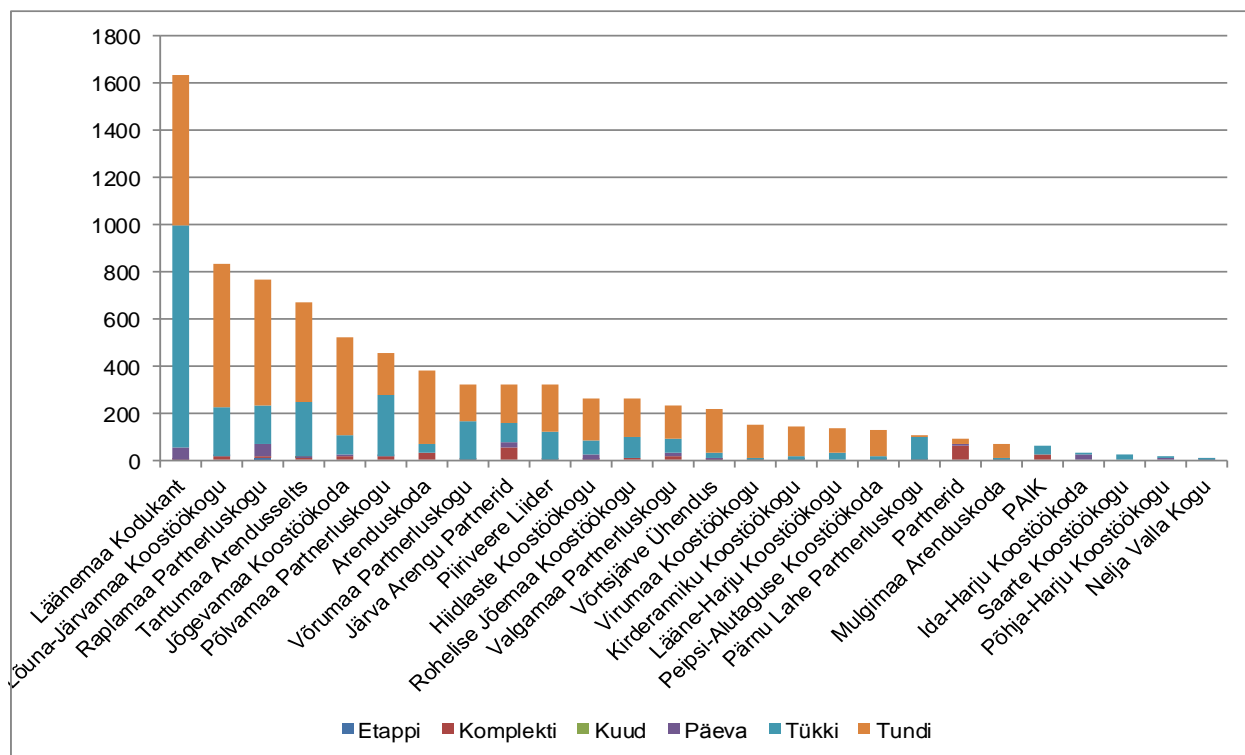
mahu määratlemisel vaid tüki ühikut. Keskmisest kauem ja rohkem planeeriti teha meetme koodi 322 sisaldavaid koolitusprojekte.

Tabel 22. Koolitustegevustele planeeritud maht meetme koodide lõikes

Meetme kood	Koolitustegevuse mahu ühik					
	etappi	komplekti	kuud	päeva	tükki	tundi
111	0	1	0	0	8	2
123	0	0	0	0	1	40
124	0	0	0	0	2	0
311	0	0	0	3	2	0
312	0	1	0	0	20	0
313	0	25	0	31	129	192
321	0	15	0	21	99	511
322	0	211	3	140	1 989	3 296
323	8	22	0	9	219	365
331	0	16	0	11	67	292
341	0	11	0	5	238	153
KOKKU	8	302	3	220	2 774	4 851

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Koolitustegevusi ühe tegevusgrupi piirkonna kohta planeeriti keskmiselt 231 tunni ja 16 päeva ulatuses ning teha neid 111 tükki ja 14 komplekti. Kõige erinevamaid koolitustegevuse määratlusi esines Raplamaa Partnerluskogu ja Tartumaa Arendusseltsi piirkonda kuuluvates koolitusprojektides. Keskmiselt tunduvalt suuremas mahus planeeriti koolitustegevusi teha Läänemaa Kodukandi (joonis 10) ning tunduvalt väiksemas mahus Nelja Valla Kogu, Põhja-Harju Koostöökogu, Saarte Koostöökogu ja Ida-Harju Koostöökoja piirkonda kuuluvates koolitusprojektides.

Joonis 10. Koolitustegevustele planeeritud maht tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Keskmiselt planeeriti koolitustegevusi ühe maakonna kohta 303 tunni ja 16 päeva ulatuses ning teha neid 183 tükki ja 21 komplekti (tabel 23).

Tabel 23. Koolitustegevustele planeeritud maht maakondade lõikes

Maakond	Koolitustegevuse mahu ühik					
	etappi	komplekti	kuud	päeva	tükki	tundi
Harjumaa	0	0	0	40	63	108
Hiiumaa	0	5	0	23	56	180
Ida-Virumaa	0	3	0	0	45	370
Jõgevamaa	0	19	0	3	84	342
Järvamaa	0	70	0	20	285	670
Lääne-Virumaa	0	113	0	7	57	207
Läänemaa	0	3	0	51	946	637
Põlvamaa	0	19	0	4	348	0
Pärnumaa	0	3	0	0	170	251
Raplamaa	8	14	0	48	167	12
Saaremaa	0	0	0	0	23	530
Tartumaa	0	10	3	12	224	439
Valgamaa	0	20	0	11	61	143
Viljandimaa	0	12	0	1	47	373
Võrumaa	0	6	0	0	176	283
Kaks või enam maakonda koos	0	5	0	0	22	307
KOKKU	8	302	3	220	2 774	4 851
Keskmine ühe maakonna kohta	0	21	0	16	183	303

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.1.10. KOOLITUSTEgevustel OSalejate ÜLDISELOOMUSTUS

Järgnevalt vaadeldi väljamakstud koolitustegevustel osalejate arvu ja nende soolist-vanuselist struktuuri. Koolitustegevustel osalejate arv saadi PRIA seireandmetest (seisuga 16.10.2012) ning uuringu valimisse kuulunud viie tegevusgrupi (Arenduskoda, Virumaa Koostöökogu, Tartumaa Arendusselts, Mulgimaa Arenduskoda ja Lääne-Harju Koostöökogu) piirkonna koolitusprojektides osalejate sooline-vanuseline struktuur koolitustegevustel osalejate nimekirjadelt. Tartumaa Arendusseltsi piirkonda kuuluvate väljamakstud koolitustegevustel osalejate sooline-vanuseline struktuur saadi PRIAst paberkandjal olevatest projekti toimikutest ning ülejäänud PRIA digitaalsest projektidokumentide haldussüsteemist.

Nii 1. kui ka 3. telje koolitusel osalejate, edukalt koolitustegevuse läbinute kui ka koolituspäevade arvu ühe projekti kohta kogutakse PRIAs kokkuvõtvalt. Osalejate ja koolituspäevade kohta käivat detailsemat infot kogutakse mõlema telje projektide puhul mõnevõrra erinevalt. 1. telje koolitusprojektide puhul kogutakse järgmisi andmeid:

- 1) osalejate arv tegevusala lõikes (tegeleb põllumajandus-, metsandussektoris või toiduainetetööstuses);
- 2) osalejate arv ja koolituse toimumise päevade arv seitsme teema (juhtumis-, haldamis- ja turustamisoskused; info- ja sidetehnoloogiakoolitus; uued tehnoloogilised protsessid ja masinad, uuenduslikud meetodid; uued nõuded; tootekvaliteet; maastiku säilitamine ja parandamine ning keskkonnakaitse; muu) lõikes.

Samas 3. telje koolitusprojektide puhul kogutakse järgmisi andmeid:

- 1) projekti raames edukalt koolitustegevuse läbinute arv;
- 2) meetme koodi 331 sisaldavate projektide koolituspäevade arv nelja teema (info- ja sidetehnoloogiakoolitus; juhtumis-, haldamis- ning turustamistegevus; maastiku säilitamine ja parandamine ning keskkonnakaitse; muu) lõikes;
- 3) meetme koodi 341 sisaldavates projektides osalejate arv kolme teema (meetme edendustegevus; meetmepiirkonna ja kohaliku arengu strateegiaga teavitamismeetmed; muu) lõikes.

Koolitustel osalejate seireandmete juures on selgusetu, keda loetakse koolitustegevuse edukaks läbinuks ning mis vahe on koolitustegevuse edukalt läbinu ja koolitustegevusel osaleja vahel.

Seireandmetele tuginedes toimus kuus 1. telje puudutavat koolitust, kokku kümne päeva ulatuses. Koolitustel osalesid kõigi kolme sektori esindajad. Koolitused toimusid viiel teemal: juhtumis-, haldamis- ja turustamisoskused; uued tehnoloogilised protsessid ja masinad, uuenduslikud meetodid; tootekvaliteet ning muu. Koolitustegevuse lõpetas edukalt 112 isikut. 3. telje meetme koodi 331 sisaldavaid tegevusi toimus 32, kokku 307 päeva ulatuses. Koolitused toimusid kolmel teemal: info- ja sidetehnoloogiakoolitus; juhtumis-, haldamis- ning turustamistegevus ning muu. Koolitustegevuse lõpetas edukalt 24 815 isikut. Meetme koodi 341 sisaldavatel edendus-, teavitamis- ja muul tegevustel osales 30 280 isikut.

Tuginedes alapeatükis 2.1.1. koolitustegevuste väljaselgitamise tulemustele, moodustasid 80% edukalt tegevuse läbinutest ja 99% osalejatest koolitustegevustel osalenud isikud ning ülejäänud

moodustasid muudel üritustel (spordiüritusel, messil, laadal, laagris, suvepäeval vms) osalenud isikud, mida antud uuringu raames koolitustegevuste hulka ei loetud (muud üritused, tabel 24). Kõige enam oli edukalt koolitustegevuse läbinuid ja osalejaid koolitustel, millele järgnesid õppepäevad, töötoad, seminarid ja õppereisid. Kõige vähem osalejaid oli infopäevadel ja konverentsidel.

Tabel 24. Tegevustel osalejate arv ning sooline ja vanuseline jagunemine (%) koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitus-tegevuse vorm	Edukalt tegevuse läbinute arv*	Osalejate arv*	Kuni 25aastased mehed	Üle 25aastased mehed	Kuni 25aastased naised	Üle 25aastased naised	KOKKU
Koolitus	13 872	24 796	29%	13%	32%	19%	93%
Seminar	1 027	15	27%	0%	73%	0%	100%
Infopäev	361	0	4%	19%	16%	61%	100%
Õppepäev	2 461	339	20%	0%	80%	0%	100%
Töötuba	1 175	1 567	37%	4%	49%	8%	98%
Õppereis	839	3 411	3%	7%	4%	21%	34%
Konverents	205	8	96%	0%	0%	0%	96%
Muu üritused	4 987	384	x	x	x	x	x
KOKKU	24 927	30 520	30%	12%	31%	19%	92%

*Allikas: PRIA (seisuga 16.10.2012)

Pooled osalejatest olid mehed ja pooled naised. 61% olid kuni 25-aastased, 31% üle 25-aastased ning 8% osalejatel puudus isikukood, mille alusel ei olnud võimalik tuvastada nende vanust. Koolituse vormide lõikes konverentsidel domineerisid kuni 25-aastased mehed, koolitustel kuni 25-aastased mehed ja naised, seminaridel, õppepäevadel ja töötubades kuni 25-aastased naised ning infopäevadel üle 25-aastased naised. Õppereisidest võtsid osa peamiselt naised, kuid nendest 2/3 puudus isikukood, mistõttu ei olnud nende vanust võimalik kindlaks määrata.

Analüüsides osalejate arvu sekkumisvaldkondade lõikes, selgus, et kõik 1. telje lõpetatud koolitustegevused sisaldasid meetme koodi 111 (kutseõppe- ja teavitamismeetmed). 3. telje raames kogutakse seirenäitajaid meetme koodi 331 (koolitus ja teavitamine 3. teljega hõlmatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele) ja meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks) sisaldavate tegevuste kohta, aga tegelikkuses sisaldasid koolitusprojektid palju erinevamaid meetme koode (tabel 25). 97% osalejatest võttis osa koolitustegevustest, mis sisaldasid meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks) ning 64% edukalt tegevuse läbinutest osales koolitustegevustel, mis sisaldasid meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine).

Valimisse kuulunud viie tegevusgrupi väljamakstud koolitusprojektidest ükski ei sisaldanud meetme koodi 111, 311, 312 ja 323 ning nende puhul osalejate soolist-vanuselist jaotust esitada ei saanud. Ülejäänud meetme koodide puhul selgus, et meetme koode 321 ja 322 sisaldavatel koolitustegevustel domineerisid kuni 25-aastased mehed ja naised ning meetme koode 313, 331

ja 341 sisaldavatel koolitustegevustel üle 25-aastased naised. Meetme koode 331 ja 341 sisaldavatel tegevustel 1/3 osalejate vanust nende isikukoodi puudumise tõttu ei olnud võimalik määrata.

Tabel 25. Tegevustel osalejate arv ning sooline ja vanuseline jagunemine (%) meetme koodide lõikes

Meetme kood	Edukalt tegevuse läbinute arv**	Osalejate arv**	Kuni 25aastased mehed	Üle 25aastased mehed	Kuni 25aastased naised	Üle 25aastased naised	KOKKU
111*	112	240	-	-	-	-	-
311*	20	0	-	-	-	-	-
312*	22	0	-	-	-	-	-
313	820	0	2%	16%	6%	53%	78%
321	696	0	31%	19%	29%	20%	100%
322	15 947	85	34%	11%	36%	15%	95%
323*	968	0	-	-	-	-	-
331	725	0	1%	27%	3%	39%	69%
341	630	29 811	3%	19%	7%	38%	67%
Muud üritused	4 987	384	x	x	x	x	x
KOKKU	24 927	30 520	30%	12%	31%	19%	92%

*Märkus: Valimisse kuulunud viie tegevusgrupi väljamakstud koolitusprojektidest ükski ei sisaldanud neid meetme koode.

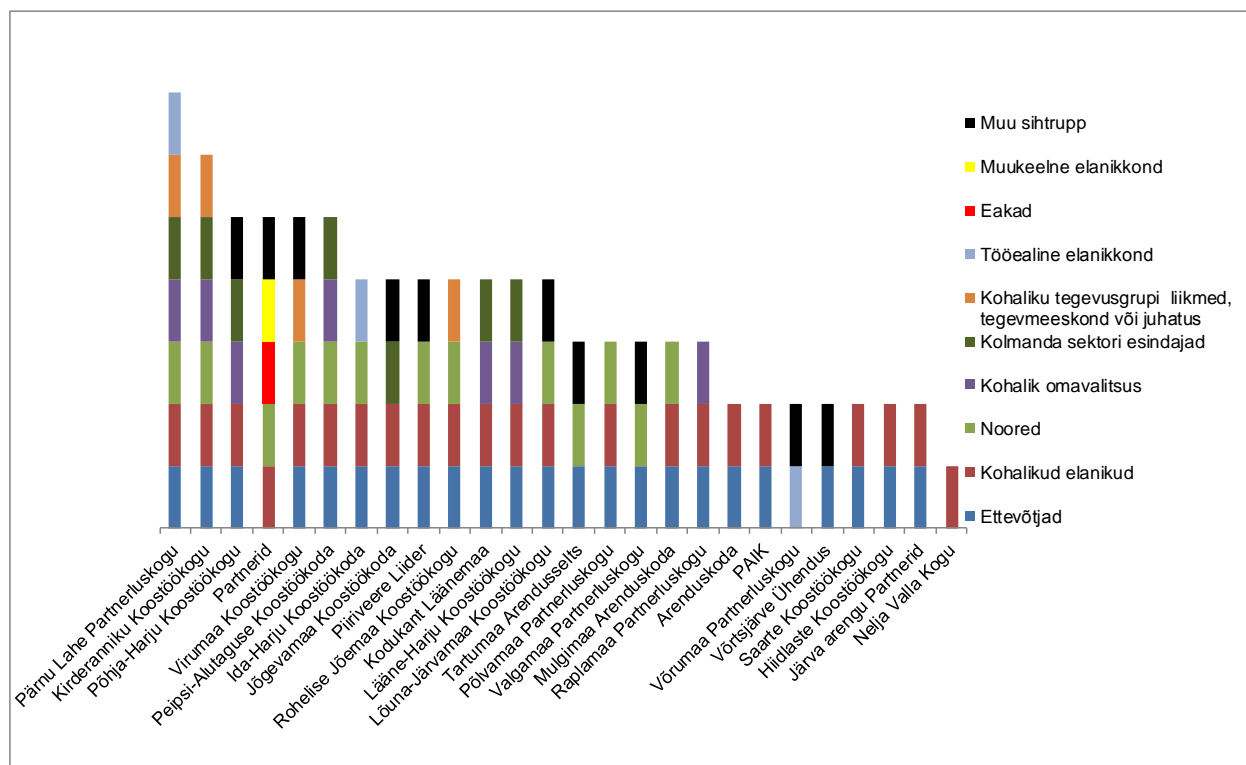
**Allikas: PRIA (seisuga 16.10.2012)

2.1.11. KOOLITUSTE VAJALIKKUS JA MÕJU TEGEVUSGRUPI PIIRKONNAS

Järgnevas alapeatükis antakse ülevaade kohalike tegevusgruppide arengustrateegiate eesmärgis või visioonis kirjeldatud sihtrühmadest. Kuna erinevatel koolitustegevustel on oluline roll *Leader*-meetme eesmärgi täitmisel, võib eeldada, et kohaliku arengustrateegia eesmärgis märgitud sihtgrupp on suuremal või vähemal määral koolituste sihtgrupp. Samuti antakse ülevaade uuringu valimisse kuulunud viie tegevusgrupi liikmete ja hindamiskomisjoni liikmete arvamustest projektitoetusest toetatud koolitusprojektide tulemuste ja mõju kohta kohalikule kogukonnale.

Joonisel 11 on esitatud kohalike tegevusgruppide arengustrateegiate eesmärgis või visioonis märgitud sihtrühmad tegevusgruppide lõikes. Peaaegu kõikide tegevusgruppide (va Partnerid, Võrumaa Partnerluskogu ja Nelja Valla Kogu) strateegia sihtgrupiks olid ettevõtjad (eelkõige mikro- ja väikeettevõtjad) ja kohalikud elanikud. Kohalike elanike asemel oli Tartumaa Arendusseltsi, Valgamaa Partnerluskogu, Võrumaa Partnerluskogu ja Võrtsjärve Ühenduse strateegiate eesmärgis nimetatud kohalikud kogukonnad (joonisel 11 paigutati muu sihtgrupi hulka). Neid võib käsitleda kui kohalikke elanikke, kuid samas võib kogukond olla rühm inimesi, kes elavad mingis piirkonnas ja suhtlevad omavahel, kellel ei pruugi olla ühine maa-ala, kuid nende vahel eksisteerivad teatud laadi sotsiaalsete suhete võrgustikud. Noored olid

sihtrühmana märgitud poolte tegevusgruppide arengustrateegiate eesmärgis või visioonis. Teiste sihtrühmade märkimist esines harvem.

Joonis 11. Kohalike tegevusgruppide arengustrateegiate eesmärgis või visioonis märgitud sihtrühmad tegevusgruppide lõikes

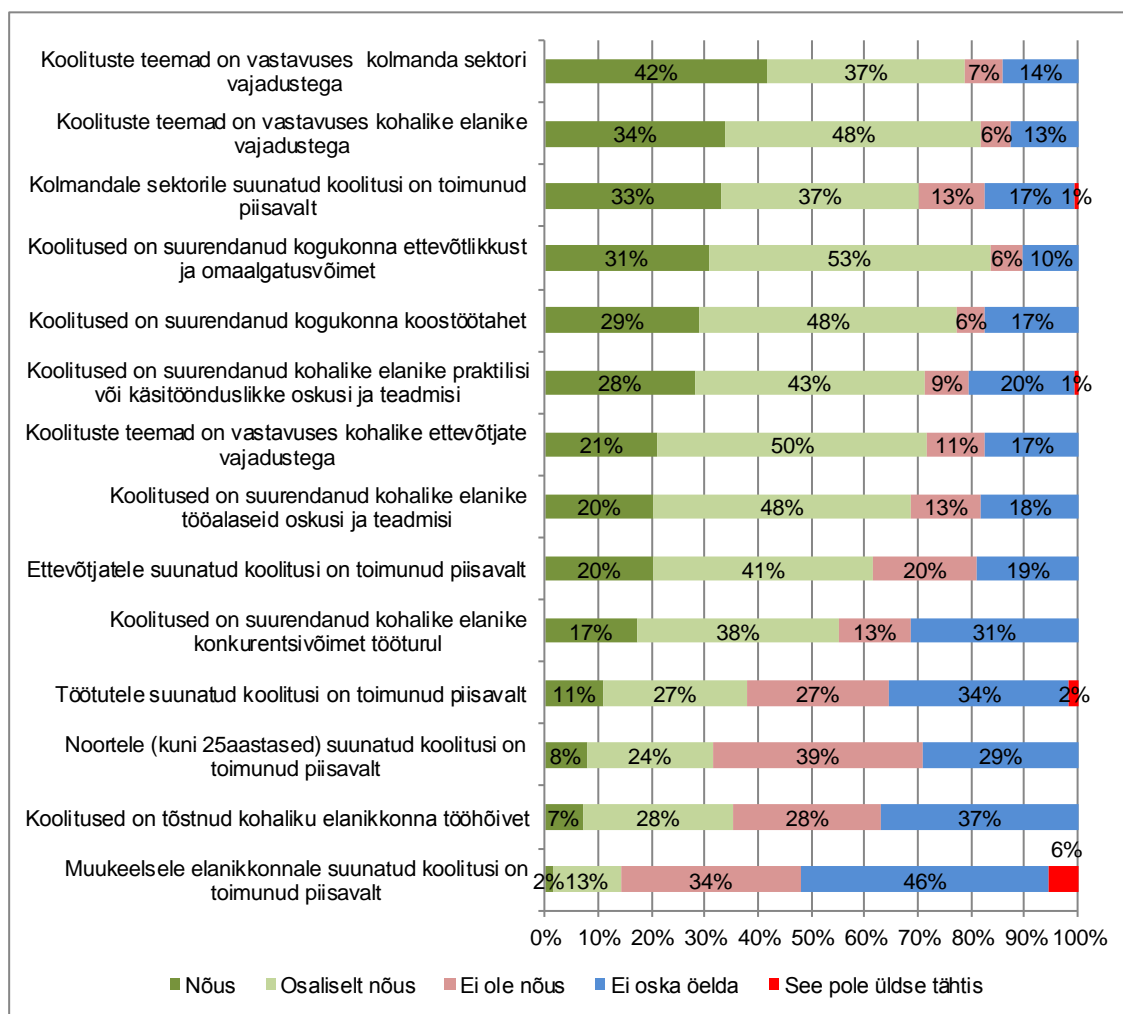
Kõikide tegevusgruppide arengustrateegiad on suunatud kohalikele elanikele või kohalikele kogukondadele, peaaegu kõikidel juhtudel ettevõtjatele ning pooltel juhtudel noortele. Seega arengustrateegiate sihtgrupp on suhteliselt lai, hõlmates sealhulgas kohalike elanike või kogukondade erinevaid sotsiaalseid gruppe.

Koolitusprojektide tulemuste ja mõju käsitlevale küsitlusele vastas 127 isikut, kellest 72% olid tegevusgrupi ja 28% hindamiskomisjoni liikmed. Küsitletavatel paluti *Leader*-meetme projektitoetusest toetatud ja korraldatud koolitustegevuste (näiteks koolituste, kursuste, seminaride, infopäevade, õppepäevade, töötubade, õpitubade, õppereiside, ümarlaudade, konverentside) mõju hindamisel avaldada arvamust 3-pallisel skaalal („nõus“, „osaliselt nõus“, „ei ole nõus“) erinevate valdkondade osas. Kuna *Leader*-meetme raames on toimunud hulgaliselt koolitustegevusi, võttis küsitletav hinnangu mitme koolitustegevuse peale kokku.

Üle 3/4 vastajatest (vastused „nõus“ ja „osaliselt nõus“ liideti kokku) olid nõus väidetega, et koolituse teemad on vastavuses kolmanda sektori ja kohalike elanike vajadustega ning kolmandale sektorile suunatud koolitusi on toimunud piisavalt (joonis 12). Aga ka ettevõtjatele suunatud koolitusi on toimunud piisavalt („nõus“ ja „osaliselt nõus“ 61% küsitletutest) ning teemad on olnud vastavuses ettevõtjate vajadustega („nõus“ ja „osaliselt nõus“ 71% küsitletutest). Samas vaid 1/3 või alla selle küsitletutest (vastused „nõus“ ja „osaliselt nõus“ liideti kokku) olid nõus väidetega, et muukeelsele elanikkonnale, noortele ja töötutele suunatud

koolitusi on toimunud piisavalt ning koolitused on tõstnud kohaliku elanikkonna tööhõivet. Pealegi 1/3 või üle selle küsitlusest ei osanud vastata küsimusele, kas muukeelsele elanikkonnale, noortele ja töötutele suunatud koolitusi on nende piirkonnas toimunud piisavalt. Üksikute vastajate arvates ei ole üldse tähtis korraldada muukeelsele elanikkonnale ja töötutele koolitusi.

Koolitustegevuste mõju kogukonna koostöötajatele ja kohalike elanike praktilistele oskustele ja teadmistele oli mõnevõrra suurem („nõus“ ja „osaliselt nõus“ vastavalt 77% ja 71% vastajatest) kui kohalike elanike konkurentsivõimele tööturul, tööalaste oskustele ja teadmistele („nõus“ ja „osaliselt nõus“ vastavalt 55% ja 68% vastajatest) ning tööhõivele („nõus“ ja „osaliselt nõus“ 35% vastajatest).

Joonis 12. Tegevusgruppide ja hindamiskomisjoni liikmete hinnang *Leader*-meetme projektitoetuse raames korraldatud koolitustegevustele, %

Tegevusgruppide strateegiate eesmärgis või visioonis kajastatud sihtgruppide ja küsitlemisel saadud tulemuste kooskõla on puudulik. *Leader*-meetme projektitoetuse raames korraldatud koolitustegevuste sihtgrupiks on kujunenud eelkõige kolmas sektor, aga ka kohalik elanikkond ja ettevõtjad. Sihtgrupist on välja jäänud töötud ja muukeelne elanikkond. Suured erinevused esinevad ka kolmanda sektori osas. Alla poolte tegevusgruppide strateegiad on otseselt suunatud kolmandale sektorile, samas

koolitustegevused on kõige enam vastavuses just nende vajadustega ja neile suunatud koolitustegevusi on tehtud piisavalt. Omapärane olukord on noorte sihtgrupiga. Kuigi poolte tegevusgruppide strateegiad on suunatud noortele ning 61% koolitustegevustel osalejatest olid noored (vt eelmine peatükk), arvas vaid 1/3 küsitletud tegevusgrupi ja hindamiskomisjoni liikmetest, et noortele suunatud koolitusi toimunud piisavalt. Selline arvamuste ja toimunud koolitustegevuste tulemuste lahknemine vajab põhjalikumat lisauurimist.

Koolitustegevuste mõju kogukonna aktiivsusele on olemas, mis aga otseselt ei väljendu elanike tööhõives ja konkurentsivõimes tööturul.

Lisaks eelpool toodud põhjustele lisasid 14% tegevusgruppide ja hindamiskomisjoni liikmetest omapoolseid kommentaare *Leader*-meetmest toetatud koolitustegevuste kohta. Vastajate kommentaarid jagati kommentaaride sisu alusel seitsmesse gruppi. Kaldkirjas on esitatud küsitletavate vastused muutmata kujul. Kommentaarid olid järgmised:

- **Koolituste korraldajad.**

- ✓ „Halvad lektorid. Korruptsioonikahtlus. Ettekannete halb kvaliteet, neid korraldatakse tihti vaid nõ „linnukese“ saamise eesmärgil. Ülbe suhtumine algajatesse ettevõtjatesse.“
- ✓ „Arvan, et koolitused võiks jätta selleks koolitusluba omavatele ja koolitusturul ammu tegutsevatele MTÜ-dele, vabahariduskeskustele, kes selleks omavad HTM-s registreeritud koolituslubasid. Iga külaselts, omavalitsus, erakond või ka LEADER grupp ei peaks organiseerima koolitusi. Infopäevi ja väljasõite aga võivad nad korraldada, selleks pole koolitusluba vaja.“
- ✓ „Koolituskavad on ebapädevad. Pole piisavalt koolitajaid, kel on praktiline kogemus. Ei ole tõsiseltvõetav koolitaja, kelle senine ettevõtluskogemus piirdub vaid ebaõnnestumistega. Ebaõnnestunud ettevõtjad ei tohiks olla koolitajad, kuid paraku on tekkimas koolitustest äriiik, kus kõik on spetsialistid. Rahaeralduste otsuste juures on HÄDAVAJALIK uurida kõikide koolitajate praktilisi kogemusi. Suvalise ärikooli lõpetaja ei tohi olla koolitustel lektor!“
- ✓ „Koolitusi on tõesti korraldatud piisavalt palju, kuid enamasti on koolitajate teadmiste tase väga vilets ja ettevõtlusalased kogemused on üldse puudunud. Pole kasutatud koolitajatena suurte praktiliste kogemustega koolitajaid, kellel on lisaks väga heale haridusele, laialdasele tegevusvaldkonnale ka suured mentori kogemused EAS-i vabariiklikus programmis ja Entrumi programmis.“
- ✓ „Liiga palju on formaalseid koolitusi, kus lektoriteks on praktilise ettevõtluskogemuseta suvalise kõrgkooli lõpetanud. Viimaste aastate koolituste kvaliteet on äärmiselt madal.“
- ✓ „Koolitajaid valitakse enamasti oma sõpruskonnast. Kui ettevõtte rajamise alasel koolitusel koolitaja ei oska seletada ettevõtte arenguetappidest ja juhi tegevusest erinevatel arenguetappidel, siis sorry, pole millestki rääkida.“

- **Koolituste teema ja sihtgrupp.**

- ✓ „Meie piirkonnas pole muukeelne elanikkond marginaalne, eristuv. Samuti on raske hinnata ilma analüüsi ja statistika kogumistele mõju tööhõivele. Liiasi pole periood lõppenud ja töökoha loomine on päris pikk protsess. Arvan ka, et ettevõtjatel ja kolmandal sektoril on nii koos kui edasi uusi väljakutseid ja nende koolitustass on ikka veel pooltäis.“
- ✓ „Kindlasti võiks rohkem tähelepanu suunata muuhulgas noortele suunatud tegevuste ja koolituste võimaldamise osas. Samuti on Kernu piirkonnas palju töövõimekaid ning

õppimisvõimelisi inimesi, kes antud hetkel on tööpuuduses. Kohaliku ettevõtluse toetamine madalperioodidel võimaldaks kindlasti ka tööhõive probleeme lahendada. “

- ✓ *„Koolitused on alati välja kuulutatud laiale sihtgrupile, kuid paraku on kogukonnas üks kindel aktivistide grupp, kes osaleb ja ülejäänud ei näi sellest hoolivat. “*
- ✓ *„Muukeelne elanikkond piirkonnas minimaalne, seetõttu vastus selline. Töötutele on suunatud palju Tööhõiveameti koolitusi ja sotsiaalfondi projekte. Pigem oleks vajalik tegeleda noorte ettevõtlikkuse tõstmisega. “*
- ✓ *„Ettevõtlusele ja ettevõtjatele tuleks rohkem tähelepanu pöörata. “*
- ✓ *„Koolitustegevused on suhteliselt hehtilised ja juhuslikud. Üldse on kogukonna arengule mõeldud tegevus juhuslik, nii vähemalt tundub kõrvalt vaadates. Kohalikud on siin suures osas vene keelt kõnelevad, nendega ei suhelda üldse. Nad on hall mass, kes elab eraldi. Aga eks turumajanduses tehakse seda, mis müüb:) “*

- **Koolituste tulemus.**

- ✓ *„Kõige olulisemaks pean kolme sektori vahelise koostöö tekkimist KTG tegevuse tulemusena. “*
- ✓ *„Koolitusi tuleb jätkata, sest need on andnud ja annavad tõukejõudu kogukonna püsimajäämiseks suure panuse! “*

- **Koolituste tulemuse puudumine.**

- ✓ *„Ma ei tea, millised on kohalikud LEADER koolitused olnud. On olnud küll taotlusvoorude infopäevi ja väljasõite kogemuste vahetamise eesmärgil. Pigem on LEADER raha jagatud ikka ehitamiseks, soetamiseks. Ja kui on koolitused, siis noortetubade tegevus vms - et ei ole tähele pannud kohalike elanike või elanike gruppide konkurentsivõimet tõstva koolitusena. “*
- ✓ *„Koolitused kohaliku elanikkonna tööhõive kohta on pinnapealsed. “*

- **Edaspidine koolituste toetamise vajalikkus.**

- ✓ *„Praeguse poliitika suhtes on probleemaailine inimeste väljavool. Inimeste puudub turvalisus. Hetkel oleks vaja tähelepanu pöörata töökohtade loomiseks. Maa piirkondades maksusoodustused jm. see oleks suuremaks abiks, kui seminaride korraldamised. Minu isiklik arvamus. “*

- **Muud kommentaarid.**

- ✓ *„Kuna põhitöökoht ei ole piirkonnas, siis ei ole eriti kohaliku tegevusgrupi tööalaste asjadega ennast jõudnud kurssi viia. Seega ei ole pädev hindama, mis seal toimub. Mis minul vaja, olen teada saanud. “*
- ✓ *„Ei ole ise teinud Leader meetmele koolituse projekte ja ei ole ka osalenud ühelgi koolitusel, sellepärast ei oska ka hinnata. “*
- ✓ *„Omavalitsus ei tea kõikide toimunud koolituste sisu. Mina ei ole hindamiskomisjoni liiga ja tegelikult on selliste "kõike projekte" hõlmavate küsimustike reaalne üldistusvõime suhteliselt olematu. “*

- **Ettepanekud.**

- ✓ *„Koolitusi on toimunud väga erinevaid, suunatuna vägagi erinevale sihtgrupile. Ei saa teha sellist üheleheküljelist küsimustikku, kui väga ülevaatlikult kõige kohta küsida ja loota, et see küsimustik ka mingit reaalselt tulemust annab. Selle küsimustiku põhjal mingeid analüüse teha ning seda mingi statistikana esitleda oleks väga meelevaldne. Iga koolituse kohta peaks küsima tagasisidet ikka seal konkreetset koolitusel osalenutelt. “*

Lisaks veel ettepanek, mis esitati tegevusgruppide tegevjuhtide intervjuu käigus.

- ✓ *„Toetada eelkõige selliseid koolitustegevusi, mis väähindavad kogu piirkonna ressursse ning loovad lisandväärtust. Koolitused peavad olema fokusseeritud ning suunatud kitsale sihtgrupile, teemale või valdkonnale.“*

2.2. PROJEKTITOETUSEST TOETATUD KOOSTÖÖPROJEKTID

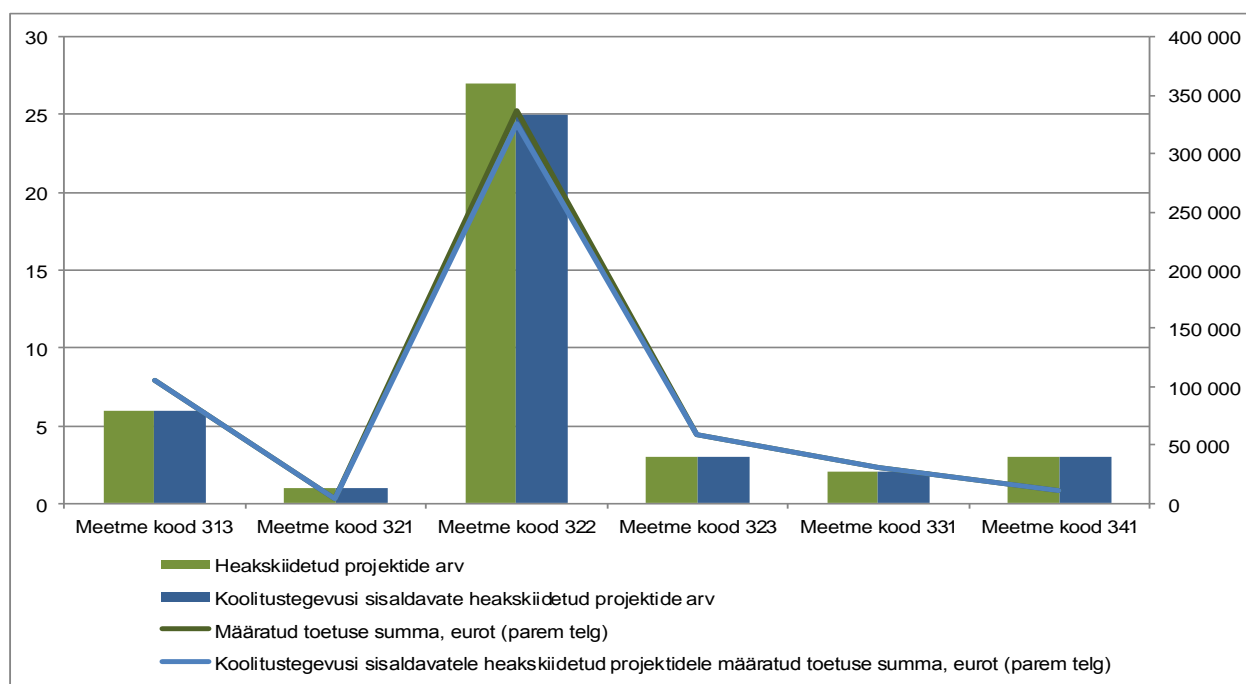
Koostööprojektid on kohalike tegevusgruppide arengustrateegiate osa. Koostööprojektid valitakse ja koostatakse kohalike tegevusgruppide endi poolt. Koostöö võib toimuda riigisiselt või Eesti ja ühe või mitme ELi riigi või muu riigi vahel. Koostööprojektide vastuvõtt toimub jooksvalt. Koostööprojektide heakskiitmine toimub hiljemalt neli kuud pärast projektide esitamise tähtaega. Põllumajandusministeerium teavitab Euroopa Komisjoni heakskiidetud riikidevahelistest koostööprojektidest.

2.2.1. KOOLITUSTEGEVUSI SISALDAVATE PROJEKTIDE VÄLJASELGITAMINE

Leader-meetmest heakskiidetud koostööprojektid hõlmasid seisuga 12.07.2012. a kuut meetme koodi (lähtudes EK koodidest):

- 313 — turismi soodustamine;
- 321 — põhiteenused majanduse ja maaelanikkonnale;
- 322 — külade uuendamine ja arendamine;
- 323 — maapiirkondade kultuuripärandi säilitamine ja selle kvaliteedi parandamine;
- 331 — koolitus ja teavitamine 3. teljega hõlmatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele;
- 341 — oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks.

Kokku oli heakskiidetud koostööprojekte 42, mille toetuse summa kokku oli 0,5 mln eurot. 64% koostööprojektide arvust ja 61% määratud toetuse summast moodustasid meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine) sisaldavad projektid (joonis 13).

Joonis 13. Heakskiidetud koostööprojektide arv ja määratud toetuse summa, eurot

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Koostööprojekt koosneb ühest või enamast tegevusest. Toetuse taotleja määrab projekti igale tegevusele etteantud neljakohalise tegevuse koodi. Sõltuvalt tegevuse iseloomust jagunevad tegevuse koodid kaheks:

- (1) tegevused, mille alusel on võimalik tuvastada meetme koodi, millele on lisatud projekti tegevust iseloomustav näitaja (kas tegemist on tarvikute, masinate ja seadmete ostuga, koolitusega vms);
- (2) abistavad tegevused (sümboolika maksumus, omanikujäreelvalve, vabatahtliku tasustamata töö, projektijuhtimine vms).

Koostööprojektide tegevuste koodidel põhineval andmete analüüsil selgus, et kõikidel kuuel meetme koodi sisaldavate projektide tegevustes olid suuremal või vähemal määral viited koolitustegevustele olemas. Koolitustegevusi sisaldavaid heakskiidetud projekte oli kokku 40 (95% heakskiidetud koostööprojektidest), mille toetuse summa oli kokku 0,5 mln eurot (98% määratud toetuse summast).

Kõik 40 koolitustegevusi sisaldavad koostööprojektid jagati tegevuste detailse kirjelduse alusel kahte rühma:

- 1) koolitustegevusega seotud koostööprojektid (projekt sisaldas koolituse, kursuse, seminari, infopäeva, õppepäeva, töötoa, õpitoa, õppereisi, ümarlaua või konverentsi korraldamist või sellel osalemist);
- 2) muu üritusega seotud koostööprojektid (projekt sisaldas messi, laada, suvepäeva, laagri, festivali, näituse, talgute, kontserdi vms korraldamist või sellel osalemist).

Tabelist 26 on näha, et koolitustegevusega seotud heakskiidetud koostööprojektid (edaspidi koolituse koostööprojekt) sisaldasid kuut erinevat meetme koodi. Kokku oli koolituse koostööprojekte 27, mille määratud toetuse summa oli 0,3 mln eurot. Koolituse koostööprojektid moodustasid 68% koolitustegevusi sisaldavatest projektidest (49% määratud toetuse summast) ning 0,5% kõigist heakskiidetud projektide arvust (0,5% määratud toetuse summast). Ülejäänud 13 koolitustegevusi sisaldavad koostööprojektid olid seotud muu üritusega (32% projektidest ja 51% määratud toetuse summast). Muude ürituste projektid sisaldasid viit erinevat meetme koodi. Koolitusprojektidest 63% sisaldasid meetme koodi 322 (70% määratud toetuse summast).

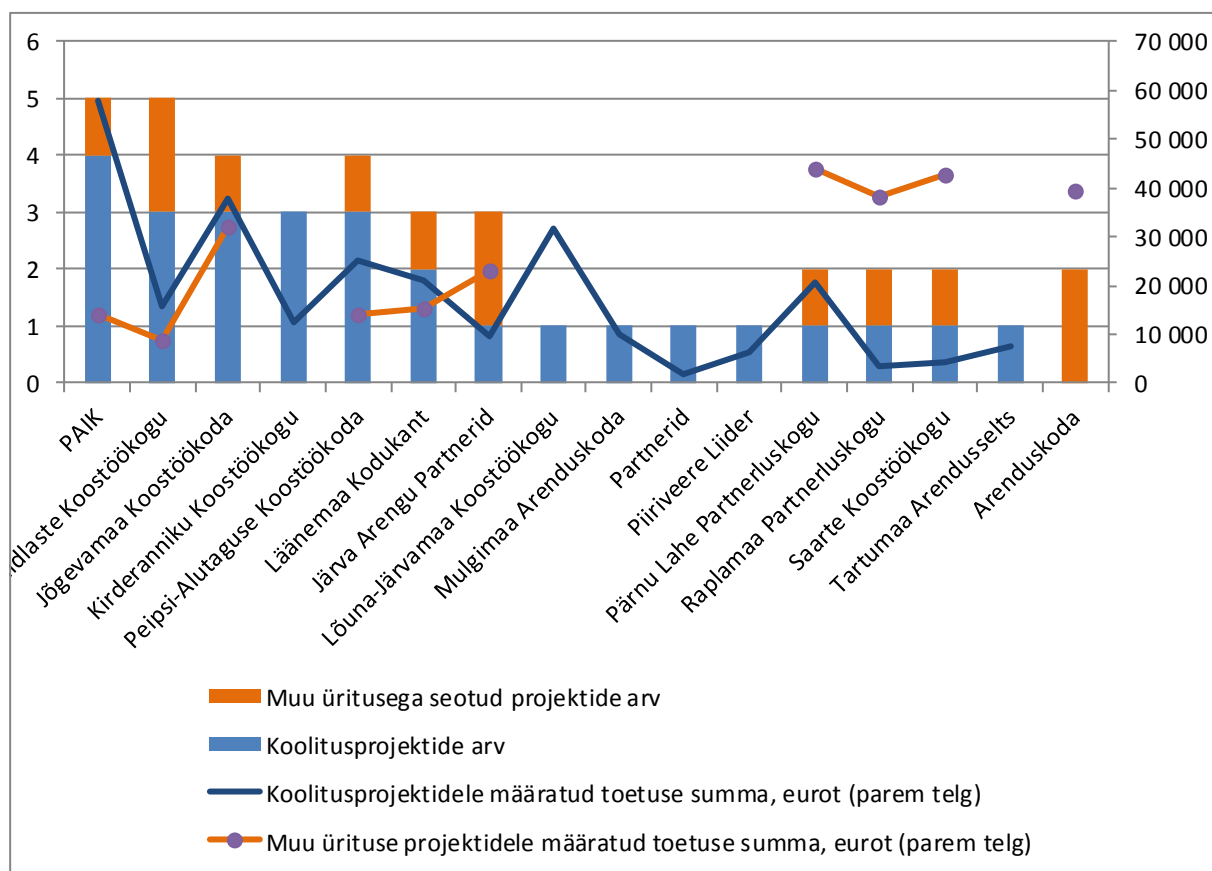
Tabel 26. Koolitustegevusi sisaldavate koostööprojektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) meetme koodide lõikes

Meetme kood	Koolituse		Muu üritusega seotud	
	koostööprojektide arv	koostööprojektidele määratud toetuse summa, eurot	koostööprojektide arv	koostööprojektidele määratud toetuse summa, eurot
313	4	22 976	2	82 110
321	1	4 532	0	0
322	17	186 227	8	139 508
323	2	21 268	1	38 138
331	1	20 599	1	9 810
341	2	9 746	1	1 614
KOKKU	27	265 348	13	271 180
<i>Osatähtsus</i>	68%	49%	32%	51%

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Koolituse koostööprojektide osatähtsus moodustas toetuse saajate poolt määratud koolituse koostööprojektidest 2/3 ja määratud toetusest 1/2. Seega plaanisid toetuse saajad koolitustegevuse nimetuse all teha muid üritusi.

Koolituse koostööprojektid kuulusid 15 tegevusgrupi piirkonda (joonis 14). Keskmiselt oli koolituse koostööprojekte ühe tegevusgrupi kohta kaks. Keskmisest rohkem koolituse koostööprojekte oli PAIK piirkonnas (neli projekti). Ühe tegevusgrupi kohta oli koolituse koostööprojektidele määratud toetust keskmiselt 17,7 tuh eurot. Muu üritusega seotud projektid kuulusid kümnele tegevusgrupile ning ühe tegevusgrupi kohta oli muu üritusega seotud koostööprojektidele määratud toetust keskmiselt 27,1 tuh eurot.

Joonis 14. Koolitustegevusi sisaldavate heakskiidetud koostööprojektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Järgnevalt vaadeldi toetuse saaja poolt määratud koolitustegevusi sisaldavaid koostööprojektide arvu ja määratud toetuse summat maakondade lõikes. Koolitustegevusi sisaldavad koostööprojektid kuulusid 12 maakonna hulka ning ühe projekti rakenduspiirkonnaks oli märgitud samaaegselt kaks maakonda (tabel 27). Koostööprojekte ei olnud Harju-, Valga- ja Võrumaal. Keskmiselt oli koolituse koostööprojekte ühe maakonna kohta kaks. Keskmisest rohkem koolitusprojekte oli Ida-Virumaal (viis projekti) ja Lääne-Virumaal (viis projekti). Ühe maakonna kohta oli koolitusprojektidele määratud toetust keskmiselt 21,9 tuh eurot. Muu üritusega seotud koostööprojektid kuulusid üheksa maakonna hulka. Keskmisest rohkem oli muu

üritusega seotud koostööprojekte Lääne-Virumaal (kolm projekti). Ühe maakonna kohta oli muu üritusega seotud koostööprojektidele määratud toetust keskmiselt 30,1 tuh eurot.

Tabel 27. Koolitustegevusi sisaldavate koostööprojektide arv ja määratud toetuse summa (eurot) maakondade lõikes

Maakond	Koolituse		Muu üritusega seotud	
	koostöö- projektide arv	koostöö- projektidele määratud toetuse summa, eurot	koostöö- projektide arv	koostöö- projektidele määratud toetuse summa, eurot
Hiiumaa	3	15 879	2	8 623
Ida-Virumaa	5	35 999	1	13 950
Jõgevamaa	3	37 731	1	32 000
Järvamaa	2	41 314	2	23 040
Lääne-Virumaa	5	59 544	3	53 564
Läänemaa	2	20 874	1	15 171
Põlvamaa	1	6 146	0	0
Pärnumaa	1	20 599	1	44 110
Raplamaa	1	3 600	1	38 138
Saaremaa	1	4 305	1	42 584
Tartumaa	1	7 734	0	0
Viljandimaa	1	9 874	0	0
Kaks maakonda koos	1	1 749	0	0
KOKKU	27	265 348	13	271 180
<i>Keskmine ühe maakonna kohta</i>	<i>2</i>	<i>21 967</i>	<i>1</i>	<i>30 131</i>

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.2.2. KOOLITUSTEGEVUSE VORMID

Koolituse koostööprojektide tegevuste detailse kirjelduse alusel lisati projektides sisalduvatele koolitustegevustele vormi nimetus. Koolitustegevused jagati seitsmesse gruppi:

- 1) koolitus (sh kursus);
- 2) seminar;
- 3) õppepäev;
- 4) töötuba (sh õpituba);
- 5) õppereis;
- 6) ümarlaud;
- 7) konverents.

Üks koolituse koostööprojekt sisaldab üht või enamat koolitustegevust ning koolitustegevuse vorme võib ühes projektis olla mitu. Kahe või enama koolitustegevuse vormiga projekte oli kolm (moodustades 11% koolituse koostööprojektide arvust). Koolitusprojektide-põhisel analüüsil võeti arvesse eelmises lõigus kirjeldatud koolitustegevuse vormi loetelus eespool oleva koolitustegevuse vormi nimetus ehk kui üks projekt sisaldas nii seminari kui ka õppereisi, siis liigitati projekt seminari projektide hulka või kui üks projekt sisaldas nii töötuba kui ka koolitust, siis liigitati projekt koolitusprojektide hulka.

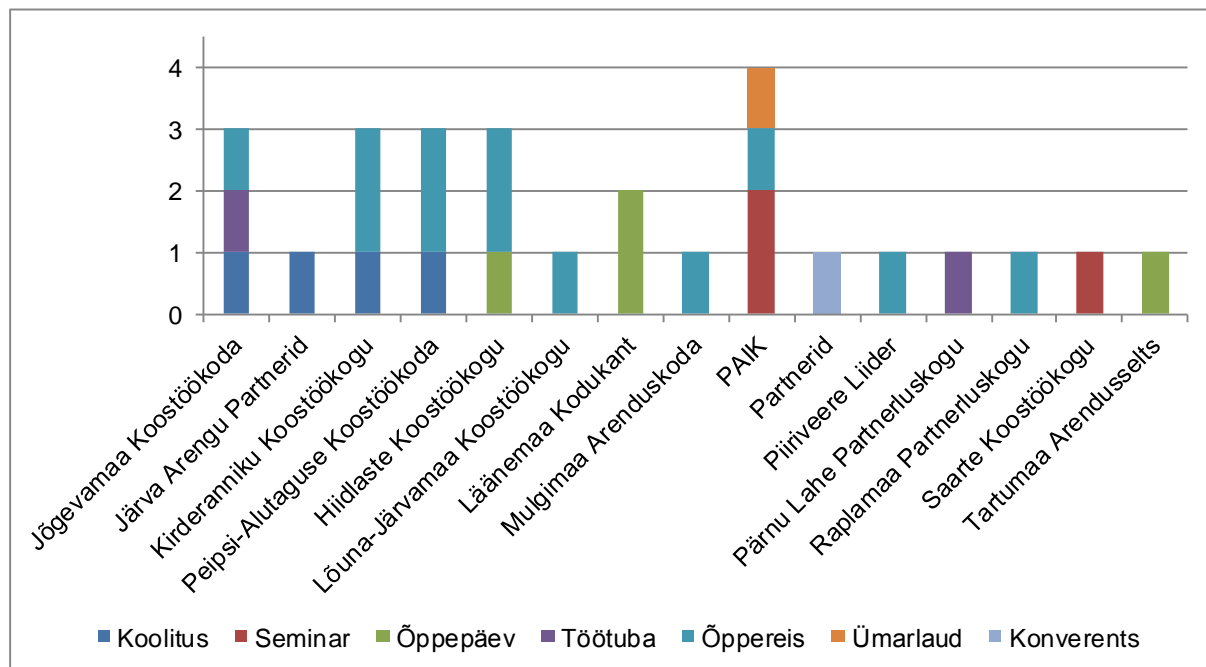
Koolituse koostööprojektidest 44% olid õppereisid (12 projekti, tabel 28). Veidi rohkem oli ka koolitusi (15% projektidest) ja õppepäevi (15% projektidest). Ülejäänud koolitustegevuse vormide koostööprojekte oli vähem (iga koolitustegevuse vormide projektide osatähtsus oli 11% või alla selle). 63% projektidest sisaldasid meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine), mille raames planeeriti peaaegu kõikide (va töötuba) koolitustegevuse vormidega koostööprojekte.

Tabel 28. Koolituse koostööprojektide arv koolitustegevuse vormide ja meetme koodide lõikes

Meetme kood	Koolitus	Seminar	Õppepäev	Töötuba	Õppereis	Ümarlaud	Konverents
313	0	1	1	0	2	0	0
321	1	0	0	0	0	0	0
322	3	2	3	0	7	1	1
323	0	0	0	1	1	0	0
331	0	0	0	1	0	0	0
341	0	0	0	0	2	0	0
KOKKU	4	3	4	2	12	1	1
Osatähtsus	15%	11%	15%	7%	44%	4%	4%

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Kõige erinevamate koolitustegevuse vormidega koolituse koostööprojekte planeerisid Jõgevamaa Koostöökoda (planeeriti korraldada koolitusi, töötube ja õppereise, joonis 15) ja PAIK (planeeriti korraldada seminare, õppereise ja ümarlaudasid).

Joonis 15. Koolituse koostööprojektide arv koolitustegevuse vormide ja tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Maakondade lõikes kõige rohkem ja erineva koolitustegevuse vormidega koolituse koostööprojekte planeeriti Lääne-Virumaal (kaks seminari, õppereis, ümarlaud ja konverents, tabel 29).

Tabel 29. Koolituse koostööprojektide arv koolitustegevuse vormide ja maakondade lõikes

Maakond	Koolitus	Seminar	Õppepäev	Töötuba	Õppereis	Ümarlaud	Konverents
Hiiumaa	0	0	1	0	2	0	0
Ida-Virumaa	2	0	0	0	3	0	0
Jõgevamaa	1	0	0	1	1	0	0
Järvamaa	1	0	0	0	1	0	0
Lääne-Virumaa	0	2	0	0	1	1	1
Läänemaa	0	0	2	0	0	0	0
Põlvamaa	0	0	0	0	1	0	0
Pärnumaa	0	0	0	1	0	0	0
Raplamaa	0	0	0	0	1	0	0
Saaremaa	0	1	0	0	0	0	0
Tartumaa	0	0	1	0	0	0	0
Viljandimaa	0	0	0	0	1	0	0
Kaks maakonda koos	0	0	0	0	1	0	0
KOKKU	4	3	4	2	12	1	1

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.2.3. KOOLITUSPROJEKTIDE RAKENDUMISE MÄÄR

Koostööprojekti toetuse raames rahastuse saanud 27 koolitusprojektist 22% olid lõpetatud (tabel 30). Ühtegi koolituse koostööprojekti katkestatud ei olnud. Osaliselt või täielikult välja makstud koostööprojekte oli 13 (48% projektidest) ning ühegi väljamakseta projekte 14 (52% projektidest). Koolituse koostööprojektidele oli välja makstud 83,5 tuh eurot, moodustades 31% koolituse koostööprojektidele määratud toetuse summast. Koolitustegevuse vormide lõikes edukamalt viidi ellu õppereise, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud koostööprojektide arvu osatähtsus heaskiidetud koostööprojektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem. Samas 50% väljamakseta projektidest moodustasid õppereisid.

Tabel 30. Heakskiidetud, väljamakstud ja lõpetatud koolituse koostööprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitus-tegevuse vorm	Heakskiidetud koostööprojektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud koostööprojektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud koostööprojektide arv	Väljamakseta koostööprojektide arv
Koolitus	4	44 859	2	7 317	1	2
Seminar	3	34 315	2	16 385	0	1
Õppepäev	4	33 773	2	8 930	1	2
Töötuba	2	37 769	2	18 957	0	0
Õppereis	12	107 868	5	31 889	4	7
Ümarlaud	1	4 924	0	0	0	1
Konverents	1	1 841	0	0	0	1
KOKKU	27	265 348	13	83 478	6	14

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

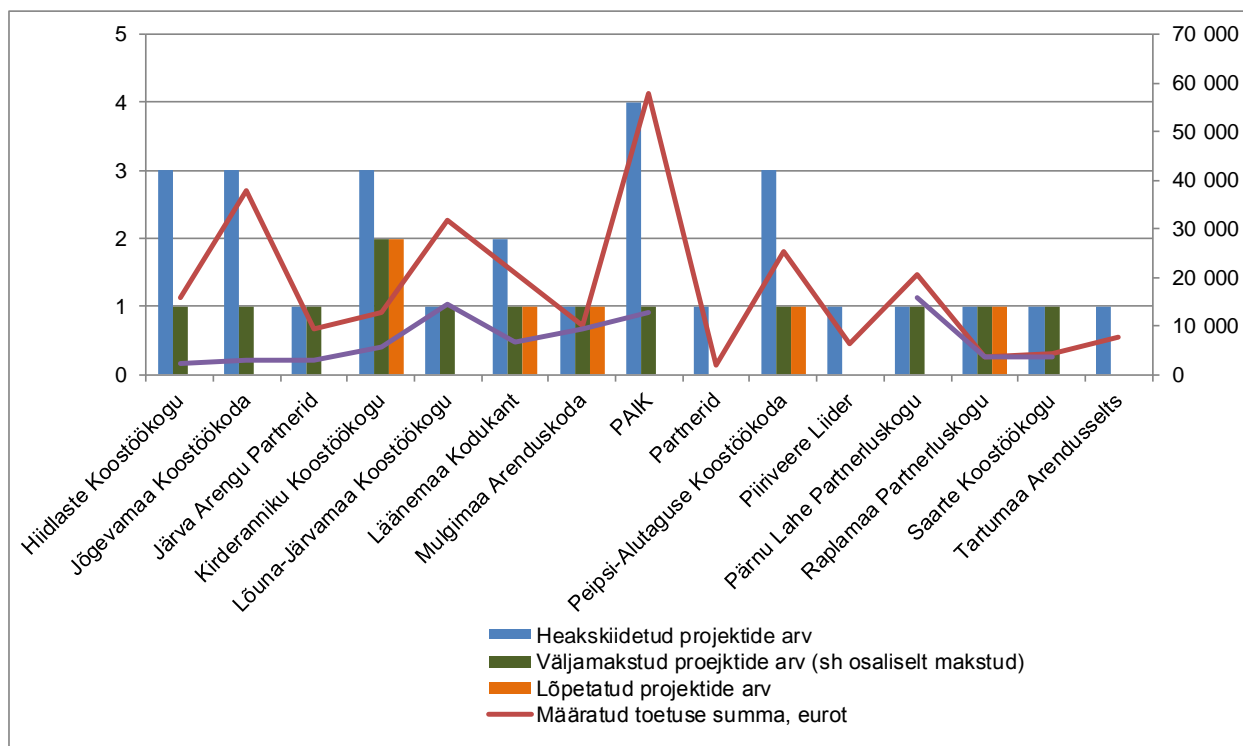
Meetme koodide lõikes edukamalt viidi ellu meetme koodi 321 (põhiteenused majanduse ja elanikkonnale, tabel 31) ja meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks) sisaldavad projektid, kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud koostööprojektide arvu osatähtsus heakskiidetud koostööprojektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem. 64% väljamakseta projektidest moodustasid meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine) sisaldavad projektid.

Tabel 31. Heakskiidetud, väljamakstud ja lõpetatud koolituse koostööprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) meetme koodide lõikes

Meetme kood	Heakskiidetud koostööprojektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud koostööprojektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud koostööprojektide arv	Väljamakseta koostööprojektid arv
313	4	22 976	1	3 153	1	3
321	1	4 532	1	4 289	1	0
322	17	186 227	8	53 479	3	9
323	2	21 268	1	3 045	0	1
331	1	20 599	1	15 912	0	0
341	2	9 746	1	3 600	1	1
KOKKU	27	265 348	13	83 478	6	14

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Tegevusgruppide lõikes edukamalt viisid koolituse koostööprojekte ellu Mulgimaa Arenduskoda ja Raplamaa Partnerluskogu (joonis 16), kuna nende väljamakstud (sh osaliselt) ja lõpetatud koostööprojektide arvu osatähtsus heakskiidetud koostööprojektidest ning väljamakstud toetus määratud toetusest oli keskmisest kõrgem.

Joonis 16. Heakskiidetud, väljamakstud ja lõpetatud koolituse koostööprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) tegevusgruppide lõikes

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Maakondade lõikes viidi koolituse koostööprojekte edukamalt ellu Rapla- ja Viljandimaal (tabel 32). 29% väljamakseta koostööprojektidest moodustasid Lääne-Virumaa piirkonna koolitusprojektid.

Tabel 32. Heakskiidetud, väljamakstud ja lõpetatud koolituse koostööprojektide arv ning määratud ja väljamakstud toetus (eurot) maakondade lõikes

Maakond	Heakskiidetud koostööprojektide arv	Määratud toetuse summa, eurot	Väljamakstud koostööprojektide arv (sh osaliselt väljamakstud)	Väljamakstud toetuse summa, eurot	Lõpetatud koostööprojektide arv	Väljamakseta koostööprojektid arv
Hiiumaa	3	15 879	1	2 233	0	2
Ida-Virumaa	5	35 999	2	7 442	2	3
Jõgevamaa	3	37 731	1	3 045	0	2
Järvamaa	2	41 314	2	17 356	0	0
Lääne-Virumaa	5	59 544	1	12 915	0	4
Läänemaa	2	20 874	1	6 697	1	1
Põlvamaa	1	6 146	0	0	0	1
Pärnumaa	1	20 599	1	15 912	0	0
Raplamaa	1	3 600	1	3 600	1	0
Saaremaa	1	4 305	1	3 469	0	0
Tartumaa	1	7 734	0	0	0	1
Viljandimaa	1	9 874	1	9 458	1	0
Kaks maakonda koos	1	1 749	1	1 350	1	0
KOKKU	27	265 348	13	83 478	6	14

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

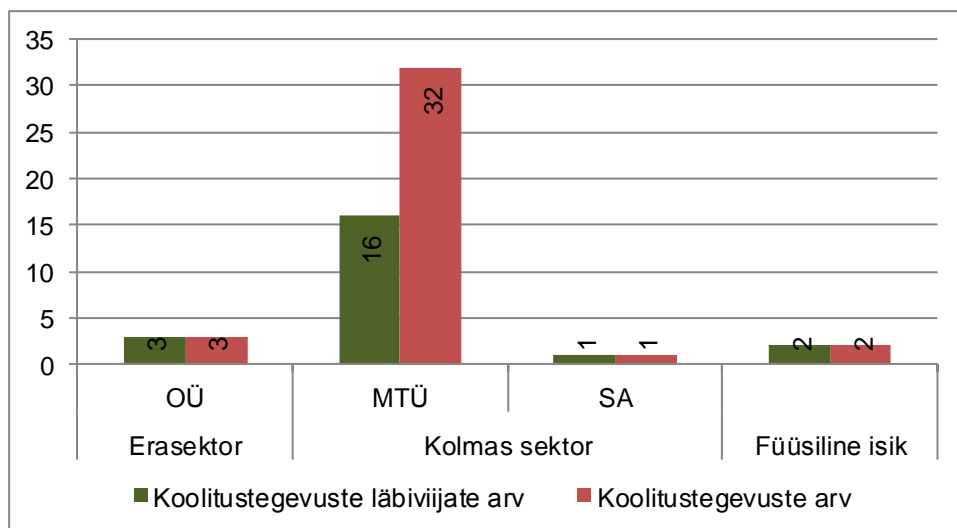
2.2.4. KOOLITUSTEgevuste sisulised läbiviijad

Järgnevalt antakse ülevaade koolituse koostööprojektide sisuliste läbiviijate sektorilisest kuuluvusest, juriidilisest vormist ning sellest, kas tegevuse läbiviija puhul oli tegemist õppe-, koolitusasutuse või konsulentidega. Kuna üks koolitusprojekt võib sisaldada mitut koolitustegevust, võib ühel ja samal koolituse koostööprojektil olla mitu sisulist läbiviijat. Seetõttu vaadeldi koolituse koostööprojektide sisulise läbiviija tuvastamiseks projektide neid tegevuste ridasid, kus toetuse saaja esitas koolitustegevuse (koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud ja konverents) maksumuse (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) ühel real.

Kokku oli selliseid tegevusi 38, mille kõikidele tegevustele oli märgitud tegevuse sisuline läbiviija. Neid tegevusi viis läbi 22 erinevat asutust, ettevõtet, organisatsiooni ja füüsilist isikut. Üks läbiviija viis läbi keskmiselt 1,7 tegevust (maksimaalselt viis tegevust).

Koolitustegevuste läbiviijate sektoritesse jagamise aluseks oli nende juriidiline vorm, mis tuvastati koolitustegevuse läbiviija nimest. Analüüsides tegevuste läbiviijate arvu sektore lõikes, selgus, et 73% kõigist koolitustegevuste läbiviijatest moodustasid kolmandasse sektorisse kuuluvad ühingud ja organisatsioonid (joonis 17). Kõige rohkem oli MTÜsid (73% tegevuste

läbivijjatest, kes viisid läbi 32 tegevust). OÜsid oli kolm, füüsilisi isikuid oli kaks ja üks oli SA. MTÜdest 12 olid kohalikud tegevusgrupid.

Joonis 17. Koolituste läbivijjate ja tegevuste arv sektorite ja juriidilise vormi lõikes

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

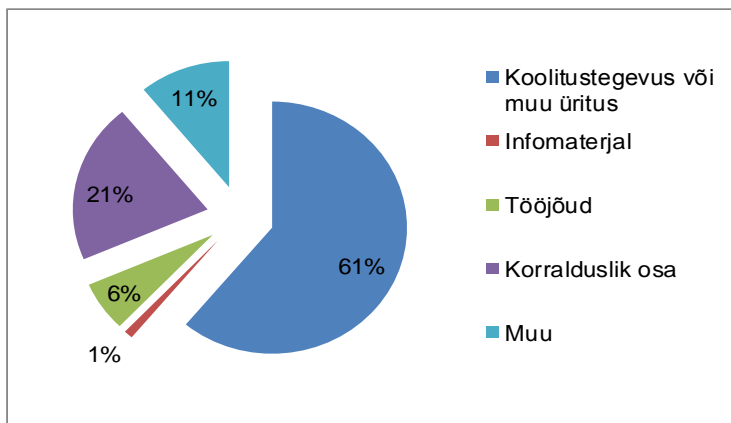
Koolituse koostööprojektide läbivijjatest üks oli Eesti Vabaharidusliidu liige (liikmeid oli kokku 79, vt alapeatükk 2.1.6.). Koolitustegevuste läbivijjatest ükski ei kuulunud Haridus- ja Teadusministeeriumi andmebaasis olevasse eraomandis, munitsipaal-, riigiomandis või avalik-õigusliku kooli, huvikooli, koolieelse lasteasutuse ja täiskasvanute koolitusasutuse nimekirja. Samuti ei olnud koolituste läbivijjate seas konsulente.

2.2.5. KOOLITUSTEgevuste DETAILNE MAKSUMUS

Koolitusprojektide detailse maksumuse ülevaate saamiseks lähtuti projekti tegevuste detailsest kirjeldusest, mida toetuse taotleja kirjutas toetuse avaldusele vabas vormis. Koolituse koostööprojekti tegevuste detailse kirjelduse alusel jaotati koolitustega seotud tegevused viide gruppi sarnaselt koolitusprojektidele (vt alapeatükk 2.1.7.).

Koolituse koostööprojektide raames saadi toetust 111 tegevusele. Keskmiselt oli ühes koolituse koostööprojekti 4,1 tegevust. Kuna koolituse koostööprojektide määratud toetuse summa moodustas 89% koolituse koostööprojektide kogumaksumusest (kogumaksumus oli 297 tuh ja määratud toetus 265 tuh eurot ehk koolituse koostööprojekti kogumaksumuse ning määratud toetuse erinevus oli väike), kasutati projektide maksumuse illustreerimiseks projekti kogumaksumust. Üks projekt sisaldab üht või enamat koolituse vormi ja –tegevust, mistõttu on koolitustega seotud tegevuste detailne maksumuse analüüs tegevuste-, mitte projektipõhine.

Koolituse koostööprojektide kogumaksumusest 61% moodustasid koolitustegevus või muu üritus (181 tuh eurot, joonis 18). Olulise osa moodustas korralduslik osa (21% kogumaksumusest, 61 tuh eurot). Ülejäänud tegevuste kogumaksumuse osatähtsus oli tagasihoidlikum.

Joonis 18. Koolituse koostööprojektide kogumaksumuse jagunemine, %

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Järgnevalt on toodud koolituse koostööprojektide tegevuste detailne kogumaksumus eelpool kirjeldatud tegevuste liikide kaupa.

Koolitustegevus või muu üritus

Toetuse saajad kirjeldasid koolitust sisaldavaid tegevusi lühidalt ning kokkuvõtvalt, kus ühe koolituse või ürituse tegevuste (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) kogumaksumus esitati projekti taotluses ühel real. 36% tegevusest ning 54% kogumaksumusest moodustasid õppereisid (kogumaksumus oli 98 tuh eurot, tabel 33). Ülejäänud koolitustegevuse vormid ja muud üritused moodustasid tegevuse liikidest ja kogumaksumusest tagasihoidliku osa. Keskmisest (mediaan) kulukamad tegevused olid õppereiside (3 820 eurot) ja koolituste (3 050 eurot) korraldamine. Oluliselt keskmisest väiksemat eelarvet nõudsid muud üritused (näitus, laager vms, 479 eurot) ja töötubade (509 eurot) korraldamine.

Infomaterjal

Infomaterjale üllitati koolituse koostööprojektide raames väga vähe. Ühe projekti raames koostati voldik (kogumaksumus oli 2 141 eurot) ning kahe projekti raames trükised (kogumaksumus oli 1 047 eurot).

Tööjõud

Koolituse koostööprojektides kajastati projektijuhi (82% tegevustest, 54% kogumaksumusest) ning muu tööjõu tasu (18% tegevustest, 46% kogumaksumusest).

Korralduslik osa

Korralduslikust osast suurema osa moodustas transport (31% tegevustest ja 46% kogumaksumusest, kogumaksumus oli 28 tuh eurot). Ruumi rendi, majutuse, toitlustuse ja/või transpordi märkimine projekti taotluse ühel real moodustas 18% tegevusest ja 21% kogumaksumusest. Olulise osa moodustasid korralduslikust osast ka toitlustus (16% tegevusest ja 16% kogumaksumusest). Ülejäänud tegevuste osatähtsus oli tagasihoidlikum. Keskmisest (mediaan) kulukam oli transport (1 729 eurot) ning keskmisest vähemkulukam muu tegevus (*Leader*-meetme sümbolika, osalustasu, piletid vms, 192 eurot).

Muu tegevus

Muid tegevusi tehti koolituse koostööprojektide raames vähe. Keskmisest enam koostati, tõlgiti või trükiti teksti-, foto- või kaardimaterjali (50% tegevusest, 21% kogumaksumusest).

Tabel 33. Koolituse koostööprojektide tegevuste detailne maksumus, eurot

Tegevuse liik	Tegevuse detailne kirjeldus	Esinenud kordade arv	Osatähtsus tegevuse liigi tegevustest	Kogu-maksumus, eurot	Osatähtsus kogu-maksumusest	Keskmine (mediaan) kogu-maksumus, eurot	Määratud toetuse summa, eurot
Koolitustegevus või muu üritus	Koolitus	5	12%	27 210	15%	3 050	24 106
	Seminar	4	10%	8 966	5%	2 293	8 069
	Õppepäev	5	12%	26 312	14%	1 885	23 681
	Töötuba	6	14%	3 652	2%	509	3 287
	Õppereis	15	36%	98 066	54%	3 820	87 461
	Ümarlaud	2	5%	5 471	3%	2 735	4 924
	Konverents	1	2%	2 045	1%	2 045	1 841
	Muu üritus	4	10%	9 840	5%	479	8 847
	KOKKU	42	38%	181 562	61%	2 169	162 216
Info-materjal	Voldik	1	33%	2 141	67%	2 141	1 927
	Muu	2	67%	1 047	33%	523	942
	KOKKU	3	3%	3 188	1%	1 332	2 869
Tööjõud	Projektijuht	9	82%	10 382	54%	1 022	9 343
	Muu	2	18%	8 677	46%	4 339	7 809
	KOKKU	11	10%	19 059	6%	2 681	17 152
Korralduslik osa	Ruumi rent	2	4%	665	1%	333	599
	Toitlustus	7	16%	9 775	16%	1 050	8 797
	Transport	14	31%	28 151	46%	1 729	24 512
	Majutus	6	13%	4 863	8%	472	4 377
	Ruumi rent, toitlustus, transport ja majutus kõik või osaliselt koos	8	18%	12 949	21%	1 065	11 372
	Reklaam	2	4%	1 559	3%	780	1 404
	Muu teenus või rent	1	2%	250	0%	250	223
	Muu	5	11%	2 900	5%	192	2 610
	KOKKU	45	41%	61 112	21%	780	53894
Muu	Veebileht	2	20%	17 661	54%	8 831	15 891
	Teksti-, foto- ja kaardimaterjal	5	50%	6 839	21%	1 787	6 155
	Seadme, masina, tarviku ost	1	10%	384	1%	384	346
	Muu	2	20%	7 584	23%	3 792	6 826
	KOKKU	10	9%	32 468	11%	2 790	29 218
KOKKU		111	100%	297 390	100%	1 090	265 348

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

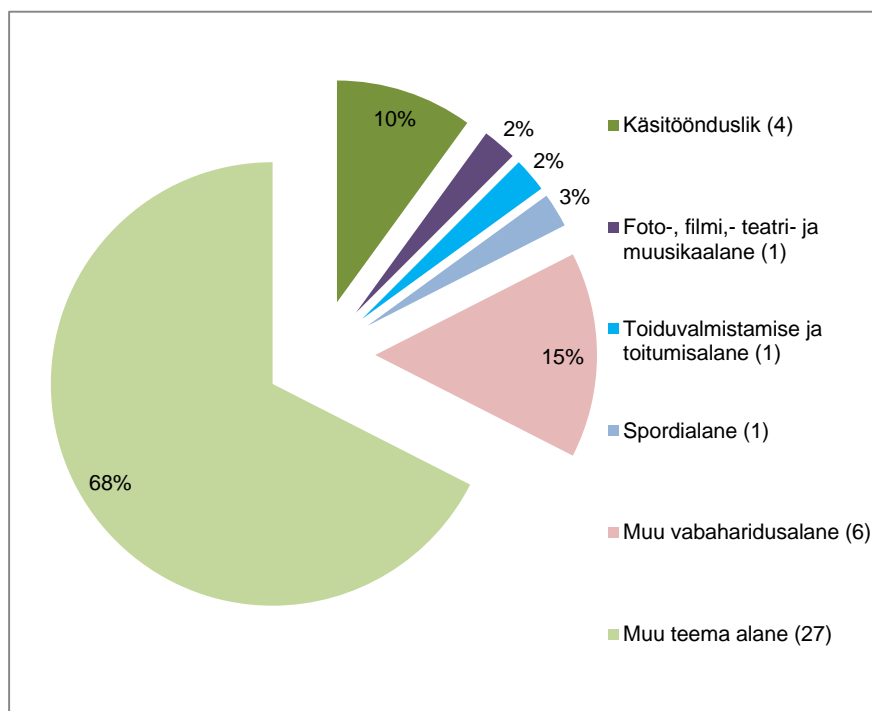
Jättes kõrvale koolitustegevuse või muu ürituse kogumaksumuse, siis *Leader*-meetmest toetatud koolituse koostööprojektide suurim kuluartikkel oli korralduslikud tegevused ehk kulutused transpordile.

2.2.6. KOOLITUSTEGEVUSTE TEEMAD

Koolituste teema määramise aluseks oli projekti tegevuste detailne kirjeldus, mida toetuse taotleja kirjutab toetuse avaldusele vabas vormis. Koolitusprojekti tegevuste detailse kirjelduse alusel jaotati projektide tegevused, mis kajastasid projekti teemat (sarnaselt koolitusprojektide teemadele, vt alapeatükk 2.1.8.), gruppidesse.

Koolituse koostööprojektides tuvastati kokku 40 teemat. Üldistatult võib öelda, et *Leader*-meetme raames korraldatavad koolituse koostööprojektid on ennekõike vabahariduslikud (joonis 19). Töölaseid koolituse projekte koostööprojektides ei olnud. 2/3 tegevustest olid muu teemalised, kuna tegevuse detailne kirjeldus oli enamasti väga lühike ning tegevuse detailses kirjelduses kajastus peamiselt koolitustegevuse vorm (kursuse, koolituse, seminari vms korraldamine).

Koolitustegevuse teemade detailsemal vaatlusel selgus, et 10% koolitustegevustest olid käsitöölased. Olulise osa moodustas muu vabaharidusalaste koolituste osatähtsus (15% tegevustest). Vähesemal määral tehti foto-, filmi-, teatri- ja muusikaalaseid, toiduvalmistamise ja toitumisalaseid ning spordialaseid koolitusi.

Joonis 19. Koolitustegevuste teemad, % (sulgudes tegevuste arv)

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Leader-meetme koolituse koostööprojektide raames ellu viidavad koolitustegevused olid valdavalt vabahariduslikku laadi. Samas liiga suure osatähtsuse moodustas muu teema alased (tegevuse detailsesse kirjeldusse oli märgitud vaid koolitustegevuse vorm) tegevused, vaatamata sellele, et toetuse saajad olid tegevusgrupid.

Vabahariduslikke koolitustegevusi planeeriti teha koolituse, töötubade, õppereiside ja õppepäeva vormis (tabel 34). Muu teemalisi koolitustegevusi planeeriti teha kõikide koolitustegevuse vormides. Muu teemalised tegevused olid peamiselt kas õppereisid või seminarid.

Tabel 34. Koolitustegevuste teemade arv koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitustegevuse vorm	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
Koolitus	5	1
Seminar	0	6
Õppepäev	1	3
Töötuba	5	4
Õppereis	2	10
Ümarlaud	0	2
Konverents	0	1
KOKKU	13	27

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

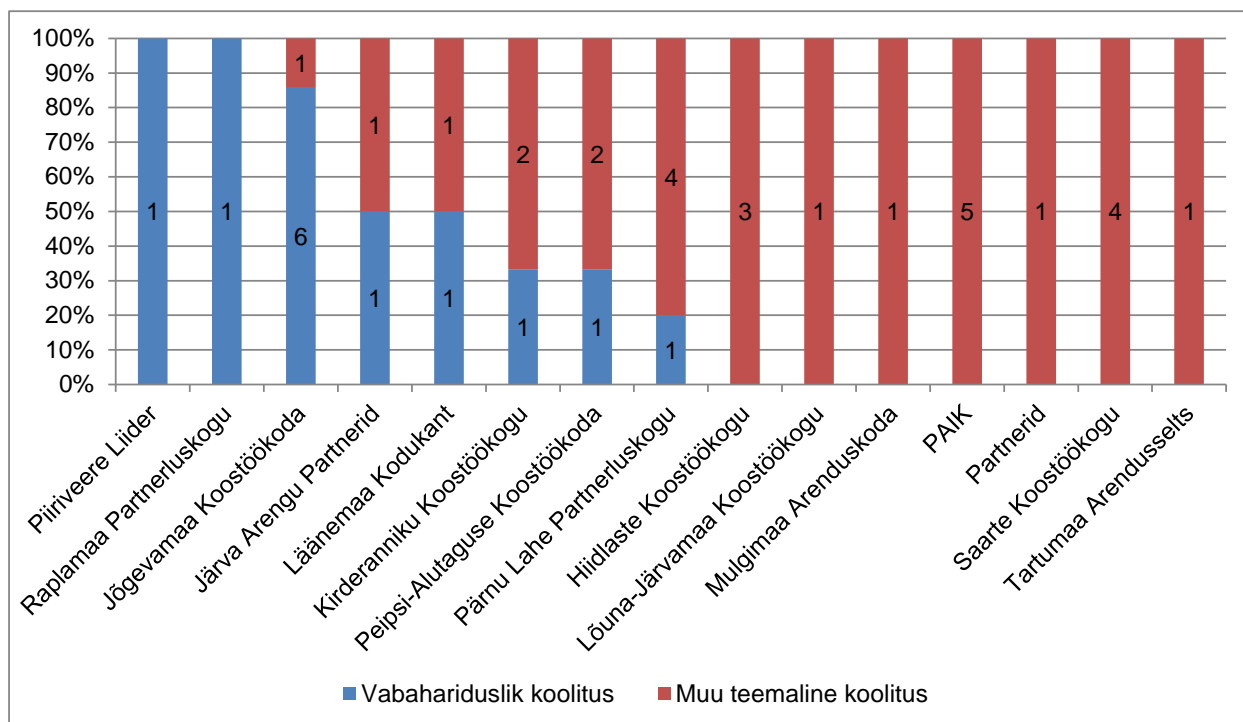
Üle 1/3 vabahariduslikest ja 2/3 muu teemalistest koolitustest planeeriti teha peamiselt meetme koodi 322 (külad uuendamine ja arendamine, tabel 35) sisaldavates projektides.

Tabel 35. Koolitustegevuste teemade arv meetme koodide lõikes

Meetme kood	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
313	0	4
321	1	0
322	5	18
323	4	1
331	1	4
341	2	0
KOKKU	13	27

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (seisuga 12.07.2012)

Keskmisest tunduvalt rohkem vabahariduslikke koolituse koostööprojekte planeeris Jõgevamaa Koostöökoda ning keskmiselt tunduvalt rohkem muu teemalisi koostööprojekte oli PAIK tegevusgrupil (joonis 20).

Joonis 20. Koolitustegevuste teemade jagunemine tegevusgruppide lõikes

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

Vabahariduslikke koolitusi planeeriti keskmisest enam Jõgevamaal (tabel 36). Samas keskmisest enam muu teemalisi koolitustegevusi planeeriti Lääne-Virumaal.

Tabel 36. Koolitustegevuste teemade arv maakondade lõikes

Maakond	Vabahariduslik koolitus	Muu teemaline koolitus
Hiiumaa	0	3
Ida-Virumaa	2	3
Jõgevamaa	6	1
Järvamaa	1	2
Lääne-Virumaa	0	6
Läänemaa	1	1
Põlvamaa	1	0
Pärnumaa	1	4
Raplamaa	1	0
Saaremaa	0	4
Tartumaa	0	1
Viljandimaa	0	1
Kaks maakonda koos	0	1
KOKKU	13	27

Allikas: Uuringu teostaja arvutused põhinevad PRIA andmetel (sisuga 12.07.2012)

2.2.7. KOOLITUSTEgevusteLE PLANEERITUD MAHT

Järgnevas alapeatükis antakse ülevaade koolitustegevuse mahust. Koolitustegevuse maht pärineb toetuse saajate taotlusvormilt ehk koolitustegevuse maht põhineb toetuse saajate hinnangul, millises mahus nad koolitustegevust planeerisid. Koolitustegevuse mahu määramisel lähtuti tegevuste detailsest kirjeldusest ning võeti arvesse üksnes need tegevused, kus toetuse saaja kajastas kogu koolitustegevuse (infomaterjal, tööjõud, korralduslik osa ja/või muud tegevused) ühel real.

Toetuse saajad kasutasid toetuse taotluse vormil koolitustegevuse mahu määratlemisel erinevaid ühikuid: etapp, komplekt, kuu, päev, tükk ja tund. Seejuures pole teada, mitu päeva või tundi sisaldas kuu ning mitu tundi sisaldas päev ühe koolitustegevuse raames ning seetõttu ei olnud võimalik kuid ja päevi ümber teisendada tundideks ja vastupidi.

Kõige sagedamini kasutati koolitustegevuse mahu määratlemisel tunni, tüki, komplekti ja päeva ühikut ehk koolitustegevusi planeeriti teha 44 tunni ja 19 päeva ulatuses ning 54 tükki ja seitse komplekti (tabel 37). Keskmisest erinevamaid mahu määranguid kasutati koolituste ja õppepäevade puhul. Keskmisest kauem ja rohkem planeeriti teha koolitusi ja õppereise.

Tabel 37. Koolitustegevusele planeeritud maht koolitustegevuse vormide lõikes

Koolitustegevuse vorm	Koolitustegevuse mahu ühik			
	komplekti	päeva	tükki	tundi
Koolitus	0	6	3	44
Seminar	2	0	4	0
Õppepäev	1	6	9	0
Töötuba	0	7	7	0
Õppereis	4	0	13	0
Ümarlaud	0	0	17	0
Konverents	0	0	1	0
KOKKU	7	19	54	44

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Üle poole koolitustegevustele planeeritud mahust moodustasid meetme koodi 322 sisaldavad tegevused, mis kuulusid peamiselt Järva Arengu Partnerite, PAIK, Jõgevamaa Koostöökoja ja Läänemaa Kodukandile ning maakondade lõikes Järva-, Lääne-Viru-, Jõgeva- ja Läänemaa piirkonda.

2.2.8. KOOLITUSTEGEVUSTEL OSALEJATE ÜLDISELOOMUSTUS

Järgnevalt vaadeldi väljamakstud koolitustegevustel osalejate arvu ja nende soolist-vanuselist struktuuri. Koolitustegevustel osalejate arv saadi PRIA seireandmetest (sisuga 16.10.2012) ning osalejate sooline-vanuseline struktuur PRIA digitaalsest projektidokumentide haldussüsteemist.

Koolitustel osalejate, edukalt koolitustegevuse läbinute ja koolituspäevade arvu ühe koolituse koostööprojekti kohta kogutakse PRIAs kokkuvõtvalt. Kõik väljamakstud koolituse koostööprojektid kuulusid 3. telge ning sama telje koolitusprojektide puhul kogutakse järgmisi andmeid:

- 1) projekti raames edukalt koolitustegevuse läbinute arv;
- 2) meetme koodi 331 sisaldavate projektide koolituspäevade arv nelja teema (info- ja sidetehnoloogiakoolitus; juhtumis-, haldamis- ning turustamistegevus; maastiku säilitamine ja parandamine ning keskkonnakaitse; muu) lõikes;
- 3) meetme koodi 341 sisaldavates projektides tegevuste osalejate arv kolme teema (meetme edendustegevus; meetmepiirkonna ja kohaliku arengu strateegiaga teavitamismeetmed; muu) lõikes.

Kokku toimus kolm meetme koodi 341 sisaldavaid koolitustegevusi viie päeva ulatuses. Koolitustegevused toimusid muul teemal. Koolituse lõpetas edukalt 75 isikut.

Pooled osalejatest olid välismaalased ja pooled eestlased. Eestlastest 40% olid mehed ja 60% naised. 10% olid kuni 25-aastased ja 40% üle 25-aastased. Pooltel eestlasest osalejatel puudus isikukood, mille alusel ei olnud võimalik tuvastada nende vanust.

2.3. TEGEVUSGRUPI TOETUS

Tegevusgrupi toetus annab tegevusgruppidele võimaluse saada toetust strateegia rakendamiseks, et tugevdada kohalikku kogukonda. Kohaliku tegevusgrupi toetuse hulka loetakse tegevusgrupi arendamist ja kohaliku arengustrateegia rakendamist, mis sisaldab järgmisi tegevusi:

- Olemasolevate kohaliku arengu strateegiate täiendamine;
- Strateegia meetmete väljatöötamine ja rakendamise korraldamine;
- Kui kohaliku strateegia kohased tegevused vastavad muude telgede osas sätestatud meetmetele, kohaldatakse vastavate meetmete tingimusi;
- Kohalike tegevusgruppide arendamine (mh informatsiooni-, teavitamis- ja koolitustegevused);
- Riigisisene ja riikidevaheline koostöö.

Kohalike tegevusgruppide juhtimise ja arendamise toetust said analüüsi momendil kõik 26 tegevusgruppi. Kohaliku tegevusgrupi toetust antakse kohaliku tegevusgrupile kuni 20% *Leader*-meetme eelarvest.

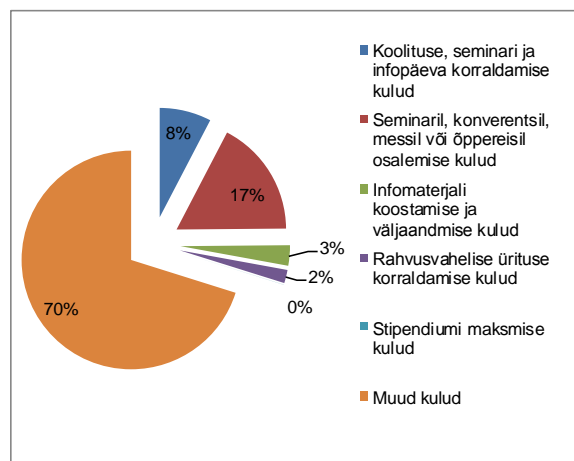
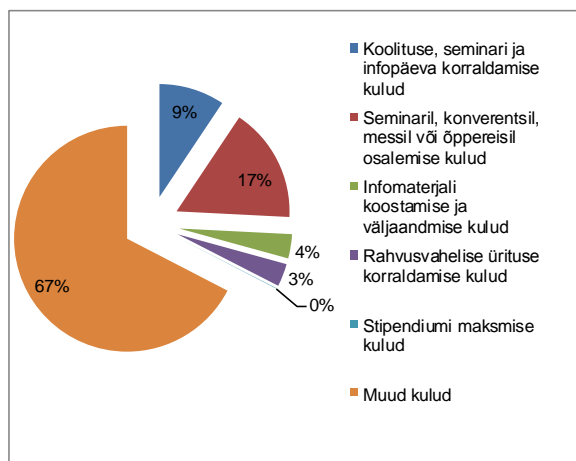
2.3.1. KOOLITUSI SISALDAVATE TEGEVUSTE VÄLJASELGITAMINE

Tegevusgrupi toetust saadi kokku 15 erinevale tegevusele. Nendest viis tegevust on seotud koolitustegevusega:

- 1) infomaterjali koostamine ja väljaandmine;
- 2) rahvusvahelise ürituse korraldamine;
- 3) koolituse, seminari ja infopäeva korraldamine;
- 4) seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemine;
- 5) stipendiumi maksmine.

Tegevusgrupi poolt korraldatud koolitustegevused võivad olla suunatud tegevusgrupi personalile, juhatuse, hindamiskomisjoni ja piirkonna liikmetele ning kõikidele teistele huvilistele.

Joonisel 21 on esitatud määratud ja väljamakstud toetuse jagunemine koolitus- ja muude tegevuste lõikes. Muude tegevuste alla kuulusid personalikulud, sõidukulud, kontori renoveerimise ja sisustamise kulud, üldkulud vms. Kokku määrati tegevusgruppidele 13,8 mln euro ulatuses toetust, millest välja oli makstud 52% määratud toetusest. Nii määratud kui väljamakstud toetusest 1/3 moodustasid koolituste, seminaride, konverentside, rahvusvaheliste ürituste vms korraldamine või nendel osalemine, infomaterjalide koostamine ning stipendiumi maksmine (vastavalt 4,5 mln ja 2,1 mln eurot). Ülejäänud kuludest moodustasid muude tegevuste kulud. Koolitustegevustest suurima osa moodustasid erinevatel koolitustegevustel osalemise kulud (nii määratud kui ka väljamakstud summast 17%). Sellele järgnesid koolituste, seminaride ja infopäevade korraldamise kulud (vastavalt 9% ja 8%), infomaterjali koostamine ja väljaandmise kulud (vastavalt 4% ja 3%) ning rahvusvahelise ürituse korraldamise kulud (vastavalt 3% ja 2%). Stipendiume määrati ja maksti väga harva.

Joonis 21. Koolitus- ja muudele tegevustele määratud ja väljamakstud toetuse summa osatähtsus, %

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Küsitluse valimisse kuulunud viie tegevusgrupi tegevjuhid kinnitasid, et perioodil 2008–2012 kõik tegevusgrupi poolt korraldatud või organiseeritud koolitustegevused on ellu viidud. Esines küll olukordi, kus mingite asjaolude tõttu koolitustegevuse toimumise aeg muudeti hilisemaks, kuid planeeritud koolitustegevused tegemata ei jäänud.

Kuigi toetuse väljamaksmine ei ole lõplik, võib toetuste määramisest ja väljamaksmisest järeldada, et tegevusgruppide korraldatud koolitustegevuste rakendumise määr on kõrge.

Piiratud ressursside kasutamine peaks kajastama organisatsiooni poolt püstitatud eesmärkide saavutamist. Kuna tegevusgrupid planeerisid ja on kasutanud 1/3 oma rahalistest ressurssidest koolitustegevustele, võib arvata, et 1/3 tegevusgruppide eesmärkidest on seotud koolitustegevustega.

Kõik tegevusgrupid said toetust koolitustegevustele. Ühele tegevusgrupile määrati koolitustegevuste korraldamiseks ja nendel osalemiseks keskmiselt 173,6 tuhat eurot toetust. Keskmisest tunduvalt rohkem, üle 300 tuhat euro, määrati koolitustegevuste korraldamiseks ja nendel osalemiseks toetust Raplamaa Partnerluskogule, Tartumaa Arendusseltsile ja Arenduskojale ning tunduvalt vähem, alla 100 tuhat euro Järva Arengu Partneritele, Põhja-Harju Koostöökogule ja Ida-Harju Koostöökogule.

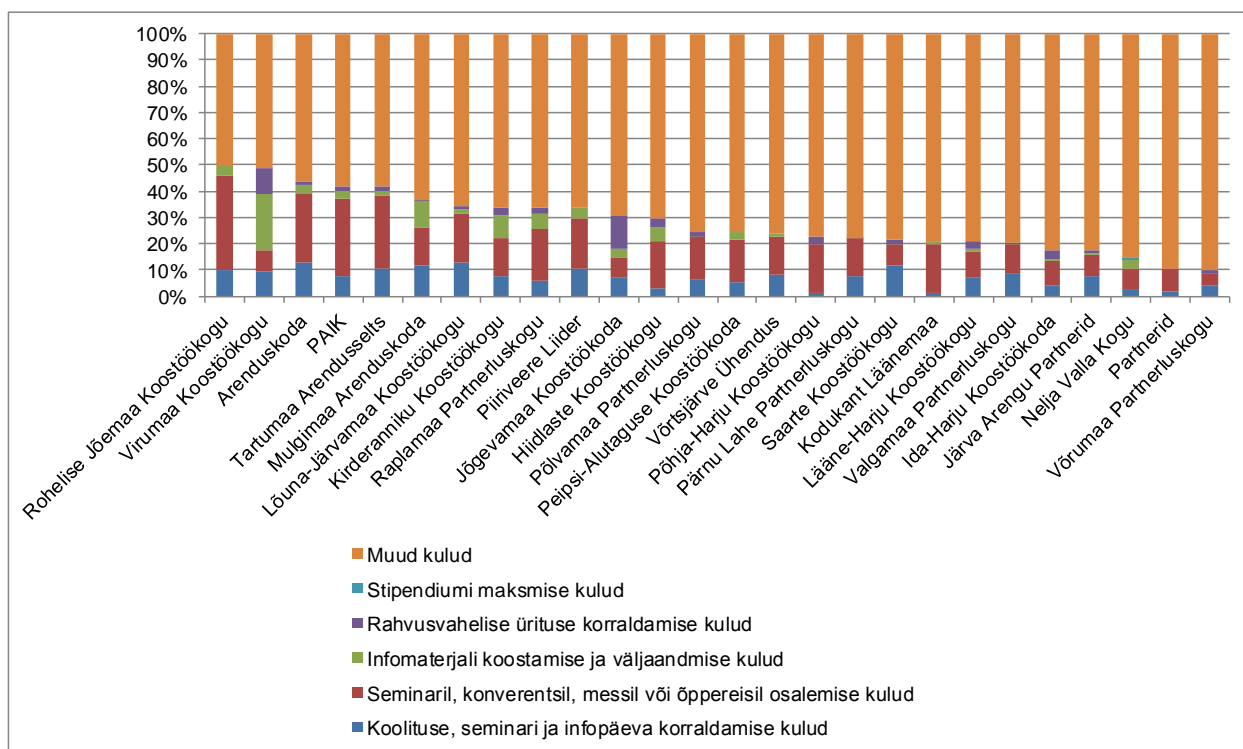
Ühe tegevusgrupi koolitustegevustele määratud toetus moodustas keskmiselt 33% kogu tegevusgrupi toetusest. Tuues võrdluseks avaliku sektori näitajad, siis kuni 2009. aasta keskpaigani lubas „Täiskasvanute koolituse seadus“ riigiasutustel töötajaid koolitada summas, mis moodustas 2-4% asutuse aastasest palgafondist. Hetkel lubab seadus hüvitada riigiasutuste töötajate tööalase koolituse kulud eelarveliste vahendite olemasolu korral. Võib eeldada, et ettevõtete puhul koolituse eelarve maht avaliku sektori omast suuresti ei erine. Sellist reeglit, et koolituseelarve moodustab mingi kindla protsendi palgafondist, ei ole. Küll aga tehakse

koolituskavasid. 2010. aastal Statistikaameti poolt korraldatud uuringu „Täiskasvanute koolitusest ettevõtetes“ andmetel oli koolituskavaga ettevõtteid 15%.

Kuigi tegevusgrupid korraldavad koolitusi lisaks oma töötajatele ka juhtkonnale, hindamiskomisjoni liikmetele, piirkonna liikmetele, kohalikele elanikele ja teistele huvilistele, on koolitustegevustele planeeritud eelarve osatähtsus kogu tegevusgrupi eelarvest suur.

Kui 47% Virumaa Koostöökogule määratud toetuse summast moodustasid koolitustegevused, siis Järva Arengu Partnerite puhul moodustasid koolitustegevustele planeeritud kulutused 17% tegevusgrupi toetusest (joonis 22). Tegevusgrupi toetusest keskmisest suurema osatähtsuse moodustas koolituse, seminari ja infopäeva korraldamise toetus Partneritel (24% Partnerite toetusest), seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemise toetus Piiriveere Liidril (27% Piiriveere Liidri toetusest), infomaterjali koostamise ja väljaandmise toetus Virumaa Koostöökogul (17% Virumaa Koostöökogu toetusest) ning rahvusvahelise ühituse korraldamise toetus Jõgevamaa Koostöökogul (20% Jõgevamaa Koostöökogu toetusest). Stipendiumi toetust määrati vaid Saarte Koostöökogule ja Nelja Valla Kogule.

Koolitustegevustele planeeritud mahud ja koolitustegevuste eelarve osatähtsus tegevusgrupi eelarvest erinevad tegevusgruppide lõikes oluliselt.

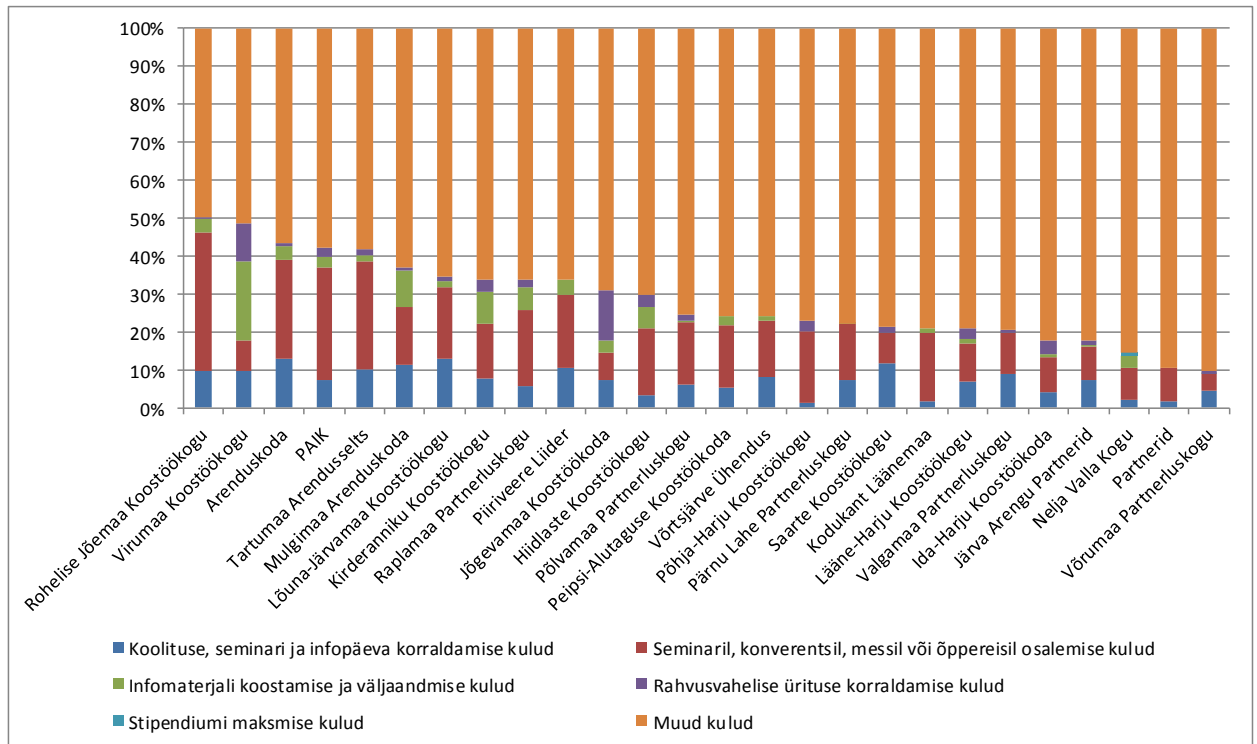

Joonis 22. Koolitus- ja muudele tegevustele määratud toetuse osatähtsus tegevusgruppide lõikes, %

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Tegevusgruppidele oli koolitustegevustele korraldamiseks ja nendel osalemiseks välja makstud keskmiselt 81,7 tuh eurot. Keskmisest tunduvalt rohkem, üle 200 tuh euro, oli toetust välja

makstud Tartumaa Arendusseltsile ja Arenduskojale ning tunduvalt vähem, alla 10 tuh euro Partneritele. Ühe tegevusgrupi koolitustegevustele välja makstud toetus moodustas keskmiselt 30% tegevusgrupile väljamakstud toetusest. Keskmisest kõrgeim oli see Rohelise Jõe maa Koostöökogu (koolitustegevused moodustasid 50% välja makstud toetusest, joonis 23) ning madalaim Võrumaa Partnerluskogu puhul (koolitustegevused moodustasid 10% välja makstud toetusest).

Joonis 23. Koolitus- ja muudele tegevustele väljamakstud toetuse osatähtsus tegevusgruppide lõikes, %

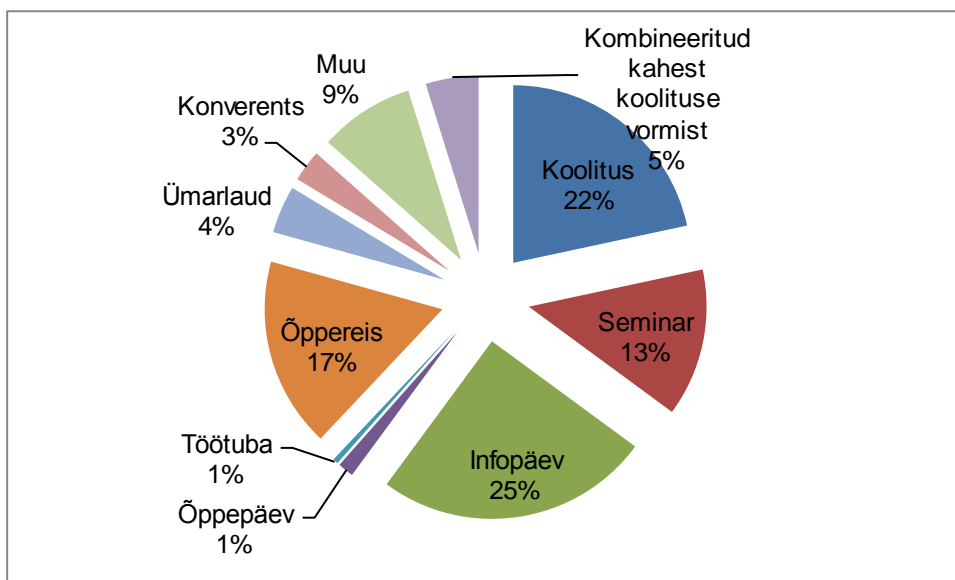
Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.3.2. KOOLITUSTEGEVUSTE VORMID

Uuringu valimisse kuulunud viiel tegevusgrupi tegevjuhil paluti tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud ning küsitluse momendiks lõpetatud koolitustegevustele märkida koolitustegevuse vorm. Koolitustegevuse vormid olid ette antud. Valida sai üheksa variandi vahel:

- 1) koolitus;
- 2) seminar;
- 3) infopäev;
- 4) õppepäev;
- 5) töötuba, õpituba;
- 6) õppereis;
- 7) ümarlaud;
- 8) konverents;
- 9) muu.

Keskmiselt korraldas üks tegevusgrupp vaadeldaval perioodil 41 koolitustegevust. Tegevusgrupi toetusest finantseeritud koolitustegevustest 25% moodustasid infopäevad (joonis 24), 22% koolitused ja 17% õppereisid. Muid koolitustegevusi oli 9%, mille hulka kuulusid peamiselt koosolekud või kohtumised. 5% koolitustest olid kombineeritud kahest erinevast koolituse vormist (peamiselt infopäev koos koolitusega). Ülejäänud koolitustegevusi korraldati harvem.

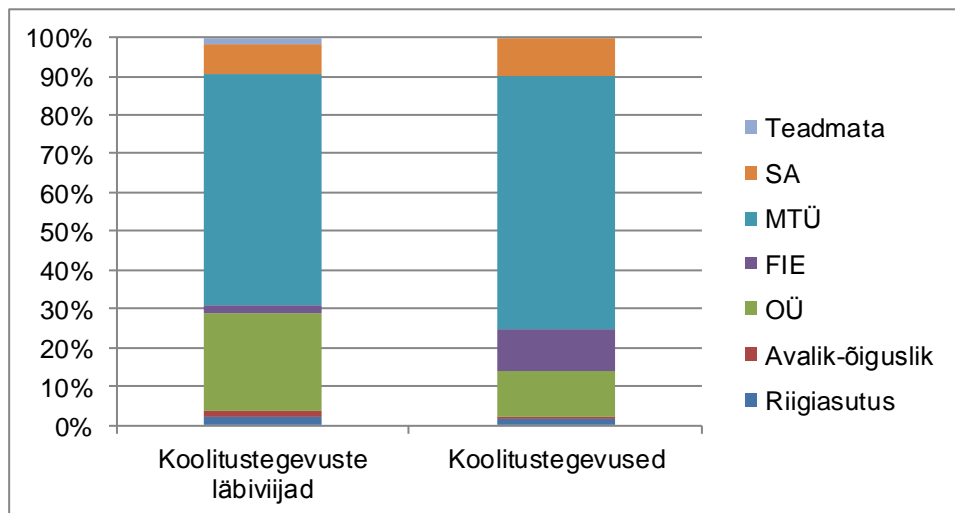

Joonis 24. Koolitustegevuse vormid, %

2.3.3. KOOLITUSTEGEVUSTE SISULISED LÄBIVIIJAD

Uuringu valimisse kuulunud viiel tegevusgrupi tegevjuhil paluti märkida tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud ning küsitluse momendiks lõpetatud koolitustegevuste sisulised läbiviijad. Märkida võis mitu asutuse või ettevõtte nime. Järgnevalt antakse ülevaade koolitusprojektide sisuliste läbiviijate juriidilisest vormist, mis tuvastati nende nimest.

Üht koolitustegevust viis läbi keskmiselt 1,5 asutust, ettevõtet või organisatsiooni. Üheksa tegevuse puhul oli märgitud kõik Lõuna-Eesti või Harjumaa tegevusgrupid. Kokku viis erinevaid koolitustegevusi läbi 52 erinevat juriidilist isikut. Nendest 60% olid MTÜd (joonis 25), kes viisid läbi 66% koolitustegevustest. 24% läbiviijatest olid OÜd, kes viisid läbi 12% tegevustest. Ülejäänud tegevuste läbiviijad olid SAd, FIED, riigiasutused ja avalik-õiguslikud asutused. Ühe tegevuse läbiviija juriidilist vormi ei õnnestunud tuvastada.

Joonis 25. Koolituste sisuliste läbiviijate osatähtsus juriidilise vormi lõikes, %

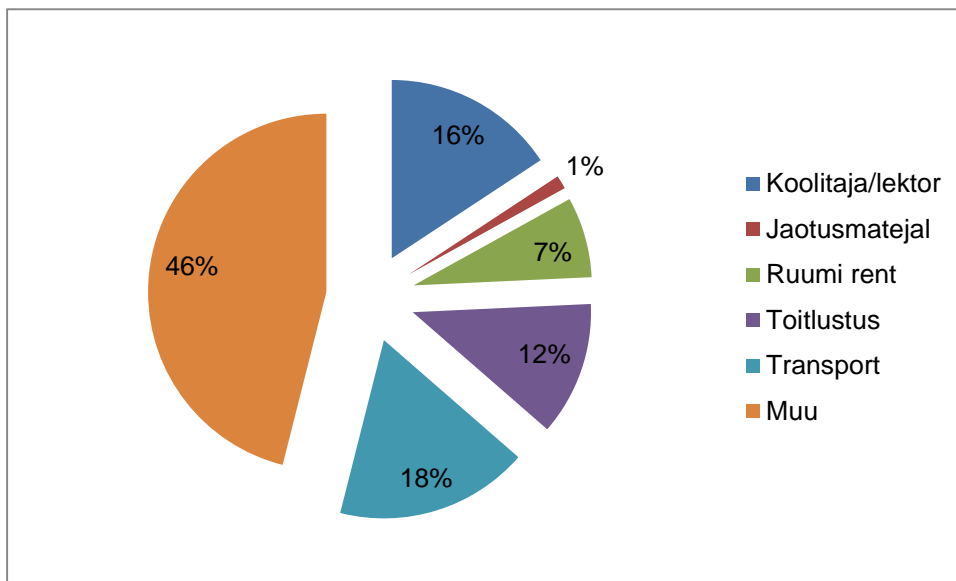
Tegevusgrupi toetusest finantseeritud koolitustegevuste läbiviijatest kaks olid õppe- ja koolitusasutused. Koolitustegevusi läbi viinud MTÜdest veidi enam kui pooled olid kohalikud tegevusgrupid.

2.3.4. KOOLITUSTEGEVUSTE DETAILNE MAKSUMUS

Järgnevalt paluti uuringu valimisse kuulunud viiel tegevusgrupi tegevjuhil märkida tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud ning küsitluse momendiks lõpetatud koolitustegevuse detailne maksumus kuue grupi lõikes:

- 1) koolitaja või lektori maksumus;
- 2) infomaterjali (voldik, õppematerjal vms);
- 3) ruumi rendi maksumus;
- 4) toitlustuse maksumus;
- 5) transpordi (kütu, piletid, transpordi rent vms) maksumus;
- 6) muu maksumus.

Üks koolitustegevus sisaldas keskmiselt 2,2 tegevust, mille kohta esitati maksedokument. 46% koolitustegevuse maksumusest moodustasid muud tegevused (joonis 26). Muude tegevuste all nimetati peamiselt majutust, aga ka koolitustegevuse korraldamist, osalustasu, majutust koos toitlustamisega või kogu koolitustegevust koos. Olulise osa moodustasid ka kulutused transpordile (18% maksumusest), koolitajale või lektorile (16% maksumusest) ja toitlustusele (12% maksumusest). Ülejäänud tegevuste maksumuse osatähtsus oli tagasihoidlikum.

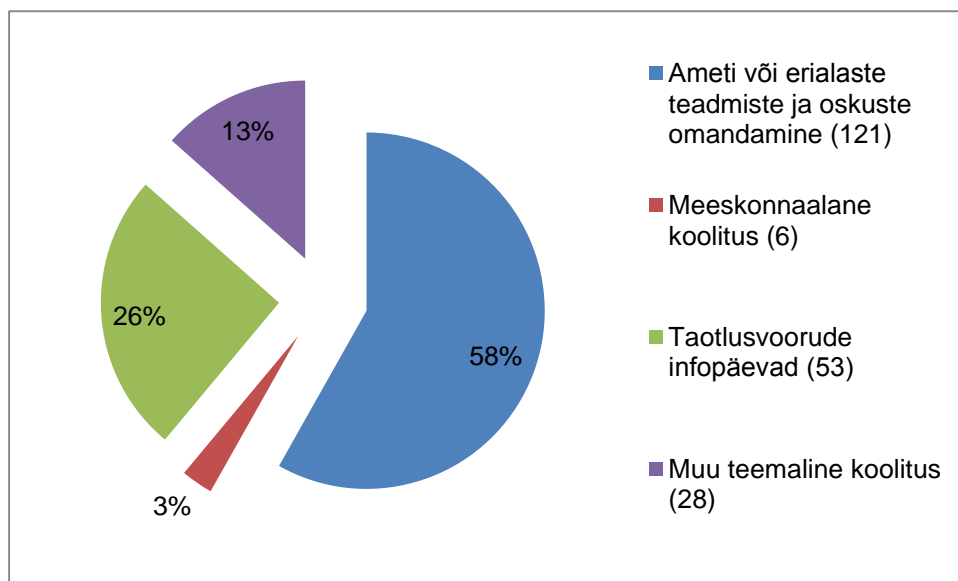
Joonis 26. Koolitustegevuste detailne maksumus, %

2.3.5. KOOLITUSTEGEVUSTE TEEMAD

Uuringu valimisse kuulunud viiel tegevusgrupi tegevjuhil paluti nimetada tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud ning küsitluse momendiks lõpetatud koolitustegevuse teema või eesmärk vabas vormis. Tegevuste teemade ja eesmärkide (sh sihtgruppi arvesse võttes) alusel jaotati koolitustegevused nelja gruppi:

- Ameti- või erialaste teadmiste ja oskuste omandamine, sh tööalased kohtumised (keeles, projektikirjutamise, äriplaani kirjutamise vms koolitused, teemapäevad vms, mille sihtrühmaks oli tegevusgrupi meeskond, liikmeskond, komisjonide liikmed, kohalikud ettevõtjad, elanikud jne);
- Meeskonnaalane koolitus (sh suhtlemise alane);
- Taotlusvoorude infopäevad (infopäevad toetuse taotlejatele enne taotlusvoorude avanemist);
- Muu teemaline koolitus (tegevuse eesmärgis või teemas kajastus üksnes koolitustegevuse vorm ning koht, kus koolitustegevus toimus või sihtrühm, kellele koolitustegevus oli suunatud).

Suurema osa koolitustegevustest moodustasid ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamine (58% tegevustest, joonis 27), mis olid suunatud tegevmeeskonna, juhatuse ja komisjoni liikmetele nende töö parendamisele ning tegevusgrupi piirkonna kui terviku arendamiseks. Kuna tegevusgrupi toetusega korraldatud tegevuste sihtgrupiks olid tegevusgrupi meeskond, liikmeskond, komisjonide liikmed, kohalikud ettevõtjad, elanikud jne, võisid koolitused ühele sihtgrupile olla tööalased ja teisele hoopis vabahariduslikud. Olulise osa tegevustest moodustasid valdades korraldatavad infopäevad (26% tegevustest). Meeskonnaalased koolitustegevused moodustasid 3% ning muu teemalised tegevused 13% koolitustegevustest.

Joonis 27. Koolitustegevuste teemad, % (sulgudes tegevuste arv)

Tegevusgrupi toetuse raames ellu viidavad koolitustegevused olid ennekõike tööalased, millest küll olulisema osa moodustasid tegevmeeskonna, juhatuse ja komisjoni liikmete töö parendamisele ning tegevusgrupi piirkonna kui terviku arendamisele suunatud koolitused ja üritused.

2.3.6. KOOLITUSTEGEVUSTE MAHT JA OSALEJATE ÜLDISELOOMUSTUS

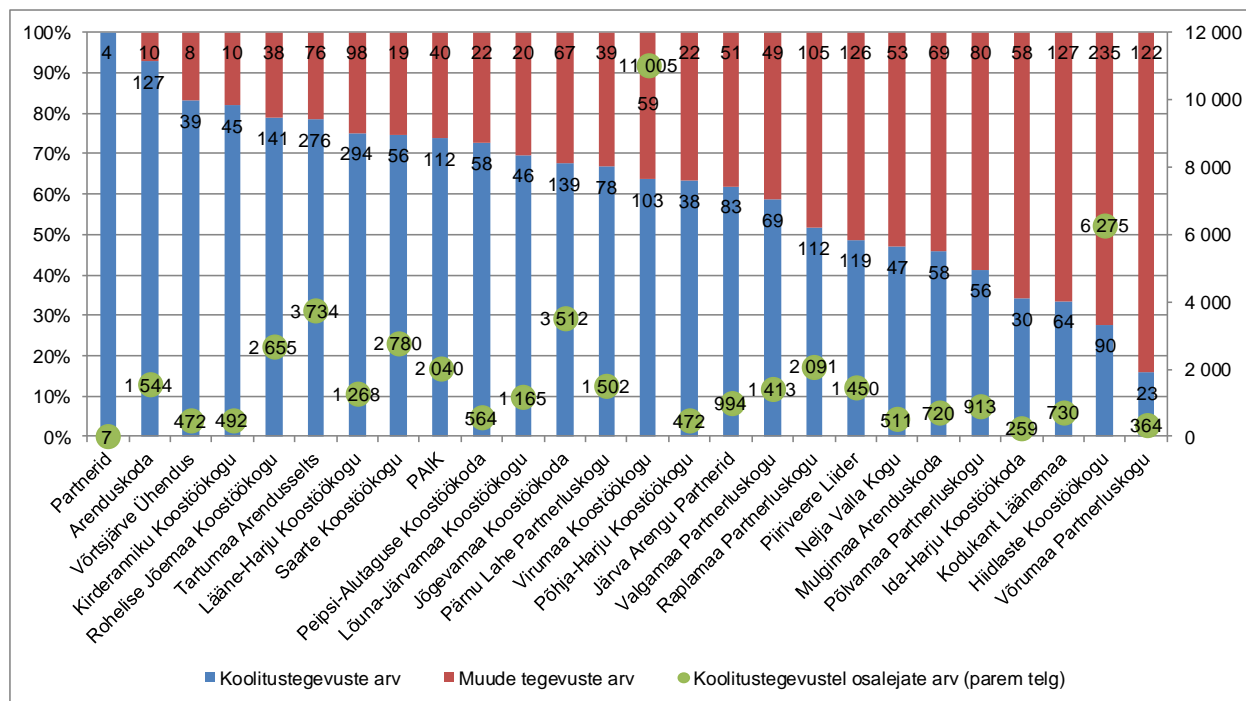
PRIA seireandmete alusel (sisuga 12.07.2012) perioodil 2008–2012 viisid tegevusgrupid läbi 3 910 tegevust, millel osales 52 630 isikut (tabel 38). Edendus-, teavitus- ja koolitustegevusi on toimunud kokku 2 037, kus osales 48 932 isikut. Koolitustel osalenud 4 793 isikust 57% olid üle 25-aastased naised, 33% üle 25-aastased mehed ning 10% olid nooremad kui 25-aastased.

Tabel 38. Koolitus- ja muude tegevuste ning nendel osalejate arv

Koolitus- ja muu tegevus	Tegevuste arv	Kuni 25aastaste meeste arv	Üle 25aastaste meeste arv	Kuni 25aastaste naiste arv	Üle 25aastaste naiste arv	Osalejate arv kokku
Edendustegevus	725	-	-	-	-	14 968
Teavitustegevus	1 182	-	-	-	-	28 094
Koolitus	269	217	1 572	285	2 719	4 793
Töötajatele korraldatud koolitused	131	-	-	-	-	1 077
Muud tegevused	1 574	-	-	-	-	-
Strateegia väljatöötamine	-	-	-	-	-	11
Uuringud	29	-	-	-	-	3 687
KOKKU	3 910	217	1 572	285	2 719	52 630

Allikas: PRIA (sisuga 12.07.2012)

Edendus-, teavitustegevused ja koolitused (joonisel 28 ühise nimetaja all „koolitustegevused“) moodustasid kõigist tegevustest 59%. Keskmiselt oli ühe tegevusgrupi kohta 89 koolitustegevust. Keskmisest tunduvalt vähem koolitustegevusi korraldas Partnerid (neli koolitustegevust) ning keskmisest tunduvalt rohkem Lääne-Harju Koostöökogu (294 koolitustegevust). Koolitustegevustel osales kokku 48 932 isikut, keskmiselt ühe tegevusgrupi kohta 1 882 isikut (mediaan 1 359). Keskmisest tunduvalt vähem koolitustegevustel osalejaid oli Partnerite koolitustegevustel (seitse osalejat) ning keskmisest tunduvalt rohkem Virumaa Koostöökogu koolitustegevustel (11 005 osalejat).

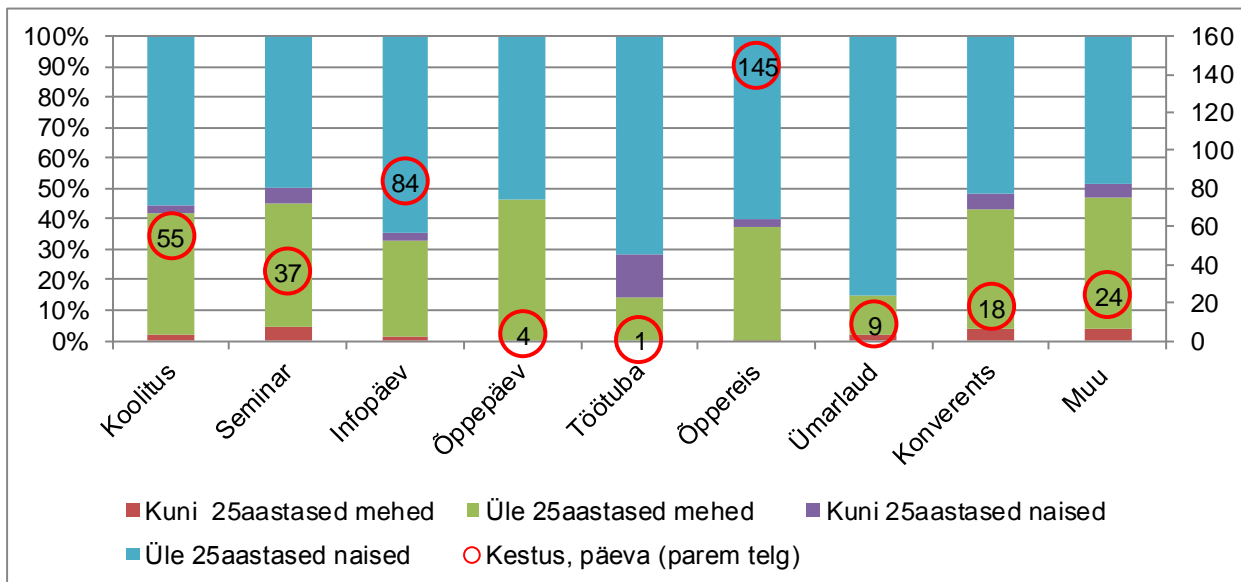
Joonis 28. Koolitus- ja muude tegevuste jagunemine ning osalejate arv tegevusgruppide lõikes
Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Uuringu valimisse kuulunud viiel tegevusgrupi tegevjuhil paluti märkida tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud ning küsitluse momendiks lõpetatud koolitustegevuse maht, osalejate sooline-vanuseline koosseis ning millisesse sektorisse osaleja kuulus.

Kuigi uuringus osalejatel paluti märkida koolitustegevuse maht päevades, selgus, et mõnede koolitustegevuse vormide puhul oli keeruline selle mahtu tundides väljendada. Seega on joonisel 29 esitatud koolitustegevuse kestus päevades, mis tuletati tegevuse algus- ja lõppkuupäevast. Kaheksa koolitustegevust kestsid kauem kui ühe kuu ning nende puhul kestust päevades ei arvatatud. Seega on viis tegevusgruppi korraldanud koolitustegevusi 377 päeva ulatuses. Üks koolitustegevus toimus keskmiselt 11,8 päeva. Koolitustegevuse kestuse alusel korraldasid tegevusgrupid kõige rohkem õppereise ja infopäevi.

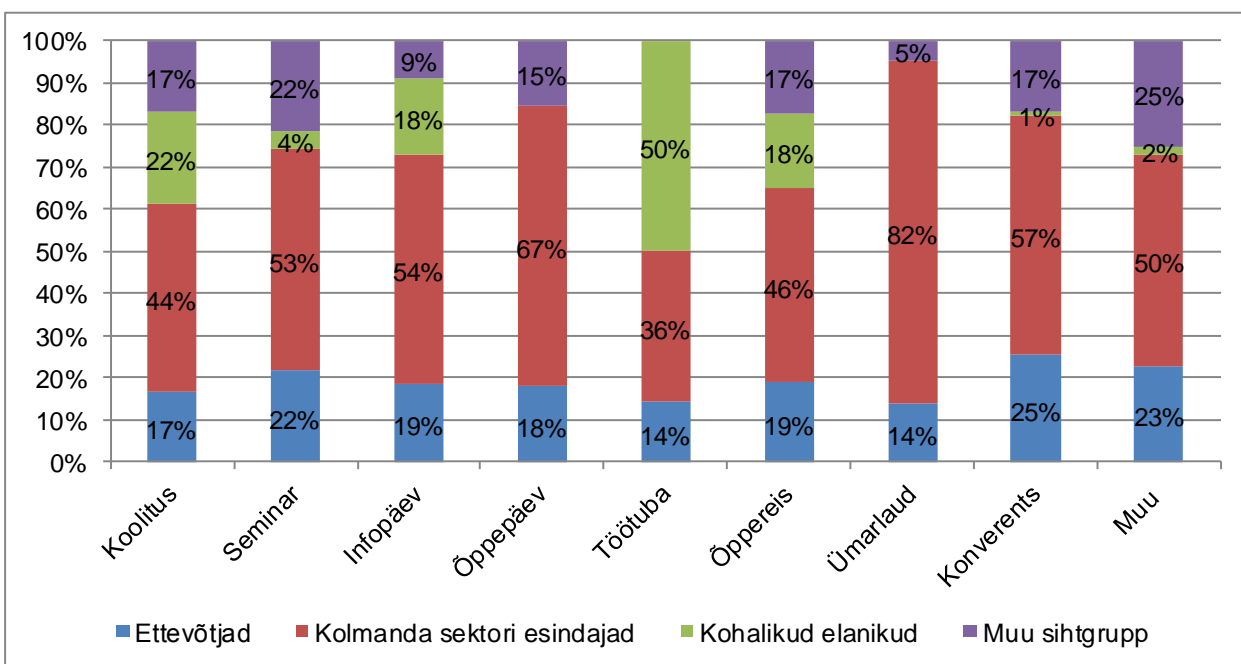
Tegevusgrupi toetusega korraldatud ürituste osalejatest enamuse moodustasid üle 25-aastased naised (59% osalejatest). Olulisel määral oli ka üle 25-aastaseid mehi (36% osalejatest) ning

vähemuse moodustasid kuni 25-aastased mehed ja naised (5% osalejatest). Õppepäevad, õppereisid ja ümarlauad eristusid selle poolest, et nendel tegevustel osales väga vähe või olnud üldse kuni 25-aastaseid ning töötoad selle poolest, nendel tegevustel olid mehed väga tagasihoidlikult esindatud (14% osalejatest).

Joonis 29. Koolitustegevuste kestus (päeva) ning osalejate sooline ja vanuseline jagunemine, %

Osalejatest 51% moodustasid kolmanda sektori esindajad, 20% ettevõtjad, 13% kohalikud elanikud ning 16% muu sihtgrupp (joonis 30), peamiselt kohalike omavalitsuste esindajad. Õppepäevad ja ümarlauad eristusid selle poolest, et nendel ei osalenud ükski kohalik elanik ning töötoad selle poolest, et nendel ei osalenud ükski avaliku sektori esindaja. 89% koolitustegevustel osales tegevusgrupi tegevmeeskonna vähemalt üks töötaja.

Joonis 30. Koolitustegevustel osalejate sektoriline kuuluvus, %

2.3.7. TEGEVUSGRUPI POOLT KORRALDATUD KOOLITUSTE RAHASTAMISE PÕHJENDATUS

Uuringu valimisse kuulunud viielt tegevusgrupi tegevjuhilt küsiti, kas nende arvates on tegevusgrupi poolt koostatud koolitusprojektide rahastamine projektitoetusest ja tegevusgrupi enda toetusest põhjendatud.

Kolm tegevjuhti (60% vastanutest) olid arvamisel, tegevusgrupi poolt koostatud koolitusprojektide rahastamine projektitoetusest on põhjendatud. Kahe tegevjuhi arvates on selline toimimine põhjendatud vähesel määral. Tegevusgrupi poolt koostatud projektide toetamise põhjendus seisnes selles, et tegevusgrupp omab tervikpilti (probleemid, vajadused, võimalused vms) ühe konkreetse, kogu piirkonda hõlmava sihtgrupi või valdkonna osas. Teistel taotlejatel selline tervikpilt puudub. Tegevusgrupil nähakse olulist rolli võrgustiku loojana kitsa sihtgrupi või teema osas ning panust teatud sihtgrupi või valdkonna arengusse. Seega, tegevusgrupi poolt koostatud koolitusprojekti rahastamine projektitoetusest on põhjendatud sel juhul, kui tegemist on (1) võrgustike loomise või arendamise projektiga või (2) koostööprojektiga.

Samas kõik tegevjuhid olid arvamisel, et koolituste rahastamine tegevusgrupi toetusest on põhjendatud täiel määral. Koolituste rahastamine tegevusgrupi enda vahenditest annab tegevusgruppidele võimaluse ja vabaduse korraldada (hetke) vajadusest ja nõudlusest tulenevaid, piiramata osalejate arvuga ja osalejatele tasuta koolitusi vastavalt sihtrühmale. Lisaks on lihtsatel alustel korraldatud koolitustel (puudub omafinantseeringu vajadus, vähe bürokraatiat, koolitustegevuste korraldamise kiirus vms) oluline roll sihtrühmade informeerituse ja oskusteabe ühtlustamisel ning uute väärtuste loomisel ja sisendite kogumisel tegevusgruppide tegevuseks.

Tegevusgrupi poolt koostatud koolitusprojekti rahastamine on põhjendatud eelkõige siis, kui projekt on suunatud kogu piirkonda hõlmavale teatud teemale, valdkonnale ja/või teatud kindlale sihtgrupile, mille tulemusel tekib sihtgrupipõhine võrgustik ning teemat või valdkonda arendatakse terviklikult.

Üks küsitletav kommenteeris teemat järgmiselt:

„Tegevusgruppidele on tegutsemisel vabad käed antud. See on tervitatav ja oluline, ka koolitusteemade valiku puhul (küll Leaderi regulatsiooni piires). Loodame, et see tegutsemisvabadus säilib ka uuel perioodil.“

2.3.8. MUUDEST ALLIKATEST RAHASTATAVAD KOOLITUSED

Küsitluse valimisse kuulunud viielt tegevusgrupi tegevjuhilt küsiti, kas nende tegevusgrupp on kasutanud peale MAK *Leader*-meetme koolitustegevuste rahastamiseks ka muid allikaid perioodil 2008–2012.

Koolitustegevuste rahastamiseks oli muid allikaid kasutanud kaks tegevusgruppi ning mõlemad kasutasid Kodanikuühiskonna Sihtkapitali. Muudest allikatest rahastatud koolitusprojektide arv moodustas kõigist koolitustegevuste projektide arvust, mida tegevusgrupp oli koostanud, 5% või alla selle.

Siinjuures lisati, et tegevusgruppidel oli mõne aasta eest erinevatest fondidest koolitusprojektidele toetust saada keeruline, kuna nende erinevate rahastamisallikate hoiak tegevusgruppide suhtes oli tõrjuv. Tõrjumise põhjuseks viidati tegevusgruppide niigi suurele eelarvele.

2.4. ARENGUSTRATEEGIA KOOSTAMISE TOETUS

Arengustrateegia koostamise toetus andis uutele tegevusgruppidele võimaluse saada toetust strateegia koostamiseks, et tugevdada kohalikku kogukonda. Kohaliku tegevusgrupi toetuse hulka loetakse kohaliku arengustrateegia väljatöötamist, mis sisaldab järgmisi üldisi tegevusi:

- Kohalike tegevusgruppide arendamine (mh informatsiooni-, teavitamis- ja koolitustegevused);
- Kohalikku piirkonda puudutavate uuringute teostamine;
- Kohalike arengustrateegiate koostamine;
- Riigisisene ja riikidevaheline koostöö.

MAK perioodi algusel sai arengustrateegia väljatöötamise toetust Põhja-Harju Koostöökogu ja Ida-Harju Koostöökoda Harjumaal. Arengustrateegiad valmisid 2009. aasta lõpuks.

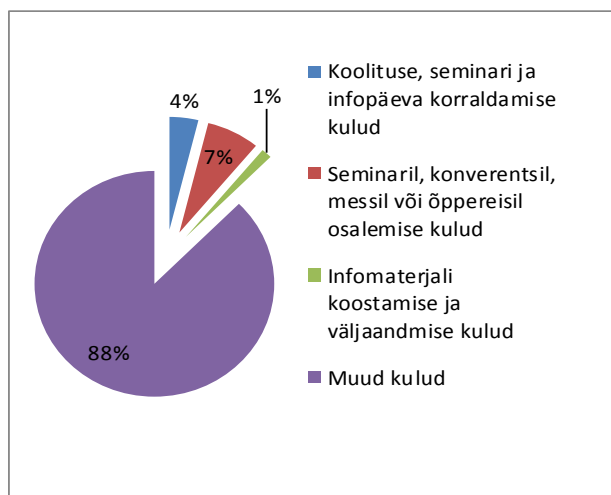
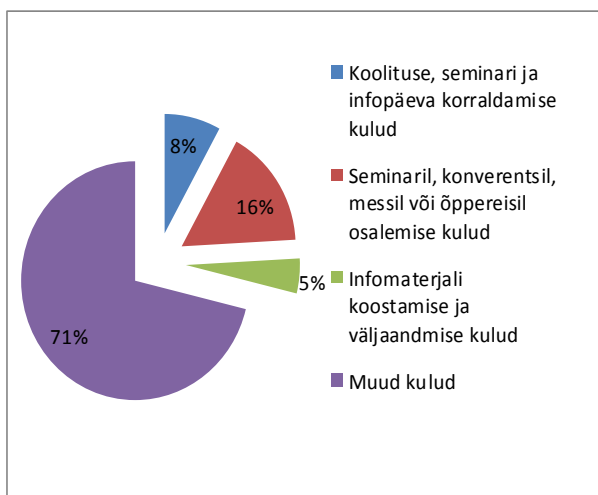
2.4.1. KOOLITUSI SISALDAVATE TEGEVUSTE VÄLJASELGIATMINE

Tegevuspiirkonna arengustrateegia koostamise protsessis saadi toetust kokku 11 erinevale tegevusele. Nendest kolm tegevust on seotud koolitustegevusega:

- 1) infomaterjali koostamine ja väljaandmine;
- 2) koolituse, seminari ja infopäeva korraldamine;
- 3) seminaril, konverentsil, messil või õppereisil osalemine.

Tegevusgrupi poolt korraldatud koolitustegevused võivad olla suunatud tegevusgrupi personalile, juhatuse, hindamiskomisjoni ja piirkonna liikmetele ning kõikidele teistele huvilistele.

Joonisel 31 on esitatud määratud ja väljamakstud toetuse jagunemine koolitus- ja muude tegevuste lõikes. Muude tegevuste alla kuulusid personalikulud, sõidukulud, kontori renoveerimise ja sisustamise kulud vms. Kokku määrati tegevusgruppidele 197,8 tuh eurot toetust, millest välja maksti 62% määratud toetusest. Kui 29% määratud toetusest moodustasid koolituste, seminaride, konverentside vms korraldamine või nendel osalemine ning infomaterjalide koostamine (57,0 tuh eurot), siis väljamakstud summast moodustasid koolitustegevused vaid 12% (15,3 tuh eurot). Ülejäänud kuludest moodustasid muud tegevused. Koolitustegevustest suurima osa moodustasid erinevatel koolitustel osalemise kulud (määratud toetuse summast 16% ja väljamakstud summast 7%). Sellele järgnesid erinevate koolitustegevuste korraldamine (vastavalt 8% ja 4%) ning infomaterjali koostamine ja väljaandmine (vastavalt 5% ja 1%).

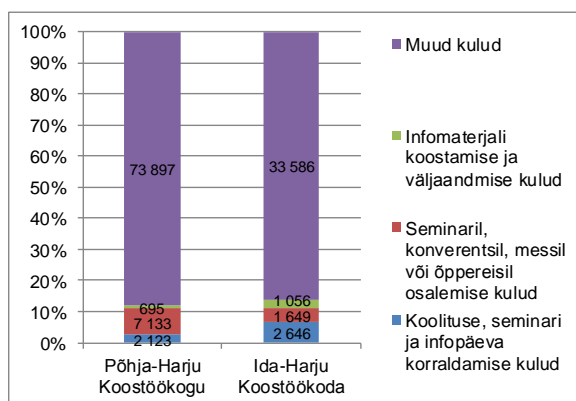
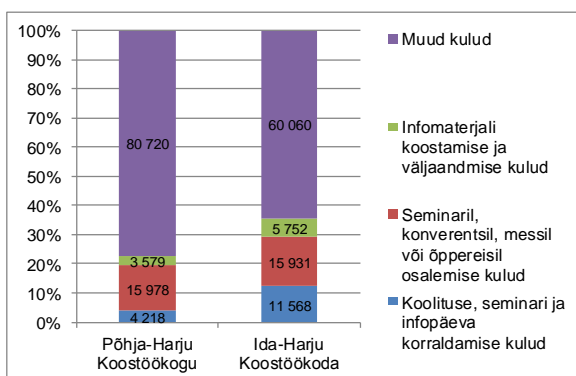

Joonis 31. Koolitus- ja muudele tegevustele määratud ja väljamakstud toetuse summa osatähtsus, %

Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

Arengstrateegiate koostamise protsessiks planeerisid Põhja-Harju Koostöökogu ja Ida-Harju Koostöökoda erinevaid koolitustegevusi tunduvalt suuremas ulatuses ja mahus kui reaalselt vajadus või valmidus oli.

Põhja-Harju Koostöökogule määrati 104,5 tuh euro ulatuses toetust, millest maksti välja 80%. Ida-Harju Koostöökogule määrati 93,3 tuh euro ulatuses toetust, millest maksti välja 42%. Põhja-Harju Koostöökogule määrati koolitustegevustele tunduvalt vähem toetust (23,8 tuh eurot) kui Ida-Harju Koostöökogule (33,2 tuh eurot, joonis 32). Kui Põhja-Harju Koostöökogu puhul moodustas koolitustegevustele määratud toetus 23%, siis Ida-Harju Koostöökogu puhul 36% määratud toetusest. Samas väljamakstud toetusest moodustasid koolitustegevused Põhja-Harju Koostöökogu puhul 12% ja Ida-Harju Koostöökogu puhul 14% väljamakstud toetusest.

Joonis 32. Koolitus- ja muudele tegevustele määratud ja väljamakstud toetuse summa (eurot) tegevusgruppide lõikes

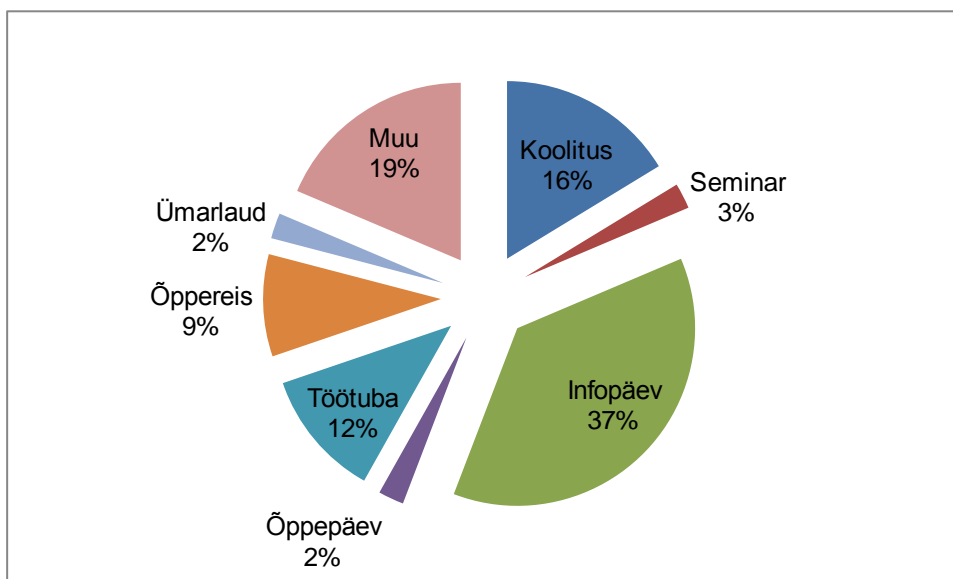
Allikas: PRIA (seisuga 12.07.2012)

2.4.2. KOOLITUSTEGEVUSE VORMID

Tegevusgrupi tegevjuhtidel paluti tegevusgrupi toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud koolitustegevustele lisada koolitustegevuse vormi nimetus. Koolitustegevuse vormid olid ette antud. Valida sai üheksa variandi vahel:

- 1) koolitus;
- 2) seminar;
- 3) infopäev;
- 4) õppepäev;
- 5) töötuba, õpituba;
- 6) õppereis;
- 7) ümarlaud;
- 8) konverents;
- 9) muu.

Üks tegevusgrupp korraldas vaadeldaval perioodil keskmiselt 21 koolitustegevust. Arengustrateegia koostamise toetusest korraldatud koolitustegevustest 37% olid infopäevad (joonis 33), 16% koolitused ja 12% töötoad. Muid koolitustegevusi oli 19%, mille hulka kuulusid foorumid ja teemapäevad. Ülejäänud koolitustegevusi korraldati harvem. Konverentside strateegiate koostamise protsessis ei korraldatud.

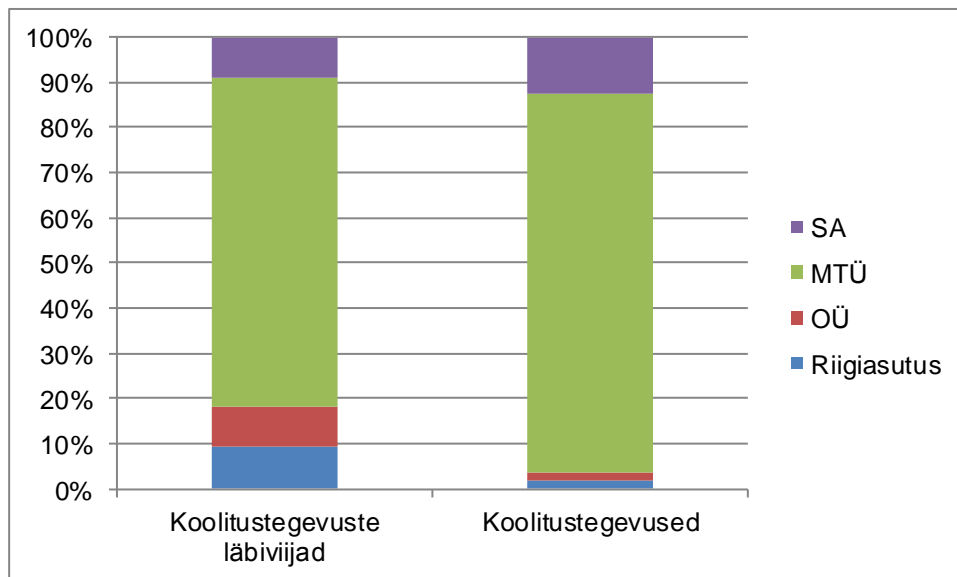

Joonis 33. Koolitustegevuse vormid, %

2.4.3. KOOLITUSTEGEVUSTE SISULISED LÄBIVIJAD

Tegevusgrupi tegevjuhtidel paluti märkida arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud koolitustegevuste sisulised läbiviijad. Märkida võis mitme asutuse või ettevõtte nime. Järgnevalt antakse ülevaade koolitusprojektide sisuliste läbiviijate juriidilisest vormist, mis tuvastati nende nimest.

Üht koolitustegevust viis läbi keskmiselt 1,3 asutust, ettevõtet või organisatsiooni. Kokku viis erinevaid koolitustegevusi läbi 11 erinevat juriidilist isikut. 73% koolitustegevuste läbiviijatest olid MTÜd (joonis 34), kes viisid läbi 84% korraldatud koolitustegevustest. Ülejäänud tegevuste läbiviijas olid SA, OÜ ja riigiasutus.

Joonis 34. Koolituste sisulised läbiviijad juriidilise vormi lõikes, %

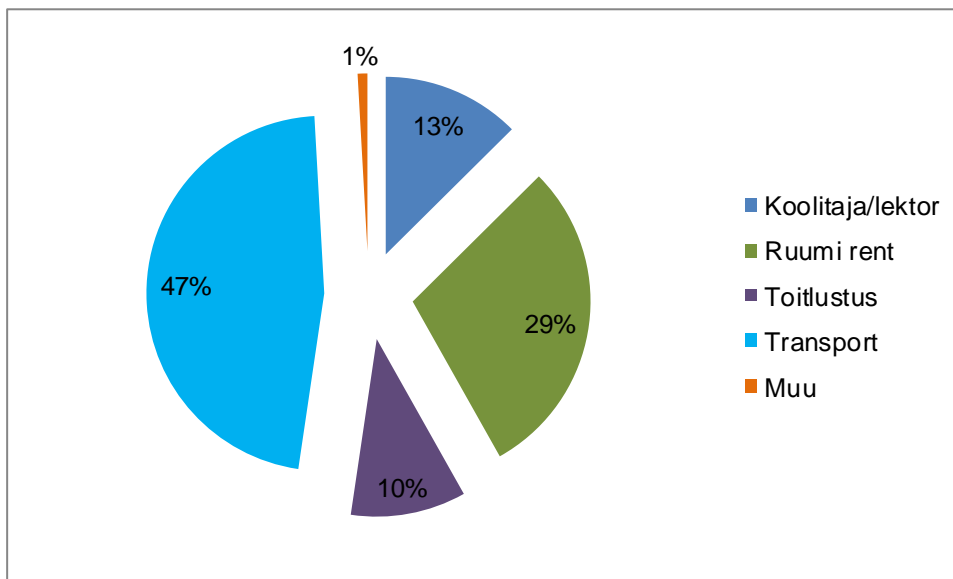
Arengustrateegia koostamise toetuses finantseeritud koolitustegevuste läbiviijatest ükski ei olnud õppe- või koolitusasutus. Koolitustegevusi läbi viinud MTÜdest 2/3 olid tegevusgrupid.

2.4.4. KOOLITUSTEGEVUSTE DETAILNE MAKSUMUS JA TEEMAD

Järgnevalt paluti kahel viimati moodustatud tegevusgrupi tegevjuhil märkida arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud koolitustegevuse detailne maksumus kuue grupi lõikes:

- 1) koolitaja või lektori maksumus;
- 2) infomaterjali (voldik, õppematerjal vms);
- 3) ruumi rendi maksumus;
- 4) toitlustuse maksumus;
- 5) transpordi (kütus, piletid, transpordi rent vms) maksumus;
- 6) muu maksumus.

Ühe tegevusgrupi poolt korraldatud koolitus sisaldas keskmiselt 1,6 tegevust, mille kohta esitati maksedokument. 47% koolitustegevuste maksumusest moodustas transport (joonis 35). Olulise osa moodustasid ka ruumi rent (29% maksumusest), tasu koolitajale või lektorile (13% maksumusest) ja toitlustus (10% maksumusest). Muude tegevuste maksumus moodustas 1% koolitustegevuste maksumusest, mille all nimetati reklaami ajalehes. Koolitustegevuste raames infomaterjalide koostamiseks rahalisi ressursse ei kasutatud.

Joonis 35. Koolitustegevuste detailne maksumus, %

Tegevusgrupi tegevjuhtidel paluti nimetada arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud koolitustegevuse teema või eesmärk vabas vormis. Tegevuste teemade ja eesmärkide (sh sihtgruppi arvesse võttes) alusel jaotati koolitustegevused kolme gruppi:

- Ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamine, sh tööalased kohtumised (*Leader-meetme* tutvustamine, mille sihtrühmaks olid tegevusgrupi meeskond, liikmeskond, komisjonide liikmed, kohalikud ettevõtjad, elanikud jne);
- Meeskonnaalane koolitus;
- Muu teemaline koolitus (tegevuse eesmärgis või teemas kajastus üksnes koolitustegevuse vorm ning koht, kus koolitustegevus toimus või sihtrühm, kellele koolitustegevus oli suunatud).

Suurema osa koolitustegevusest moodustasid ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamisele suunatud tegevused (88% tegevustest, 38 tegevust). Ülejäänud tegevusest moodustasid muu teemalised koolitused (neli tegevust) ja meeskonnaalane koolitus (üks tegevus).

2.4.5. KOOLITUSTEGEVUSTE MAHT JA OSALEJATE ÜLDISELOOMUSTUS

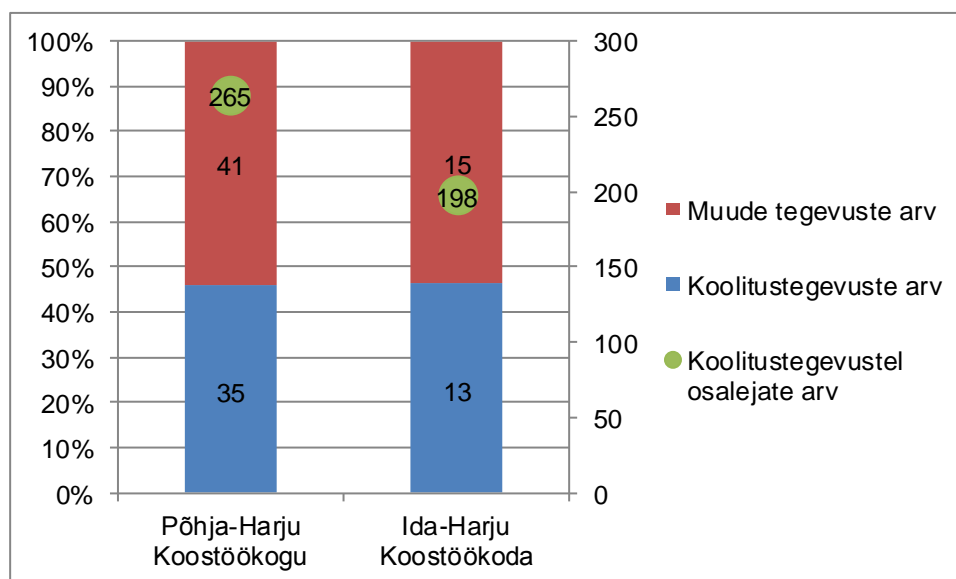
PRIA seireandmete alusel (seisuga 12.07.2012) perioodil 2008–2009 viidi kahe tegevusgrupi poolt läbi 104 erinevat tegevust, millel osales 806 isikut (tabel 39). Kui lugeda edendus- ja teavitustegevused koolitustegevuste hulka, siis kokku toimus koolitustegevusi 48, kus osales 463 isikut, mis moodustades 46% tegevusest ning 57% osalejatest.

Tabel 39. Koolitus- ja muude tegevuste arv ning nendel osalejate arv perioodil 2008–2009

Koolitus- ja muu tegevus	Tegevuste arv	Kuni 25aastaste meeste arv	Üle 25aastaste meeste arv	Kuni 25aastaste naiste arv	Üle 25aastaste naiste arv	Osalejate arv kokku
Edendustegevus	23	-	-	-	-	146
Teavitustegevus	7	-	-	-	-	139
Koolitus	13	0	21	0	25	46
Töötajatele korraldatud koolitused	5	-	-	-	-	132
Muud tegevused	43	-	-	-	-	-
Strateegia väljatöötamine	-	-	-	-	-	158
Uuringud	13	-	-	-	-	185
KOKKU	104	-	21	-	25	806

Allikas: PRIA (sisuga 12.07.2012)

Tegevusgruppide lõikes Põhja-Harju Koostöökogul toimus 2,7 korda rohkem koolitustegevusi (76 koolitus- ja muud tegevust) kui Ida-Harju Koostöökogul (28 koolitus- ja muud tegevust, joonis 36). Samas koolitustegevuste osatähtsus moodustas mõlema tegevusgrupi puhul kõigist tegevustest 46%. Koolitustegevustel osalejate arvu osas väga suuri erinevusi ei ole. Kui Põhja-Harju koostöökogu koolitustegevustel osales 265 isikut (50% tegevustel osalejatest), siis Ida-Harju Koostöökogu koolitustegevustel 198 isikut (72% tegevustel osalejatest).

Joonis 36. Koolitus- ja muude tegevuste jagunemine ning osalejate arv tegevusgruppide lõikes

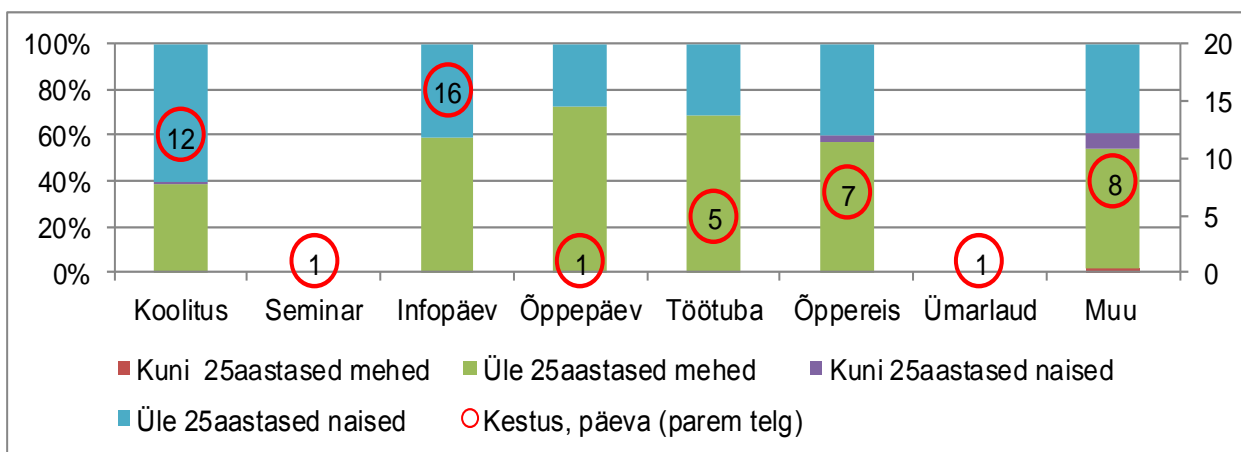
Allikas: PRIA (sisuga 12.07.2012)

Uuringu käigus paluti tegevusgrupi tegevjuhtidel märkida arengustrateegia toetusest finantseeritud ning tegevusgrupi enda korraldatud koolitustegevuse maht, osalejate sooline-vanuseline koosseis ning millisesse sektorisse osaleja kuulus.

Arengustrateegia koostamise protsessis toimusid koolitustegevused kokku 218,3 tundi. Kahe õppereisi puhul tegevuse mahtu tundides ei väljendatud, kuna nende puhul oli keeruline koolituse mahtu tundides väljendada.

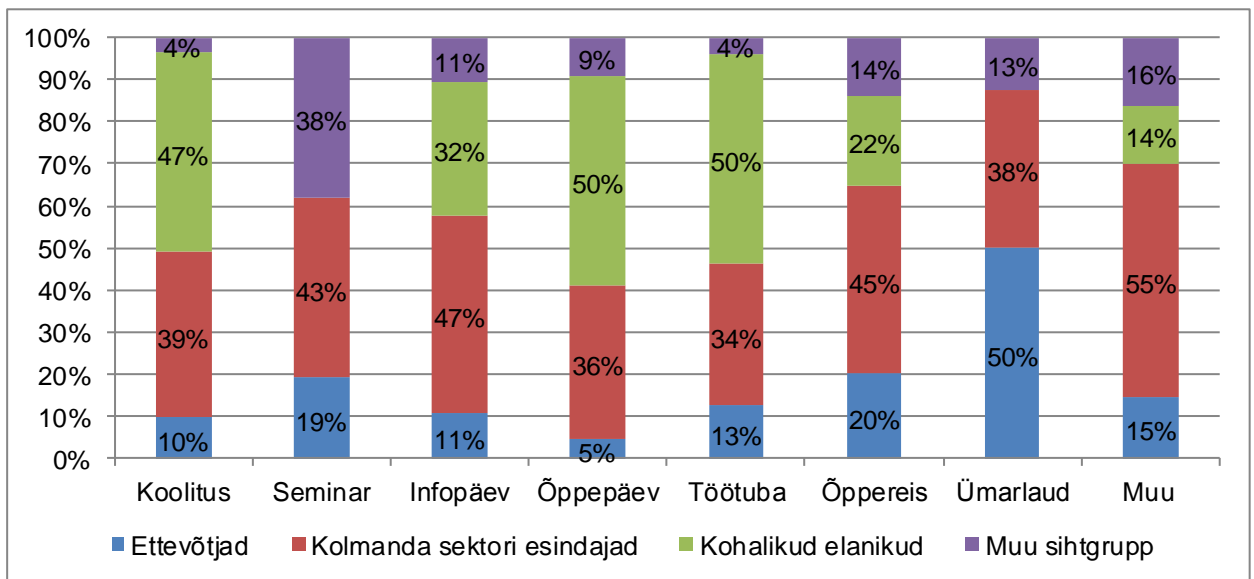
Joonisel 37 on esitatud koolitustegevuste kestus päevades, mis tuletati tegevuse algus- ja lõppkuupäevast. Kokku korraldati koolitustegevusi 51 päeva ulatuses. Üks koolitustegevus toimus keskmiselt ühe päeva. Koolitustegevuse kestuse alusel korraldati kõige enam infopäevi ja koolitusi.

Tegevusgruppidele kogutud andmete põhjal osales arengustrateegia koostamise protsessi koolitustegevustel 748 isikut. Üldistatult võib öelda, et arengustrateegia koostamise toetusega korraldatud ürituste osalejatest enamuse moodustasid üle 25-aastased mehed (54% osalejatest). Olulisel määral oli ka üle 25-aastaseid naisi (44% osalejatest) ning vähemuse moodustasid kuni 25-aastased naised ja mehed (2% osalejatest). Ida-Harju Koostöökoja poolt korraldatud kümne koolitustegevuse osalejate soolist-vanuselise struktuuri ei olnud võimalik tuvastada, kuna seda osalejatelt ei küsitud, sellest ka joonisel 37 seminari ja ümarlaua osalejate soolise-vanuselise struktuuri puudumine.

Joonis 37. Koolitustegevuse kestus (päeva) ning osalejate sooline ja vanuseline jagunemine, %

Koolitustegevusest osalejatest 44% olid kolmanda sektori esindajad, 33% kohalikud elanikud, 13% ettevõtjad ning 10% muu sihtgrupi (joonis 38), peamiselt kohalike omavalitsuste esindajad. Seminarid ja ümarlauad eristusid selle poolest, et nendel ei osalenud ükski kohalik elanik ning õppepäevad ja töötoad selle poolest, et pooled osalejatest olid kohalikud elanikud. 93% koolitustegevustel osales tegevusgrupi tegevmeeskonna vähemalt üks töötaja.

Joonis 38. Koolitustegevustel osalejate sektoriline kuuluvus, %

2.4.6. KOOLITUSTE MÕJU TEGEVUSGRUPI PIIRKONNAS

Järgnev alapeatükk annab ülevaate Põhja-Harju Koostöökogu ja Ida-Harju Koostöökoja arengustrateegia koostamise protsessis korraldatud koolitustegevuste mõjust arengustrateegia koostamisele ja koolitustel osalejatele, mis põhineb ühe tegevusgrupi tegevjuhi ja ühe tegevusgrupi tegevmeeskonna liikme arvamusel. Mõju hinnati 3-pallisel skaalal („nõus“, „osaliselt nõus“, „ei ole nõus“). Kuna vaadeldaval perioodil toimus hulgaliselt koolitustegevusi, võttis küsitletav hinnangu mitme koolitustegevuse peale kokku.

Mõlemad küsitletavad olid nõus, et koolitused suurendasid

- kohaliku kogukonna teadlikkust *Leader*-meetmest;
- arengustrateegia koostamise kvaliteeti.

Üks küsitletav oli nõus ning teine oli osaliselt nõus sellega, et koolitused suurendasid

- arengustrateegia koostamise protsessist osavõtvate kohalike elanike, ettevõtjate ja kolmanda sektori esindajate arvu;
- koolitusel osalejate arengustrateegia koostamise alaseid oskusi ja teadmisi;
- kogukonna koostöötahet.

Üks küsitletav oli nõus ning teine ei osanud öelda, et koolitused suurendasid

- kogukonna ettevõtlikkust ja omaalgatusvõimet.

Arengustrateegia protsessis korraldatud koolitustegevustel oli positiivne mõju nii arengustrateegia koostamisele kui ka osalejate teadlikkusele, teadmistele ja teotahetele.

3. LEADER-MEETME KOOLITUSTEGA SEOTUD SIHTTASEMETE TÄITMINE

Leader-meetme hindamiseks on välja töötatud kümme indikaatorit, millest kaks puudutavad koolitustegevusi (tabel 40).

Tabel 40. Meetme koolitustegevustega seotud sihttasemed

Indikaatori liik	Indikaator	Eesmärk 2007–2013
Väljundnäitaja	Kohaliku arengustrateegia väljatöötamise tegevustes osalejate arv	750
Tulemusnäitaja	Edukate koolituste arv	175

Tabelis 40 olevate näitajate puuduseks on see, et indikaatorite juurde ei ole selgituseks lisatud, missuguse alameetme või meetme koodi ning täpsemalt mis tegevuste kohta on eesmärgid püstitatud. MAKi kehtivuse algusel said alameetmest 341 toetust kaks tegevusgruppi, kes hakkasid oma kohalikku arengustrateegiat koostama. Nende arengustrateegiate koostamise protsessi tegevusest võttis osa kokku 810 isikut (tabel 39). Seega oleks sihttase täidetud 108%. Samas projektitoetuse (alameede 41) raames on toetust saadud meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks) sisaldavatele projektidele, millest on osa võtnud (seisuga 16.10.2012) 30 520 isikut.

Lisaks sellele, et väljund- ja tulemusnäitajate indikaatoritel puudub viide alameetmele või meetme koodile, on tulemusnäitaja sõnastus „edukate koolituste arv“ segadust tekitav, kuna puudub „eduka“ koolituse määratlus. PRIAs kogutakse süstemaatiliselt andmeid projekti raames edukalt koolitustegevuse läbinute arvu osas, aga mitte edukate koolituse osas. Lisaks on puudu koolituse määratlus. Seireandmetele tuginedes võib öelda, et alameetme 41 raames on toimunud kokku 41 koolitustegevust (puudutavad 1. telje meetme koodi ning 3. telje meetme koodi 331). Seega oleks sihttasemest täidetud 23%. Samas strateegia koostamise toetusest finantseeriti 18 koolitust (sh töötajatele suunatud koolitused) ning tegevusgrupi toetusest finantseeriti kokku 400 koolitust.

ETTEPANEKUD JA SOOVITUSED

1. **Koolitustegevuse vormid.** Järgnevalt on esitatud koolitustegevuste liigitamine vormide lõikes. Tabelis 41 kajastatu põhineb intervjuude käigus kogutud andmetel.

Tabel 41. Intervjuudel kogutud koolitustegevuse vormide liigid ning liikide selgitused

Jrk nr	Koolitus-tegevus vorm	Millise alameetme puhul kasutada	Selgitus
1.	Koolitus	41, 431	Koolitus on koolitaja poolt juhitud õppevorm, mis hõlmab erinevaid sotsiaalseid grupe ja sektoreid, lähtub isikute eeldatavatest oskustest ning teadmistest ja tõstab nende teadmiste/oskuste taset. Koolitaja roll on koolituse struktuuri kavandamine ja sisu läbimõtlemine ning õppemeetodite, tehnikate ja võtete valimine. Koolituse teema on spetsiifiline (keel, äriplaan, projekti kirjutamine, meeskonna, suhtlemise vms). Suunatud kitsale sihtgrupile (osalejate arv kuni 15). Koolitused on ühe- või mitmepäevased, kestavad pikema perioodi või tsüklitena.
2.	Kursus	41, 431	Koolituste süstemaatiline jada, mille tulemuseks on ühe või mitme uue oskuse/teadmise omandamine.
3.	Seminar	41, 431	Väikese (15 isikut) osalejate arvuga vaba mõttevahetus ja informatsiooni vahetamine teatud küsimustes või teemadel. Üldhariv.
4.	Infopäev	41, 431	Uuest, aktuaalsest teemast informeerimine, nt uued seadused, määrused ja meetmed. Toimub tavaliselt enne taotlusvoorusid. Osalejate arv on kuni 15 isikut. Toimub 2 tundi. Toimumise koht valdades.
5.	Õppereis	41, 431	Ühe- või mitmepäevane arendustegevus, mille käigus toimub teises piirkonnas sarnase taustaga organisatsioonide poolt elluviidud projektidega tutvumine ja praktikutega kohtumine, üldjoontes võimaldab osalejatel õppida läbi kogemusliku tegevuse ning saada inspiratsiooni või tuge oma tegevuste planeerimisel. Oluliselt praktilisem kui ruumis toimuv koolitus. Suunatud näiteks turismi- ja toitlustusettevõtjatele, tegevusgrupi liikmetele, tegevmeeskonnale, hindamiskomisjoni liikmetele või juhatusale. Õppereisid on ühe- või mitmepäevased ning siseriiklikud või välismaised.
6.	Konverents	41,431	Üldhariv. Korraldatakse koostöös teiste tegevusgruppidega. Laiale sihtgrupile. Tegevusgrupi ülene (sh rahvusvaheline).
7.	Mõttetalgud	41, 431	Tavaliselt väikese osalejate arvuga vabas vormis suunatud tegevus, loomingu- ning seotud eksperimenteerimise ja improviseerimisega; ajurünnakusugemetega seminari vorm, mille käigus vahetatakse informatsiooni ning kogutakse kokku, süstematiseeritakse ja analüüsitakse osalejate ettepanekuid ja mõtteid mingi konkreetse teema osas, analüüsi tulemusena disainitakse tegevuskava või meede strateegias käsitletud probleemi lahendamiseks. Mõttetalgutel osaleb 70 eri sektori ja valdkonna esindajat, kes jagunevad väiksematesse gruppidesse, moodustades temaatilise mõttekoja.
8.	Ümarlaud	41	Konkreetselt sektori või temaatikaga seotud organisatsioonide esindajate koosõppe ja koostöö vorm. Ümarlause eesmärk on osavõtjate arutelu käigus ühtsete seisukohtade ja eesmärkide püstitamine toetava informatsiooni jagamise ja ettekannete käigus saadavale teabele tuginedes. Samas ümarlause mõiste on väga segane ning eraldi koolitustegevuse vormina ei ole mõtet seda eristada.

9.	Nõustamine	41	Kesksel kohal on olukorra/ situatsiooni analüüs. Selle põhiosadeks on olemasoleva olukorra kirjeldamine ja soovitud olukorra kirjeldamine. Sellele järgneb lahenduste visandamine – kuidas praegusest (probleemsest) olukorrast jõuda soovitud tulemusteni. Järgnevalt valitakse lahendus (oluline, et klient teeks ise otsuse). Nõustamistegevus on suunatud piirkonna erinevate sektorite esindajatele erinevate strateegias kajastuvate probleemide lahendamisele kaasaaitamiseks (ettevõtlusega alustamine, arenguprojektide koostamine, ühistegevuse ja ühisprojektide ettevalmistamine vms).
10.	Töötuba, õpituba	41	Vabahariduslik koolitus. Väga vajalik. Võib luua aluse regulaarsete ringide toimimisele.
11.	Laager	41	Suunatud lastele ja/või kogu kogukonnale. Mitmepäevane. Koolituse valdkondadeks on keel, sport, kunst, loodus vms.
12.	Teabepäev	41	Jagatakse näpunäiteid ja antakse praktilist õpet. Toimub 2–4 tundi. Osalejate arv kuni 40 isikut.
13.	Mess	431	Tegevusgrupp korraldab messiboksi ettevõtjate grupile.
14.	Õppepäev	431	Millegi kasutama õppimine, uute praktiliste teadmiste saamine.

Tuginedes küsitlusega kogutud arvamustele (tabel 41) ja sekundaarandemete analüüsi tulemustele, teeb püsihindaja ettepaneku jagada eelpool nimetatud tegevused kahte alajaotusse, mis sisaldavad seitse koolitustegevuse gruppi:

1) Teavitustegevused.

- **Infopäev.** Infopäev on suunatud teadusinfo, uute, aktuaalsete teemade, aga ka õigusloomes toimunud muudatuste levitamiseks. Osalejate arv kuni 15 isikut. Infopäevad on suunatud täiskasvanutele. Infopäevad on ühepäevased, mis toimuvad peamiselt valdades.
- **Konverents.** Konverents on suunatud teadusinfo, uute ja aktuaalsete teemade levitamiseks. Konverentsid on suunatud laiemale sihtgrupile. Konverentsid on suunatud täiskasvanutele. Konverentsid on ühe- või kahepäevased, siseriiklikud või välismaised.

2) Koolitustegevused.

- **Koolitus.** Võimaldab kutse-, ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamist ja täiendamist, samuti ümberõpet töökohas või koolitusasutuses. Koolitus toimub loengute, demonstratsioonide ja harjutuste kaudu. Koolitus on suunatud teatud sihtgrupile. Osalejate arv kuni 15 isikut. Koolitused on suunatud täiskasvanutele. Koolitused kestavad üks või enam päeva, teatud perioodil või tsükliliselt. Koolituse läbimist tõendab tunnistus või tõend. Koolituste hulka lugeda ka kursused.
- **Seminar.** Seminar on vaba mõttevahetus ja informatsiooni vahetamine teatud kitsal teemal. Seminaril lahendatakse iseseisvalt ülesandeid ning seminaril osalejad esinevad seminari läbiviija juhatusel tööriühmades ettekannetega. Osalejate arv kuni 15 isikut. Seminarid on suunatud täiskasvanutele. Seminaride hulka lugeda ka mõttetalgud.
- **Õppepäev.** Õppepäev on suunatud väga kitsale teemale, on praktilise suunitlusega, aga samas üldhariv. Õppepäev koosneb loengust (loengutest) ning küsimuste-vastuste voorust vastava eriala spetsialistide ja osalejate vahel. Õppepäev toimub temaatilises kohas. Õppepäeva kestus on üks päev. Osalejate arv kuni 40 isikut. Õppepäevad on suunatud nii täiskasvanutele kui lastele. Õppepäevade hulka lugeda ka teabepäevad.

- **Töötuba.** Võimaldab isiksuse, tema loovuse, annete, initsiatiivi ja sotsiaalse vastutustunde arengut ning elus vajalike teadmiste, oskuste ja võimete lisandumist. Töötuba toimub lühikese intensiivse tegevusena. Töötoad on ajaliselt piiratud ja võivad toimuda suuremate ürituste (messide, festivalide vms) osana. Töötoa teema on väga kitsalt piiritletud. Osalejate arv kuni 15 isikut. Töötoad on suunatud nii täiskasvanutele kui lastele. Töötoa hulka lugeda ka õpitoad.
- **Õppereis.** Õppereis on õppimine läbi kogemusliku (teises geograafilises piirkonnas samas valdkonnas tegutsevate isikute tegevusega) tegevuse ning saada inspiratsiooni või tuge oma tegevuste planeerimisel. Õppereisid on suunatud nii täiskasvanutele kui lastele. Õppereisid on ühe- või mitmepäevased ning siseriiklikud või välismaised.

Lisada e-PRIAs *Leader*-meetme projektitoetuse taotluse vormile ripploend koolitustegevuse vormidest, kus toetuse taotleja saab valida koolitustegevuse vormi ripploendist. Sealjuures peab arvestama, et ühe projekti raames võidakse teha mitu koolitustegevust ehk projektid on kombineeritud mitmetest koolitustegevustest, millel võivad olla erinevad koolitustegevuse vormid.

2. **Süstemaatiline andmekorje (seire) koolitustegevuste kohta, mille eesmärgiks on lihtsatel alustel ülevaate saamine koolitustegevustele kulutatud rahast ning tegevuste tulemustest.** Koolitustegevuse kui protsessi lahutamatuks osaks on selle ettevalmistamine, läbiviimine ja hilisem analüüs tehtust. Kaks esimest punkti on siiani edukalt täidetud, kuid puudu on analüüs ehk vajalik on eelnevalt läbi mõelda kogutava seireinfo võimalik panus koolitustegevuste tulemuslikkuse ja mõju hindamisse. Probleemiks on tegevusgruppide toetusest finantseeritud koolitustegevuste kohta ühesuguse standardi alusel süsteemaatilise andmekogumise puudumine ning projektitoetusest finantseeritud koolitustel osalejate soolise-vanuselise näitajate kohta käiva info kättesaadavus paberkandjal muul mittetöödeldaval kujul. Kuna nimetatud andmete kogumine tagantjärei on ressursimahukas ning kogutud andmed võivad olla lünklikud või puudulikud (andmed ei pruugi olla enam kättesaadavad), on otstarbekas koguda vajalike uuringute tarbeks vajaminevaid andmeid jooksvalt ja ühtlaselt. Võib ette tulla ka olukordi, kus mõistete definitsioonid aja jooksul muutuvad (näiteks mida loetakse koolitustegevuste hulka vms). Selleks koostada vajalike andmete või näitajate kogumise süsteem, kus mõistetel on lihtsad ja kõigile üheselt arusaadavad selgitused.

Tuginedes uuringu andmetele soovitab püsihindaja tegevusgruppidel tegevusgrupi toetusest ja PRIA1 projektitoetusest korraldatud koolitustegevuste (tegevuste-, mitte projektide) kohta koguda järgmisi näitajaid:

- Koolitustegevuse vorm;
- Koolitustegevuse algus ja lõpp;
- Koolitustegevuse teema või eesmärk;
- Koolitustegevuse kestus (maht päevades);
- Osalejate arv;
- Osalejate sooline-vanuseline struktuur (kokkuvõtvalt);

- Osalejate sektoriline kuuluvus ja muu sihtgrupp (avalik sektor, erasektor, kolmas sektor, kohalikud elanikud ja muu kokkuvõtvalt);
 - Koolitustegevuse läbiviija;
 - Koolitustegevuse maksumus.
3. **Nõuete kehtestamine koolitajatele.** *Leader*-meetmes puuduvad piirangud koolitustegevuse läbiviijale ehk koolitajale. *Leader*-meetme koolitustegevuste sisulistest läbiviijatest 4,5% olid õppe-, koolitusasutused ja konsulendid. Ülejäänud koolitustegevuste sisulised läbiviijad ei olnud õppe- või koolitusasutused ega konsulendid. Küsitlusega kogutud andmetest selgus, et nõuete puudumine koolitajatele kahjustab *Leader*-meetme raames tehtud koolituste kvaliteeti. Püsihindaja teeb ettepaneku, et vähemalt tööalase koolituse läbiviijad peavad olema koolitusasutused „Täiskasvanute koolituse seaduse“ § 2 tähenduses ehk riigi- ja munitsipaalasutused, koolitusluba omavad erakoolid, era- ja avalik-õiguslikud juriidilised isikud ning füüsilisest isikust ettevõtjad.
4. ***Leader*-meetme koolitustegevusega seotud indikaatorite ülevaatamine.** Indikaatorid „kohaliku arengustrateegia väljatöötamise tegevustes osalejate arv“ ja „edukate koolituste arv“ ei ole üheselt mõistetavad. Pealegi kogutakse 3. telje raames „projekti raames edukalt koolitustegevuse läbinute arvu“. Seega sageli esineb meetme indikaatorites ning kogutavates seireandmetes mõiste „edukas“, mille sisu ei ole täpselt teada. Koolitustegevuse indikaatoreid võiks lihtsustada ja ühtlustada MAK meetme 1.1 indikaatoritega (nt „koolitustel osalejate arv“ ja „koolituspäevade arv“). Oluline on määratleda koolituse mõiste, koolituspäevade arvestamisel lähtuda koolitustegevuse kestusest ning osalejate loendamisel arvestada nende osalemisi.
5. **Koolitustegevuste üle arvestuse pidamine.** Meetme koodi (sekkumisvaldkonna) põhine koolitustegevuste üle arvestuse pidamine ei ole piisav, kuna koolitustegevused sisaldasid peaaegu kõiki meetme koodi. Soovitame koolitustegevuste üle arvestust pidada tegevustepõhiselt, kus üks koolitustegevus (tegevuse maht, korraldaja, maksumus vms) esitatakse ühel real (ühe kuluartiklina).
6. **Koolitustegevuste teema.** Kindlasti ei ole vabahariduslikud koolitustegevused vähemtähtsamad tööalastest koolitustegevustest, kuid toetuste jagamisel võiks tööalaseid koolitusi eelistada vabahariduslikele koolitustele seepärast, et
- 1) tööalaste koolitustegevustega võib saavutada kvantitatiivne ja kvalitatiivne mõju maapiirkonna tööhõive määrale, töötajate konkurentsivõimele, ettevõtjate konkurentsivõimele ning leevendada vaesust;
 - 2) ettevõtjad, kes alustavad maapiirkonnas ettevõtlusega, on probleem vajaliku kvalifikatsiooniga töötajate leidmisega. Lahenduseks oleks ettevõtjate selliste projektide toetamine, kus kogu projekti või projekti üheks ideeks on intensiivne ümber- või täiendõppe korraldamine alla kümnele isikule töökohas või koolitus- või õppeasutuses.

7. **Koolitusvajadused ja koolituskava.** Soovitame tegevusgruppidel kaardistada (analüüside või uuringutega) oma piirkonna erinevate sihtgruppide koolitusvajadused, et koolitustegevused oleksid vastavuses sihtgruppide ootustega, süsteemsed ning kulutused oleksid koolitustegevustele säästlikumad. Koolitusvajaduste kaardistamine on vajalik nii tegevusgrupi toetusest kui ka projektitoetusest korraldatavate ja finantseeritavate koolituste puhul. Koostada koolituskava tegevusgrupi meeskonna ja kogu piirkonna kohta.
8. **Koolitustegevuste dubleerimine.** Tegevusgrupid ei pea koolitusi enda tegevgrupi meeskonnale alati ise korraldama, sest sarnase teema või sisuga koolitusi pakutakse ka muude programmide raames (koolituste dubleerimise vältimine). Näites programmi „Täiskasvanute koolitus vabahariduslikes koolituskeskustes“ 2012. a teisel poolaastal pakuti muuhulgas MTÜde esindajatele tasuta selliseid kursusi nagu omatoodangu müük ja reklaam internetis ning projekti kirjutamine ja juhtimine. Sama olukord on noorte, töötute või madalama haridustasemega isikutega. Neile pakuti sama programmi raames selliseid tasuta kursusi nagu inglise keel, arvuti algkursus vms.

KOKKUVÕTE

Koolitus on tegevus, kus osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi. *Leader*-meetmes on koolitustegevused väga killustunud ning puudub selge ülevaade, millises mahus ja milliseid koolitusi on *Leader*-meetme raames toetatud.

Uuringu peaesmärgiks oli välja selgitada, milliseid koolitustegevusi *Leader*-meetme raames ellu viiakse, anda hinnang koolitustegevuste edasise toetamise vajalikkusele ja vajadusel teha ettepanekuid koolitustegevustele esitatavate nõuete täpsemaks reguleerimiseks *Leader*-meetme määruses. Eesmärgiks oli sealhulgas teha ettepanekuid koolitustegevuste üle peetava arvestuse täiendamiseks ning anda hinnang *Leader*-meetme edukate koolituste seireindikaatori täitmise ja muutmisvajaduse kohta.

Andmeanalüüsil kasutati Põllumajanduse ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) poolt seisuga 12.07.2012 heakskiidetud ja väljamakstud projekte ning andmeid toetuse saajate ja koolitustegevuste sisuliste läbiviijate kohta. Lisaks koguti lisaandmeid struktureeritud küsimustikega tegevusgruppide tegevjuhtidelt (valimis oli kaks käesoleval programmiperioodil ja viis Eesti riikliku arengukava 2004–2006 programmiperioodil moodustatud tegevusgruppi), tegevusgrupi ja hindamiskomisjoni liikmetelt (valimis oli viis Eesti riikliku arengukava 2004–2006 programmiperioodil moodustatud tegevusgruppi), toetust saanud, kuid koolitusprojekti tegevused katkestanud isikutelt koolitustegevuste ning uuringu valimisse kuulunud viie tegevusgrupi piirkonna koolitustegevustel osalejate soolise-vanuselise struktuuri kohta. Andekorje toimus perioodil 16.10.2012–12.11.2012.

Primaar- ja sekundaarandmete tulemused esitati *Leader*-meetme kolme alameetme lõikes: kohaliku arengustrateegia koostamine (edaspidi arengustrateegia koostamise toetus), kohalike tegevusrühmade juhtimine, oskuste omandamine ja piirkonna elavdamine (edaspidi tegevusgrupi toetus), kohaliku arengustrateegia rakendamine (edaspidi projektitoetus), mille hulka kuulub ka kohaliku tegevusgrupi koostööalaste tegevuste ettevalmistamine ja rakendamine. Sekundaarandmete tulemused esitati koolitustegevuse vormide, meetme koodide, 26 tegevusgrupi ja maakondade lõikes ning küsitlusega kogutud andmete tulemused üldjaotusena.

Kogu uuringu ulatuses jaotati koolitustegevusi sisaldavad projektid ja tegevused kaheksasse koolitustegevuse gruppi: koolitus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õppereis, ümarlaud ja konverents. Järgmisel programmiperioodil soovitame koolitustegevused jagada kaheks:

- (1) teavitustegevused, mille hulka lugeda infopäevad ja konverentsid;
- (2) koolitustegevused, mille hulka lugeda koolitused, seminarid, õppepäevad, töötoad ja õppereisid.

Projektitoetusest toetatud koolitusprojekte oli 813, mille määratud toetuse summa oli 5,0 mln eurot. Koolituse koostööprojekte oli 27, mille määratud toetuse summa oli 0,3 mln eurot. Arvestades, et projektitoetuse raames toetati 5 266 projekti (projektid ja koostööprojektid koos,

mille määratud toetuse summa oli kokku 56,3 mln eurot), moodustasid koolitusprojektid ja koolituse koostööprojektid projektitoetusest toetatud projektidest 15,9% ning määratud toetusest 9,3%.

Tegevusgrupi toetusest määrati tegevusgruppidele toetust 13,8 mln euro ulatuses, millest 1/3 moodustasid koolituste, seminaride, konverentside, rahvusvaheliste ürituste vms korraldamine või nendel osalemine, infomaterjalide koostamine ning stipendiumi maksmine (määratud toetus oli 4,5 mln eurot). Arengustrateegia koostamise toetusest määrati toetust 197,8 tuh euro ulatuses, millest 29% moodustasid koolituste, seminaride, konverentside vms korraldamine või nendel osalemine ning infomaterjalide koostamine (määratud toetus oli 57,0 tuh eurot).

Projektitoetusest toetatud koolitusprojektidest 59% moodustasid koolitused, koolituse koostööprojektidest 44% õppereisid, tegevusgrupi toetusest finantseeritud koolitustegevusest 25% moodustasid infopäevad ja 22% koolitused ning arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud koolitustegevusest 37% moodustasid samuti infopäevad.

Projektitoetusest toetatud koolitusprojektid ja koolituse koostööprojektid sisaldasid enamasti meetme koodi 322 (külade uuendamine ja arendamine, vastavalt 66% ja 63% koolitusprojektidest ja koolituse koostööprojektidest). Kui keskmisest enam oli koolitusprojekte Valgamaa Partnerluskogu (68 projekti), Partnerite (63 projekti) ja Arenduskoja (60 projekti) piirkonnas, siis koolituse koostööprojekte oli keskmisest enam PAIK (neli projekti) piirkonnas. Maakondade lõikes oli keskmisest enam koolitusprojekte ja koolituse koostööprojekte Lääne-Virumaal.

Koolitusprojektid jagati projekti tegevuste detailse kirjelduse alusel tööalasteks, vabahariduslikeks ja muu teemalisteks koolitusteks. Projektitoetusest toetatud koolitustegevusest 14% olid tööalased, 53% vabahariduslikud ning 33% muu teemalised koolitused. Koolituse koostööprojektide tegevustest 32% olid vabahariduslikud ning ülejäänud tegevused muu teemalised. Tööalaseid koolitusi koostööprojektide hulgas ei tuvastatud. Tegevusgrupi ja arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud koolitustegevused jagati teema alusel neljaks: ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamine, meeskonnaalane koolitustegevus, taotlusvoorude infopäevad ja muu teemalised koolitustegevused. Nimetatud toetustest finantseeritud tegevustest enamuse moodustasid ameti või erialaste teadmiste ja oskuste omandamisele suunatud tegevused.

Nii koolitusprojektide kui ka koolituse koostööprojektide üle poole kogumaksumusest moodustasid koolitustegevus või muu üritus (kogu koolitustegevuse maksumus oli esitatud kokkuvõtvalt). Kui koolitusprojektide teine suurem kuluartikkel oli seadmete, masinate ja tarvikute ost, siis koolituse koostööprojektide puhul oli teine suurem kuluartikkel transport. Tegevusgrupi toetusest toetatud koolitustegevuste suurimaks kuluartiklikliks oli muu valdkond (peamiselt majutus või majutus koos toitlustusega, 46% koolitustegevuste maksumusest) ning arengustrateegia koostamise toetusest toetatud koolitustegevuste suurimaks kuluartiklikliks oli transport (47% koolitustegevuste maksumusest).

Koolitusprojektide puhul oli toetuse saajaid kokku 544, kellest 79% moodustasid mittetulundusühingud. Koolituse koostööprojektide toetuse saajaid oli 15. Tegevusgrupi toetuse saajaid oli 26 ning arengustrateegia koostamise toetuse saajaid kaks.

Koolitusprojektide koolitustegevuste sisulisi läbiviijaid oli 762, koolituse koostööprojektide koolitustegevuste sisulisi läbiviijaid oli 22, tegevusgrupi toetusest finantseeritud koolitustegevuste sisulisi läbiviijaid oli 52 ja arengustrateegia koostamise toetusest finantseeritud koolitustegevuste sisulisi läbiviijaid oli 11 asutust, organisatsiooni või ettevõtet. Kõikidest koolitustegevuste sisulistest läbiviijatest ligi pooled olid mittetulundusühingud. Koolitusprojektide koolitustegevuste sisulistest läbiviijatest 4,5% olid koolitus- ja õppeasutused, vabahariduslikud koolitusasutused või konsulendid. Teistest toetustest finantseeritud tegevuste puhul oli koolitusasutuste ja konsulentide osatähtsus koolitustegevuste sisulistest läbiviijatest veelgi madalam.

Projektitoetuse raames rahastuse saanud 813 koolitusprojektist 54% olid lõpetatud ning 1% katkestatud. Osaliselt või täielikult välja makstud projekte oli 537 (66% projektidest), mille väljamakstud toetus moodustas 55% määratud toetusest. Katkestatud koolitusprojektide tegevuste katkestamise põhjused olid mittetulundusühingute esindajatel, kohaliku omavalitsuse esindajal ja ettevõtjal erinevad. Kui kohalikul omavalitusel jäid projekti tegevused lõpuni viimata projekti sisulise läbiviija vahetuse ja ettevõtja puhul ettevõtte likvideerimise tõttu, siis mittetulundusühingutel jäi projekt ellu viimata peamiselt raha puuduse tõttu.

Projektitoetuse raames rahastuse saanud 27 koolituse koostööprojektist 22% olid lõpetatud. Katkestatud tegevustega koolituse koostööprojekte ei olnud. Osaliselt või täielikult välja makstud koolituse koostööprojekte oli 13 (48% projektidest), mille väljamakstud toetus moodustas 31% määratud toetusest.

Tegevusgrupid kasutasid koolitusprojektide rahastamiseks muid allikaid harva. Kaks tegevusgruppi kasutasid üksnes Kodanikuühiskonna Sihtkapitali.

Projektitoetuse raames rahastuse saanud ja väljamakstud 1. telge puudutavaid koolitusi toimus kuus, kokku kümne päeva ulatuses. Koolitustel osalesid kõigi kolme sektori esindajad. Koolitustegevuse lõpetas edukalt 112 isikut. 3. telge puudutavaid koolitusi toimus 35, kokku 312 päeva ulatuses. Seireandmete alusel meetme koodi 331 (koolitus ja teavitamine 3. teljega hõlmatud valdkondades tegutsevatele ettevõtjatele) sisaldavaid koolitustegevusi lõpetas edukalt 24 890 isikut ning meetme koodi 341 (oskuste omandamine ja elavdamine kohaliku arengustrateegia koostamiseks ja arendamiseks) sisaldavatel koolitustegevustel osales 30 280 isikut.

Seireandmete alusel tegevusgrupi toetuse raames rahastuse saanud ja väljamakstud tegevustel osales 52 630 isikut, kellest 48 932 isikut osales edendus-, teavitus- ja koolitustegevustel ning arengustrateegia koostamise toetuse raames rahastuse saanud ja väljamakstud tegevustel osales 810 isikut, kellest 463 isikut osales edendus-, teavitus- ja koolitustegevustel. Tegevusgruppidele

kogutud andmete põhjal osales arengustrateegia koostamise protsessi jooksul korraldatud koolitustegevustel 748 isikut.

Kõigi kolme alameetme koolitustegevustel osalejatest pooled olid mehed ja pooled naised. Enamus osalejatest olid üle 25-aastased.

Arengustrateegia koostamise ja tegevusgrupi toetusest finantseeritud koolitustel osalejatest vähemalt pooled olid kolmanda sektori esindajad. Ülejäänud olid kohaliku omavalituste esindajad, ettevõtjad ja kohalikud elanikud.

Kõikide tegevusgruppide piirkondlikud arengustrateegiad on suunatud kohalikele elanikele või kohalikele kogukondadele, peaaegu kõikidel juhtudel ettevõtjatele ning pooltel juhtudel noortele. Seega arengustrateegiate sihtgrupp on suhteliselt lai, hõlmates sealhulgas elanike erinevaid sotsiaalseid gruppe. Tegevusgrupi ja hindamiskomisjoni liikmete küsitlusest ilmnes, et koolituse teemad on suuremal või vähemal määral vastavuses kolmanda sektori, ettevõtjate ja kohalike elanike vajadustega ning kolmandale sektorile ja ettevõtjatele suunatud koolitusi on toimunud piisavalt. Samas vaid 1/3 või alla selle küsitletutest olid nõus väidetega, et muukeelsele elanikkonnale, noortele ja töötutele suunatud koolitusi on toimunud piisavalt.

Ilmselt on erineva sisu ja vormiga koolitustegevused maapiirkonnas elavatele elanikele, tegutsevatele ettevõtjatele ja kolmanda sektori esindajatele vajalikud, kuid püsihindaja soovib tulevikus tegeleda koolitustegevuste kvaliteedi tagamisega, tööalaste koolitustegevuste soodustamise ja eelistamisega vabahariduslikele koolitustegevustele ning koolitustegevuste korraldamise läbipaistvamaks muutmiseks.

KASUTATUD MATEJAL

Põllumajandusministeerium. 2011. Eesti maaelu arengukava 2007-2013. Tallinn.

Leader-meetme raames antava kohaliku tegevusgrupi toetuse ja projektitoetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord. RT I 2010, 71, 538, jõustumine 03.10.2010.

Täiskasvanute koolituse seadus. RT I, 18.03.2011, 8, jõustumine 01.07.2011.

www.eas.ee (30.10.2012)
www.hm.ee (12.10.2012)
www.maainfo.ee (16.10.2012)
www.vabaharidus.ee (16.10.2012)
www.leaderph.eu/ (11.07.2012)
www.idaharju.ee/ (11.07.2012)
www.arenduskoda.ee/ (11.07.2012)
www.mtupartnerid.eu/ (11.07.2012)
www.viko.ee (11.07.2012)
www.kirderannik.ee (11.07.2012)
www.pakmtty.ee (11.07.2012)
www.pandivere.eu (11.07.2012)
www.jogevamaa.com/home/ (11.07.2012)
www.tas.ee (11.07.2012)
www.partnerluskogu.ee/ (11.07.2012)
www.piiriveere.ee (11.07.2012)
www.voruleader.ee (12.07.2012)
www.valgaleader.ee/ (12.07.2012)
www.vortsjarveyhendus.ee/index.php (12.07.2012)
www.mulgimaaarenduskoda.ee/ (12.07.2012)
www.joemaa.ee (12.07.2012)
www.plp.ee/net (12.07.2012)
www.skk.ee (12.07.2012)
www.kogu.hiiumaa.ee (12.07.2012)
www.kklm.ee (12.07.2012)
www.vomentaga.ee (12.07.2012)
www.raplaleader.ee (12.07.2012)
www.4kogu.ee/ (12.07.2012)
www.koostookogu.ee (12.07.2012)
www.jap.org.ee (12.07.2012)

LISA 1. KATKESTAJA INTERVJU KÜSIMUSTIK

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Lugupeetud maaelu edendaja!

Põllumajandusministeeriumi tellimisel uurib Eesti Maaülikool, milliseid koolitustegevusi on Eesti maaelu arengukava 2007-2013 *Leader*-meetme raames toetatud ning kas ja millises mahus on koolitustegevustega seotud projektid ellu viidud. Koolitustegevuseks loeme tegevust, kus nimetatud tegevusel osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi (näiteks koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud, konverents). Küsitluse eesmärgiks on teada saada, mis põhjustel on mõned koolitustegevustega seotud projektid ellu viimata. Kui Teil oli projekti raames planeeritud mitu koolitustegevust, siis palun võtke need tegevused kokku. Küsitlus on anonüümne ning tulemusi kasutatakse üldistatud kujul. Palume Teil leida aeg küsimustele vastamiseks. Küsimustele vastamine võtab aega viis minutit.

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Eesti Maaülikool

Küsimustik

1. **Millisele sihtgrupile oli Teie koolitustegevus planeeritud?** Palun tehke sobivasse kasti märged.

	Kuni 25aastased mehed	Üle 25aastased mehed	Kuni 25aastased naised	Üle 25aastased naised
Ettevõtjad				
Kolmanda sektori esindajad				
Kohalikud elanikud				
Muu. Palun nimetage				

2. **Mitmele inimesele oli Teie koolitustegevus planeeritud?** Palun nimetage planeeritud osalejate arv. osalejat
3. **Kui kaua oleks Teie planeeritud koolitustegevus kestnud?** Palun nimetage tundide arv. tundi

4. **Palun nimetage kuni kolm peamist põhjust, miks jäi koolitustegevusega seotud projekt ellu viimata?**

- 1
- 2
- 3

5. **Kui Teil tekkis arvamusi või kommentaare antud teema kohta, siis palun nimetage.**

.....

.....

.....

.....

Suur aitäh koostöö eest!

Küsituleja täidab enne telefoniintervjuud.

1. Toetuse saaja kohta käiv informatsioon.

Toetuse saaja nimi	
Tel nr	
E-posti aadress	
Juriidiline vorm	

2. Koolitustegevusega seotud projekti kohta käiv informatsioon.

Projekti teema	
Koolitustegevuse liik (võib märkida mitu varianti)	1 koolitus, kursus 2 seminar 3 infopäev 4 õppepäev 5 töötuba, õpituba 6 õppereis 7 ümarlaud 8 konverents
Koolituse korraldaja	
Projekti vastusvõtu kuupäev	
Toetuse määramise kuupäev	
Projekti maksumus	
Määratud toetuse summa	
Katkestamise kuupäev	
Projekti rakendusmaakond	
Projekti rakenduspiirkond	
KTG, kelle piirkonda taotlus kuulub	

LISA 2. TEGEVUSGRUPI TEGEVJUHI INTERVJU KÜSIMUSTIK

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Lugupeetud Leader kohaliku tegevusgrupi tegevjuht!

Põllumajandusministeeriumi tellimusel uurib Eesti Maaülikool, milliseid koolitustegevusi on Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (MAK) *Leader*-meetme raames toetatud ning mida peaks *Leader*-meetme määruses koolitustegevustele esitatavates nõuetes muutma. Koolitustegevuseks loeme tegevust, kus nimetatud tegevusel osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi (näiteks koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud, konverents). Teie arvamusi küsime *Leader*-meetme kahe alameetme (431 – kohalike tegevusrühmade juhtimine, oskuste omandamine ja piirkonna elavdamine, 41 – kohaliku arengu strateegia rakendamine, sh koostööprojektid) kohta. Küsimustele vastamisel palun tugineda oma tähelepanekutele ja kogemustele kohaliku tegevusgrupi (KTG) tegevjuhina.

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Eesti Maaülikool

Küsimustik

1. Palun liigitage alameetme 41 koolitustegevustega seotud projektid (sh koostööprojektid) koolitustegevuse teema, eesmärgi, kestuse, sihtgrupi, osalejate arvu, toimumise koha vms alusel koolitustegevuse liikideks ning palun lisage iga liigi juurde selgitus või põhjendus.

Koolitustegevuse liigi nimetus	Selgitus (lähtudes teemast, eesmärgist, kestusest, sihtgrupist, osalejate arvust, toimumise kohast vms)
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

8	

2. Palun liigitage alameetme 431 koolitustegevustega seotud projektid koolitustegevuse teema, eesmärgi, kestuse, sihtgrupi, osalejate arvu, toimumise koha vms alusel koolituse liikideks ning palun lisage iga liigi juurde selgitus või põhjendus.

Koolitustegevuse liigi nimetus	Selgitus (lähtudes teemast, eesmärgist, kestusest, sihtgrupist, osalejate arvust, toimumise kohast vms)
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	

3. Kas Teie arvates on KTG poolt koostatud koolitustegevustega seotud projektide rahastamine alameetmest 41 põhjendatud?

1 Jah 2 Vähesel määral 3 Ei 4 Ei oska öelda

4. Palun põhjendage oma eelnevat vastust (näiteks koolitustegevuste liike ja sihtgruppe arvestades).

.....

.....

.....

.....

.....

5. Kas Teie arvates on koolitustegevuste rahastamine KTG ülalpidamistoetusest põhjendatud?

1 Jah 2 Vähesel määral 3 Ei 4 Ei oska öelda

6. Palun põhjendage oma eelnevat vastust (näiteks koolitustegevuste liike ja sihtgruppe arvestades).

.....
.....
.....
.....
.....

7. Kas Teie KTG on kasutanud peale MAK *Leader*-meetme koolitustegevuste rahastamiseks ka muid allikaid perioodil 2008–2012?

1 Jah 2 Vähesel määral 3 Ei 4 Ei oska öelda

8. Kui Te vastasite jah, siis palun nimetage kuni kolm peamist koolitustegevuste rahastamise allikat.

1
2
3

9. Palun hinnake, kui suure osakaalu moodustab muudest allikatest rahastatud koolitustegevuste projektide arv kõigist koolitustegevuste projektide arvust, mida Teie KTG on koostanud.

..... %

10. Kas Teie KTGl on esinenud olukordi, kus mingil põhjusel jäi Teie KTG poolt koostatud koolitustegevusega seotud projekt ellu viimata perioodil 2008–2012 (sh alameetmed 41 ja 431)?

1 Jah 2 Ei → KÜSIMUS 13 3 Ei oska öelda → KÜSIMUS 13

11. Kui Te vastasite jah, siis mitu projekti on jäänud ellu viimata? Palun märkige projektide arv.

..... projekt(i)

12. Palun nimetage kuni kolm peamist põhjust, miks jäi koolitustegevusega seotud projekt(id) ellu viimata?

1
2
3

13. Kui Teil tekkis arvamusi või kommentaare antud teema kohta, siis palun nimetage.

.....
.....
.....
.....

Aitäh koostöö eest!

LISA 3. TEGEVUSGRUPI LIIKMETE JA HINDAMISKOMISJONI LIIKMETE KÜSIMUSTIK

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Lugupeetud Leader kohaliku tegevusgrupi või hindamiskomisjoni liige!

Põllumajandusministeeriumi tellimusel uurib Eesti Maaülikool, milliseid koolitustegevusi on Eesti maaelu arengukava 2007-2013 *Leader*-meetme raames toetatud ning milliseid koolitustegevusi tuleb edaspidi toetada. Koolitustegevuseks loeme tegevust, kus nimetatud tegevusel osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi (näiteks koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud, konverents). Teie arvamusi küsime *Leader*-meetme koolitustegevustega seotud projektide (alameede 41 - kohaliku arengu strateegia rakendamine, sh koostööprojektid) kohta. Küsimustele vastamisel palun tugineda oma tähelepanekutele ja kogemustele kohaliku tegevusgrupi (KTG) liikme või hindamiskomisjoni liikmena.

Küsitlus on anonüümne ning tulemusi kasutatakse üldistatud kujul. Palume Teil leida aeg küsimustele vastamiseks ja postitada see hiljemalt ...10.2012 aadressil kersti.aro@emu.ee. Küsimustele vastamine võtab aega viis minutit.

Meeldivat küsimustiku täitmist!

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Eesti Maaülikool

Küsimuste korral võtke palun ühendust: Kersti Aro

kersti.aro@emu.ee, tel 731 3803

Küsimustik

- 1. Kas Teie arvates koolitustegevustega seotud projektid on mõjutanud kohalikku kogukonda järgmistel viisidel? Palun märkida projektide mõju kokku.**

	Nõus	Osaliselt nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda	See pole üldse tähtis
Koolituste teemad on vastavuses kohalike elanike vajadustega					
Koolituste teemad on vastavuses kohalike ettevõtjate vajadustega					
Koolituste teemad on vastavuses kolmanda sektori vajadustega					
Noortele (kuni 25-aastased) suunatud koolitusi on toimunud piisavalt					

Muukeelsele elanikkonnale suunatud koolitusi on toimunud piisavalt					
Töötutele suunatud koolitusi on toimunud piisavalt					
Ettevõtjatele suunatud koolitusi on toimunud piisavalt					
Kolmandale sektorile suunatud koolitusi on toimunud piisavalt					
Koolitused on suurendanud kohalike elanike konkurentsivõimet tööturul					
Koolitused on suurendanud kohalike elanike tööalaseid oskusi ja teadmisi					
Koolitused on suurendanud kohalike elanike praktilisi või käsitöenduslikke oskusi ja teadmisi					
Koolitused on suurendanud kogukonna ettevõtlikkust ja omaalgatusvõimet					
Koolitused on tõstnud kohaliku elanikkonna tööhõivet					
Koolitused on suurendanud kogukonna koostöötahet					
Muu. Palun kirjutage					

2. Palun märkige, kas Te olete

- 1 KTG liige
- 2 Hindamiskomisjoni liige

3. Kui Teil tekkis arvamusi või kommentaare antud teema kohta, siis palun nimetage.

.....

.....

.....

.....

Suur aitäh koostöö eest!

LISA 4. KAHE VIIMATI MOODUSTATUD TEGEVUSGRUPI TEGEVJUHI KÜSIMUSTIK

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Lugupeetud Leader kohaliku tegevusgrupi tegevjuht!

Põllumajandusministeeriumi korraldusel uurib Eesti Maaülikool, milliseid koolitustegevusi on Eesti maaelu arengukava 2007-2013 *Leader*-meetme raames toetatud. Koolitustegevuseks loeme tegevust, kus nimetatud tegevusel osaleja omandab või täiendab oma teadmisi ja oskusi (näiteks koolitus, kursus, seminar, infopäev, õppepäev, töötuba, õpituba, õppereis, ümarlaud, konverents). Teie arvamus küsime *Leader*-meetme alameetme 341 (kohaliku arengustrateegia koostamine) kohta. Küsimustele vastamisel palun tuginege oma tähelepanekutele ja kogemustele kohaliku tegevusgrupi (KTG) tegevjuhina.

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Eesti Maaülikool

Küsimustik

1. Kas Teie arvates koolitustegevused mõjutasid KTG arengustrateegia koostamist järgmistel viisidel? Palun märkida koolituste mõju kokku.

	Nõus	Osaliselt nõus	Ei ole nõus	Ei oska öelda	See pole üldse tähtis
Koolitused suurendasid arengustrateegia koostamise protsessist osavõtvate kohalike elanike arvu					
Koolitused suurendasid arengustrateegia koostamise protsessist osavõtvate ettevõtjate arvu					
Koolitused suurendasid arengustrateegia koostamise protsessist osavõtvate kolmanda sektori esindajate arvu					
Koolitused suurendasid arengustrateegia koostamise kvaliteeti					
Koolitused suurendasid kohaliku kogukonna teadlikkust <i>Leader</i> -meetmest					
Koolitused suurendasid koolitusel osalejate arengustrateegia koostamise alaseid oskusi ja teadmisi					

Koolitused suurendasid kogukonna ettevõtlikkust ja omaalgatusvõimet					
Koolitused suurendasid kogukonna koostöötahet					
Muu. Palun kirjutage					

2. Kui Teil tekkis arvamusi või kommentaare antud teema kohta, siis palun nimetage.

.....

.....

.....

.....

Suur aitäh koostöö eest!

LISA 5. LEADER-MEETME KOOLITUSPROJEKTIDE KOOLITUSTEGEVUSTE KODEERIMISJUHEND

Tegevus	Koolitustegevus	Infomaterjal	Personal	Korralduslik pool	Muu
1 koolitustegevus	101 koolitus, kursus	201 voldik	301 koolitaja/lektor	401 ruumi rent	501 veebilehe loomine, arendamine
2 spordiüritus	102 seminar	202 brošüür	302 projektijuhtimine	402 toitlustus	502 teksti-, foto- ja kaartmaterjali
3 muu üritus	103 infopäev	203 infomaterjal (umbmäärane)	303 muu (umbmäärane, sh modereerimine)	403 transport	koostamine, tõlkimine, trükkimine (artikkel, raamat, kalender vms)
4 muu tegevus	104 õppepäev	204 õppematerjal	304 vabatahtlik tasustamata töö	404 majutus	503 heli- ja filmimaterjali kogumine, koostamine
	105 töötuba, õpituba			405 reklaam (sh bänner, flaiier)	504 seadme, masina, tarviku ost
	106 õppereis			406 ruumi rent, toitlustus, transport ja majutus kõik või osaliselt koos	505 muu (millegi tegemine, sh objekti infostendid, paigaldus, projekteerimine, arengukavade koostamine jne)
	107 ümarlaud			407 muu teenus või millegi rent	
	108 konverents			408 muu (mapid, logod, nimesildid, infostendid	
	109 spordiüritus			Leader sümbolika, selle paigaldamine, piletid, osalustasu)	
	110 muu (mess, laat, suvepäevad, laager, festival, näitus, õhtu, kontsert, talgud vms)				